

Filippinernas säkerhetspolitiska färdriktning

Pendelsvängningar, maritima spänningar och moderniseringsambitioner

Olivier Milland

Olivier Milland

Filippinernas säkerhetspolitiska färdriktning

Pendelsvängningar, maritima spänningar och
moderniseringsambitioner

Titel	Filippinernas säkerhetspolitiska färdriktning: Pendelsvängningar, maritima spänningar och moderniseringsambitioner
Title	The Philippines' strategic outlook: Pendulum swings, maritime tensions and military modernisation efforts
Rapportnr	FOI-R--5789--SE
Månad	September
Utgivningsår	2025
Antal sidor	73
ISSN	1650-1942
Uppdragsgivare	FOI
Forskningsområde	Säkerhetspolitik
FoT-område	Inget FoT-område
Projektnr	E13943
Godkänd av	Malek Finn Khan
Ansvarig avdelning	Försvarsanalys

Bild: Det amerikanska stridsfartyget USS Savannah (LCS 28) seglar tillsammans med de filippinska flottfartygen BRP Ramon Alcaraz (PS-16) och BRP Apolinario Mabini (PS-36) under militärövningen Balikatan i april 2025. Foto av Chief Petty Officer Leonard Adams, Amphibious Squadron 11, Defense Visual Distribution Service, U.S. Defense Media Activity. Visuellt information från amerikanska försvarsdepartementet ska inte tolkas som något godkännande från myndigheten. (The appearance of U.S. Department of Defense (DoD) visual information does not imply or constitute DoD endorsement.)

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse.

This work is protected by the Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works (1960:729). Citation is permitted in accordance with article 22 in said act. Any form of use that goes beyond what is permitted by Swedish copyright law, requires the written permission of FOI.

Sammanfattning

Den här rapporten analyserar Filippinernas säkerhetspolitiska färdriktning genom att studera landets politiska historia, inrikespolitiska aktörer och utmaningar, själv- och hotbild, relationer till stormakterna Kina och USA, samt dess säkerhetspolitiska prioriteringar. Filippinernas geografiska läge i en region med växande stormaktsrivalitet och geopolitiska spänningar gör landet till en vågmästarstat. Svängningar i den filippinska utrikespolitiken, vilket varit en trend under många år, kan därför få stora konsekvenser för det samlade västs intressen. Uppfattningen om Filippinerna som den svagaste länken i det amerikanska allianssystemet i Stilla havets regionen samt landets stora inrikespolitiska utmaningar gör det samtidigt till ett attraktivt mål för externa påverkanskampanjer som ämnar underminera västs inflytande. Sverige har uttalat en ambition om att stärka det försvarspolitiska samarbetet med länder i den indopacifiska regionen, vilket innefattar Filippinerna. Rapporten framhåller därför vikten av att fortsätta stärka kunskapen om Filippinerna som säkerhetspolitisk aktör samt dess geopolitiska sammanhang för att bättre förstå hur utvecklingen i Stilla havets regionen kan påverka svenska intressen.

Nyckelord: Filippinerna, säkerhetspolitik, försvarsmodernisering, utrikespolitik, Stilla havet, Indopacifiska regionen, politiska dynastier, oligarki, terrorism, islamism, stormaktsrivalitet

Summary

This report analyses the Philippines' security policy and strategic outlook by studying its political history, internal political landscape and challenges, its perception of self and threats, its relations with great powers like China and the US, as well as Philippine security-related priorities. The Philippines' geographic location in the Indo-Pacific region, where great-power rivalries and geopolitical friction are growing, in many ways, makes it a pivotal state. Swings in the Philippines' foreign policy, a trend seen for many years, can therefore have wideranging consequences for Western interests in the region. A perception of the Philippines as the weakest link in the US alliance system in the Indo-Pacific, along with the country's great internal political challenges, make it an attractive target for external influence-peddling operations aiming to undermine Western influence. Sweden has stated an ambition to strengthen cooperation with countries in the Indo-Pacific region, which includes the Philippines. This report, hence, emphasises the importance of continuing to strengthen knowledge about the Philippines as a strategic actor and its geopolitical environment in a bid to better understand developments in the Indo-Pacific region and their implications on Swedish interests.

Keywords: Philippines, security policy, strategic outlook, defence modernisation, foreign policy, Indopacific Ocean, political dynasties, oligarchy, terrorism, islamist, jihadist, great power rivalry

Förord

FOI:s enhet för internationell säkerhetspolitik bedriver sedan länge landstudier som bidrar till myndighetens kunskapsuppbyggande och förståelsen om specifika länder och frågor. Denna studie är ett bidrag till en större pool av rapporter och memon som klarställts genom åren.

Författararen vill tacka alla som varit med och bidragit till rapporten: Åsa Rognes Malmström som granskat rapporten och bidragit med sin kunskap om och mångåriga erfarenheter i Filippinerna, Albin Aronsson som deltagit i flera intervjuer till rapporten och bidragit med kommentarer under processen, Marianna Serveta och Mattias Burell som bidragit med sina kommentarer och reflektioner under granskningsprocessen, Patric Karlsson som hjälpt till med att framställa kartorna till rapporten och Frank Guldstrand från FOI:s enhet för rymdsystem som hjälpt till att ta fram och analysera satellitbilderna. Sist men inte minst, stort tack till alla intervjupersoner som generöst bidragit med sin tid, djupa kunskap och skarpa reflektioner om Filippinerna, dess geopolitiska landskap och landets säkerhetspolitiska färdriktning. Utan dessa personers hjälp och stöd hade den slutliga produkten inte varit lika komplett.

Exekutiv sammanfattning

Stillahavsregionen är en brännpunkt i den växande rivaliteten mellan USA och dess allierade å ena sidan och Kina å den andra. Flera europeiska länder flyttar nu fram sina positioner i regionen genom försvarssamarbetsavtal, genomseglingar och militärövningar med flera olika länder. Filippinerna är ett av de länder som Europa närmat sig och utgör en central geopolitisk aktör i Stillahavsregionen. Trots att regionen ligger långt från Europa så kommer utvecklingen där garanterat ha bäring på det samlade väst, och därför också Sverige. Den svenska regeringen publicerade 2024 för första gången en säkerhetspolitisk inriktning med fokus på regionen. Sverige kan dessutom komma att spela en viktig roll i Filippinernas försvarsmodernisering om Sverige väljs som leverantör av landets efterfrågade stridsflygplan. I Sverige är kunskapen om Filippinernas säkerhetspolitiska utveckling underutvecklad. Det är därför viktigt att inom det svenska systemet skapa större förståelse om landets agerande.

Filippinerna är på många sätt en vågmästarstat i stormaktsrivaliteten mellan USA och Kina. Det är USA:s äldsta allierade i regionen. Dess territorium är helt centralt för den amerikanska maktprojiceringen och avskräckningen av Kina. Filippinerna hotas på två plan. Dels utmanas landets suveränitet och territoriella anspråk alltmer av Kina som utökat sin militära närvaro i Sydkinesiska havet och trappat upp sina försök att kontrollera sjödomänen. Dels innebär Filippinernas försvarsallians med USA att landet förmodligen skulle dras in i en konflikt mellan USA och Kina över Taiwan.

Samtidigt tampas den filippinsk-amerikanska alliansen med en grad av misstänksamhet och oro. Filippinerna oroas över att bli övergiven av USA, medan Washington länge oroats över att dras in i en väpnad konflikt man inte vill ha. Detta förklarar till delvis årtionden av pendelsvängningar i den filippinska säkerhetspolitiken, där Manila periodvis tagit avstånd från USA och öppnat upp för Kina och under andra perioder sökt sig tillbaka till USA. Den nuvarande administrationen under president Ferdinand Marcos Jr. har tydligt närmat sig USA och försöker samtidigt stärka sina relationer med flera andra USA-allierade, till exempel Japan.

Filippinerna förblir dock en aktör som måste anpassa sig till stormakternas agerande, vilket innebär att viss flexibilitet är nödvändig. Samtidigt som de geopolitiska spänningarna minskar landets handlingsutrymme så höjer de också landets strategiska betydelse gentemot stormakterna. Trots Filippinernas strategiska betydelse och det växande hotet från Kina så anses landets försvarsförmågor vara bland de svagaste i det amerikanska allianssystemet. Filippinerna har länge tampats med interna stridigheter och hot från kommunistiska och islamistiska rebeller. Detta har lett till att försvarsmakten utformats för att bekämpa interna landbaserade hot. Försvarsmaktens förmågor är därför dåligt anpassade för en konflikt med en extern aktör som Kina som sannolikt skulle utspela sig i sjödomänen.

Filippinerna genomför nu den mest omfattande försvarsmoderniseringen på många år. Den ämnar förnya och ersätta föråldrade eller avvecklade försvarsförmågor, och inrikta försvarsmakten på externa försvarsförmågor där flottan och flygvapnet får större utrymme. Processen innebär både möjligheter och risker för Filippinerna såväl som Sverige, och står dessutom inför flera utmaningar som lyfts i slutsatserna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Summary	4
Förord	5
Exekutiv sammanfattning	6
Figurer och tabeller	8
Förkortningar	9
1 Inledning	10
1.1 Syfte och frågeställning	11
1.2 Metod och källor	11
1.3 Disposition	12
2 Den inrikespolitiska dynamiken	13
2.1 Den filippinska demokratins utveckling	13
2.2 Den filippinska demokratin idag	18
2.3 Inrikespolitiska (hot)aktörer	20
3 Filippinernas geopolitiska landskap	26
3.1 Filippinernas självbild	26
3.2 Filippinernas hotbild	29
3.3 Filippinernas storstrategi: pendelsvängningar mellan stormakterna	32
4 Filippinernas internationella relationer	35
4.1 Relationerna med USA	35
4.2 Relationerna med Kina	41
4.3 Relationerna med Japan	46
5 Filippinernas säkerhetspolitiska förmågor och prioriteringar	50
5.1 Formuleringen av den filippinska säkerhetspolitiken	50
5.2 Filippinernas försvarsförmågor	51
5.3 Omfattande försvarspolitisk förändring	53
6 Slutsatser och diskussion	56
6.1 Utsikterna för ett filippinskt-svenskt försvarspolitiskt samarbete	57
Annex 1 – Intervjuer	59
Annex 2 – Utbyggnad av kinesiska och filippinska installationer i Syd kinesiska havet	60
Källförteckning	62

Figurer och tabeller

Figur 1 Utbyggnad av militäranpassad infrastruktur på Mischief-revet	s.30
Figur 2 Ökad kinesisk närvaro i Andra Thomas-revet	s.31
Tabell 1 Filippinska presidenter sedan återgången till demokrati 1986–2025	s.18
Tabell 2 Tidslinje över filippinsk-kinesiska spänningar i Sydkinesiska havet, 1995–2025	s.43
Tabell 3 Sammanställning av utvalda länders militära förmågor i aktiv tjänst, 2025	s.52
Karta 1 EDCA-baser och brännpunkter i Sydkinesiska havet	s.39

Förkortningar

AFP	Armed Forces of the Philippines
ASG	Abu Sayyaf-gruppen
ASEAN	Sydostasiatiska nationernas förbund
BIFF	Bangsamoro Islamic Freedom Fighters
BNP	Bruttonationalprodukt
BRI	Belt and Road Initiative
CADC	Comprehensive Archipelagic Defense Concept
CPP	Communist Party of the Philippines
EDCA	Enhanced Defense Co-operation Agreement
EDSA	Epifanio de los Santos Avenue
EEZ	Exklusiv ekonomisk zon
ICC	Internationella brottsdomstolen
IR	Internationella relationer
ISEA	Islamiska staten i östasien (<i>Islamic State East Asia</i>)
ISIS	Islamiska staten i Irak och Syrien
MDT	Mutual Defense Treaty
MILF	Moro Islamic Liberation Front
MNLF	Moro National Liberation Front
NDS	National Defense Strategy
NPA	New People's Army
NSP	National Security Policy
NSS	National Security Strategy
PCA	FN:s permanenta skiljedomstol (Permanent Court of Arbitration)
POGO	Philippine Offshore Gaming Operation
RAA	Reciprocal Access Agreement
UNCLOS	Förenta nationernas havsrättskonvention
VFA	Visiting Forces Agreement

1 Inledning

Stillahavsregionens geopolitiska relevans växer. Flera västerländska och europeiska stater har utökat sin närvaro i och samarbete med länder i regionen. Filippinerna är ett av flera länder i regionen som stärkt sina relationer med västländer. Även den svenska regeringen ämnar utöka sitt samarbete med regionen, vilket slogs fast i dokumentet "Försvarspolitisk inriktning för samarbete med länder i den indopacifiska regionen" i juli 2024.¹ Dokumentet klargör att regeringen oroas av negativa konsekvenser för försvaret av Sverige på grund av "[k]rig och konflikt och auktoritära staters försök att underminera den regelbaserade världsordningen med vapenmakt".² Inriktningen preciserar också att "det ligger i Sveriges försvarspolitiska intresse att förstå USA:s militära resursprioriteringar" i regionen och föreslår tre fokusområden för svenskt agerande. Det första är att stärka de försvarspolitiska relationerna, bland annat genom att delta i relevanta försvarspolitiska fora och att stärka närvaron av svenska försvarsattachéer. Det andra är att öka den militära närvaron, genom att "avdela sambandsofficerare till staber i regionen", genom att delta i regionala försvarsövningar och operationer och genom utbildning och erfarenhetsutbyte med regionala partnerländer.³ Det tredje fokusområdet är att främja försvarsmateriel-, innovations- och tekniksamarbete, framförallt med andra högteknologiska länder i regionen.

Jämfört med andra länder i regionen som Sydkorea eller Japan är Filippinernas högteknologiska tillverkning underutvecklad. Men den högteknologiska civila förmågan har växt snabbt under de senaste tio till femton åren. Filippinerna är dessutom centralt för den amerikanska maktprojiceringen i regionen vilket även påverkar Sverige indirekt och är av relevans för regeringens strategi. Två samförståndsavtal om möjligt försvarsmaterielsamarbete ingicks mellan svenska och filippinska myndigheter i juni 2023 och maj 2024.⁴ När ett beslut kommer att tas är i skrivande stund oklart men det går att anta att det kommer att ske under den nuvarande administrationen som prioriterar en modernisering av försvaret. Den svenska försvarsministern Pål Jonsson besökte dessutom Filippinerna i juni 2024 och mötte sin filippinske motpart, Gilberto Teodoro Jr. Tillsammans signalerar avtalen och besöken en ambition om att fördjupa det bilaterala säkerhetspolitiska samarbetet.

Att förstå de länderna som Sverige närmar sig är centralt för ett lyckat och långvarigt säkerhetspolitiskt samarbete. Det svenska kunskapsläget om Filippinernas säkerhetspolitik är underutvecklat och ytterst få publikationer om ämnet finns tillgängliga på svenska. FOI har publicerat flera rapporter som tagit upp frågan om Filippinerna men från utomstående perspektiv, exempelvis USA:s säkerhetspolitik, allianser i Stillahavsområdet eller europeiska staters prioriteringar i regionen. Den här rapporten ämnar därför fylla vissa av de kunskapsluckor som finns om Filippinernas geopolitiska sammanhang och strategiska färdriktning.

Detta inledande kapitel är uppdelat i tre avsnitt. Det första presenterar syftet med studien och de frågeställningar som drivit forskningen. Det andra diskuterar källmaterialet till studien, vilken funktion olika källor fyller och identifierar vissa utmaningar som kan påverka slutsatserna. Ett tredje avsnitt presenterar hur rapporten är disponerad.

¹ Regeringen, "Försvarspolitisk inriktning för samarbete med länder i den indopacifiska regionen", 2024.

² Regeringen, "Försvarspolitisk inriktning", s.6.

³ Regeringen, "Försvarspolitisk inriktning", s.12.

⁴ Försvarsdepartementet, "Sverige och Filippinerna undertecknar samarbetsavtal gällande anskaffning av försvarsmateriel", 4 juni 2023; FMV, "Samarbete med Filippinerna om försvarsupphandlingar", 5 maj 2024.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med den här studien är att översiktligt beskriva och analysera Filippinernas säkerhetspolitiska färdriktning. Studiens omfång är brett och ämnar ge läsaren en grundläggande förståelse om Filippinerna som säkerhetspolitisk aktör och ställningstagande till ett fåtal aktuella säkerhetspolitiska frågor, som är av vikt för Sverige och svenska försvarspolitiska intressen och försvarsmyndigheter. Studien ämnar inte göra en prognos eller framtidsspaning utan gör istället vissa övergripande antaganden baserade på historisk information.

Givet att Sverige utforskar möjligheten om att närma sig länder som Filippinerna, på flera sätt en regional vågsmästarstat, är det därför centralt att bygga upp kunskap inom systemet om landet i sig, dess ambitioner och plats på den geopolitiska spelplanen.

Den övergripande forskningsfrågan är således: *Hur påverkar Filippinernas säkerhetspolitiska färdriktning utsikterna för ett försvarspolitiskt samarbete med Sverige?*

Forskningsfrågan besvaras med hjälp av frågeställningar för att få bättre grepp om specifika indikatorer som är viktiga för att förstå landets färdriktning. Till exempel:

- Vilka säkerhetspolitiska prioriteringar gör Filippinerna och hur har dessa utvecklats över tid?
- Hur formar den filippinska självbilden Filippinernas säkerhetspolitiska prioriteringar?
- Vilka säkerhetspolitiska hot dimensionerar Filippinernas beslutsfattande?
- Hur påverkas Filippinernas agerande landets relationer till externa aktörer som USA och Kina?
- Vilka ekonomiska förutsättningar har Filippinerna för att stärka sitt försvar?
- Vilka inrikespolitiska faktorer är avgörande för landets ställningstagande?

Vissa avgränsningar har också gjorts i den här översikten. Med undantag för den historiska översikten som sträcker sig tillbaka till början av 1900-talet så begränsar sig den här studien till Filippinernas utveckling sedan det kalla krigets slut. Även om ingen precis avgränsning görs så kan 1992 ses som ett viktigt år då Filippinerna beslutade att inte förlänga sitt militärbasavtal med USA och de amerikanska baserna i landet stängdes. Utvecklingen är central för att förstå Filippinernas säkerhetspolitiska prioriteringar sedan dess.

1.2 Metod och källor

Metoden är blandad och utgörs av informationsanalys av första- och andrahands textkällor, samt intervjuer och numeriska data och statistik. Bland förstahandskällorna räknas officiella filippinska politiska dokument som den Nationella säkerhetspolitiken (National Security Policy, NSP), den Nationella säkerhetsstrategin (National Security Strategy, NSS) och den Nationella försvarsstrategin (National Defense Strategy, NDS). De tre dokumenten ger en övergripande förståelse om Filippinernas själv- och hotbild och politiska ansats. NSP har publicerats i tre upplagor sedan 2011, medans endast en upplaga har publicerats av NSS respektive NDS (bägge under 2018). NSP och NSS har publicerats av det Nationella säkerhetsrådet (National Security Council), och NDS publicerades av försvarsdepartementet (Department of National Defense, DND). Dokumenten ger en viss förståelse för hur Filippinernas hotbild ser ut och har utvecklats under de senaste femton åren. Dock innebär bristen på upplagor av NSS och NDS att strategierna inte kan utvärderas över tid. Vidare omnämns ytterligare ett dokument regelbundet i litteraturen och medierapporteringen: *Comprehensive Archipelagic Defense Concept*. Flera personer som intervjuats för den här studien uppger att dokumentet, som togs fram under 2024, är hemligstämplat och har därför inte kunnat konsulteras. Vidare används satellitbilder från den franskgda satellitkonstellationen Pléiades och det amerikanska satellitbildsföretaget Planet för att spegla hur de växande territoriella anspråken och spänningarna i Syd kinesiska uttrycker sig konkret.

Andrahandskällorna utgörs av akademiska artiklar, samt rapporter av tankesmedjor, forskningsinstitut, civilsamhällsorganisationer, medierapportering och seminarier. Numeriska data

har också samlats in från organisationer som sammanställer internationella jämförelser som bygger på nationella data, men bör här klassas som andrahandskällor. Andrahandskällorna utgör viktiga komplement för att bekräfta händelseförlopp och nyansera förståelsen av Filippinernas själv- och hotbild samt säkerhetspolitiska prioriteringar som lyfts fram i de säkerhetspolitiska dokumenten.

Tretton semistrukturerade intervjuer genomfördes mellan oktober 2024 och augusti 2025. Alla intervjuer har sammanfattats med anteckningar och en beskrivning av intervjupersonerna finns tillgänglig i annex 1. Varje intervju utgick från en lista av frågor som kunde anpassas efter intervjupersonernas profil eller hur samtalet artade sig. Syftet med intervjuerna var framförallt att nyansera information och kunskap som byggts upp med hjälp av textkällorna och numeriska data.

1.3 Disposition

Efter det här inledande kapitlet följer fem kapitel. Kapitel två ger en översikt över den inrikespolitiska dynamiken, där ett första avsnitt ger en genomgång av landets politiska historia de senaste 100 åren och det andra beskriver viktiga aktörer som färgar dagens filippinska politik. Det tredje kapitlet beskriver Filippinernas geopolitiska landskap, genom att diskutera landets själv- och hotbild, samt landets utrikespolitiska agerande. Kapitel fyra beskriver Filippinernas utrikespolitiska relationer, med fokus på stormakterna USA och Kina. Kapitel fem beskriver Filippinernas säkerhetspolitiska förmågor och prioriteringar, samt förändringar som skett de senaste trettio åren. Det sista och sjätte kapitlet sammanfattar diskussionen och diskuterar utsikterna för ett svenskt-filippinskt försvarspolitiskt samarbete genom att ta upp risker och möjligheter.

2 Den inrikespolitiska dynamiken

Det här kapitlet ger en översikt i två delar över Filippinernas inrikespolitiska historia och landskap. Den första delen beskriver Filippinernas politiska historia, från självständighetsprocessen från USA i början av 1900-talet till 2025. Givet att detta är FOI:s första rapport som specifikt fokuserar på Filippinernas säkerhetspolitik är det relevant att placera landets nutida politiska landskap i ett historiskt sammanhang vilket kan förklara landets utsikter och färdriktning. Den andra delen beskriver Filippinernas nuvarande politiska landskap med fokus på tre politiska aktörer och fenomen som formar landets politik, som politiska klaner och väpnade grupper. Syftet är att ge läsaren en grundläggande förståelse om Filippinernas stats- och samhällsbildning.

2.1 Den filippinska demokratis utveckling

Filippinernas historia sammanfattas ibland skämtsamt som ”tre hundra år i ett spanskt kloster och 50 år i Hollywood”, för att beskriva landets koloniala tid under Spanien och USA.⁵ Sedan självständigheten 1946 har landets politiska utveckling genomgått perioder av krig, ockupation, auktoritärt styre, politisk instabilitet, väpnade uppror och social oro, men också tidvis stark ekonomisk tillväxt och stabilisering. Det här avsnittet tar upp fyra perioder som format dagens Filippinerna och som är relevanta för den här rapporten. Den första perioden är självständighetsprocessen från USA som tog fart i början av 1900-talet. Den andra delen beskriver det självständiga Filippinernas första årtionden och diktaturen som etablerades efter att president Ferdinand Marcos Sr. 1972 införde undantagstillstånd och höll kvar makten i fjorton år. Det tredje avsnittet beskriver 1980-talets återgång till demokrati och den efterföljande övergångsperioden som karaktäriserades av politisk öppning men också av omfattande mobilisering och instabilitet, tidvis färgad av militärens involvering. Den fjärde och sista perioden tar vid runt millennieskiftet och kännetecknades av fortsatta interna oroligheter, växande regionala spänningar och utrikespolitisk ovisshet.

2.1.1 Filippinernas självständighetsprocess (1898–1946)

Självständigheten uppnåddes formellt den 4 juli 1946 då republiken Filippinerna bildades. Men i Filippinerna firas självständigheten den 12 juni för att minnas självständighetsförklaringen från 1898, då den spanska kronan överlät territoriet till USA efter det spansk-amerikanska kriget. I praktiken innebar det att USA annekterade Filippinerna, vilket möttes av starkt motstånd från filippinska revolutionärer. En tvåårig konflikt med USA bröt ut 1899, där runt 4 000 amerikaner och 200 000 filippinier uppskattas ha dödats.⁶

Motståndet mot den amerikanska närvaron fortsatte att vara starkt, men vägen till självständigheten var lång och krokig. Flera förhandlingar om att etablera filippinskt självstyre genomfördes, men det var först 1935 som landets första grundlag antogs och etablerade det filippinska samväldet som ett internt självstyre.⁷ En tio år lång övergångsperiod skulle föregå full självständighet 1946. Grundlagen från 1935 etablerade även det politiska system, med presidentstyre och tvåkammarkongress, som Filippinerna har än idag. Övergångsregeringen stod inför stora utmaningar, framförallt att stärka de inhemska förmågorna. Flera årtionden av amerikanskt styre hade i praktiken gjort Filippinerna till en amerikansk marknad, där import från USA var tullfria men export till USA var begränsade på grund av låg industrialisering. Filippinerna behövde också bygga upp sin egen försvarsmakt. Under övergångsperioden fortsatte Washington att kontrollera samväldets utrikes- och penningpolitik och många av de institutioner som byggdes upp utformades utifrån amerikanska modeller.⁸

⁵ Intervju 11, diplomatiska representanter, 26 februari 2025, Stockholm.

⁶ U.S. Office of the Historian, “The Philippine-American War, 1899–1902”.

⁷ Ricardo Trota Jose, “July 4, 1946: The Philippines Gained Independence from the United States”, The National WWII Museum, New Orleans, 2 juli 2021.

⁸ Pia Daleke (red.), ”Landguiden: Filippinerna: Modern historia”; Lynn T. White III, *Philippine Politics: Possibilities and problems in a localist democracy*, 2015, Oxon: Routledge, s.118.

Förberedelserna inför självständigheten pausades dock när Japan 1941 invaderade Filippinerna. En japansk militärregim styrde landet i två år och utropade på nytt filippinsk självständighet 1943 i ett försök att vinna över filippinskt stöd. Men många filippinier misstrodde japanerna och en nationalistisk gerillarörelse etablerade sig och började attackera ockupationsstyrkorna. Gerillarörelsen utgjordes av ett femtiotal grupperingar, där de kanske mest välkända är den maoistiska rörelsen *Hukbong Bayan Laban sa Hapon* (*Hukbalahap*), muslimska Morogerrillor i Mindanao, Palawan och Sulu och amerikanska stridsförband och soldater som blivit kvar i landet.⁹ Gerillakriget var brutalt och japanerna begick omfattande övergrepp. Exakt hur många som dog under den japanska ockupationen är oklart. Men uppskattningar brukar röra sig mellan flera hundratusen till en miljon dödsoffer, antingen genom övergrepp av japanerna eller omfattande amerikanska flygbombningar av Manila 1945.

Efterkrigstiden var svår för Filippinerna. Samhället var djupt splittrat och flygbombningarna hade lämnat efter sig en ekonomi och handel i spillror med enorma infrastrukturbehov. Humanitärt stöd och återuppbyggnadsfinansiering från USA och krigsreparationer från Japan blev därav avgörande för att landet skulle ta sig framåt men det kom med vissa krav. Bland annat krävde USA att de som hade kollaborerat med japanerna skulle straffas hårt, att amerikanska investerare fick tillgång till den filippinska marknaden och den filippinska pesos bands till dollarn.¹⁰ Kraven innebar att Filippinerna förblev beroende av USA, trots självständigheten. Samtidigt spelade Filippinerna en central roll i USA:s maktprojicering och kontroll över Sydostasien under kalla kriget.¹¹ Ett militärbasavtal från 1947 innebar att amerikanska trupper förblev kvar vid Clarks flygbas och flottbasen vid Subic-viken – bägge ligger på den norra ön Luzon. Genom det Ömsesidiga försvarsfördraget (Mutual Defense Treaty, MDT) från 1951 ingick USA och Filippinerna dessutom en formell försvarsallians. I utbyte mot försvarsalliansen och militärbasavtalet fick Filippinerna amerikanska säkerhetsgarantier och omfattande försvarsfinansiering, vilket gjorde att andra politiska frågor än effektiv självständighet prioriterades.

2.1.2 Det självständiga Filippinernas första årtionden

Vid självständigheten etablerades Filippinerna som en demokrati. De första knappt 20 efterkrigsåren karaktäriserades av återuppbyggnad och relativ ekonomisk stabilitet. Dock tampades regimen med resterna av *Hukbalahap*-upprorets aktörer som nu hade vänt sig mot regeringen och amerikanskt inflytande. Som många andra länder fick Filippinerna omfattande amerikanskt stöd i kampen mot kommunismen och lyckades i princip slå ut upproret i början av 1960-talet.¹²

1960-talets Filippinerna såg fortsatt ekonomisk tillväxt, industrialisering och rask infrastrukturutbyggnad. Dock skulle den sociala oron och politiska utmaningarna öka mot slutet av årtiondet. President Ferdinand Marcos Sr. (1965–86) tog stora lån för att finansiera stora infrastruktursatsningar, kreditgivning till import och sin egen omvalskampanj 1969. Detta ledde till en alltmer problematisk statsskuld och tvingade Filippinerna att be om stöd från den Internationella valutafonden. I utbyte tvingades regeringen implementera reformer som begränsade dess förmåga att spendera och ta nya internationella lån vilket i sin tur korrelerade med stigande inflation och social oro.

Den filippinska demokratin pausades från september 1972 efter att Marcos införde undantagstillstånd på grund av vad hans administration uppfattade som ”hotet från kommunismen”. Bakgrunden till vad som i praktiken var en statskupp var en växande social oro och politisk ovisshet. Flera våldsamma protester av kommunistiska grupperingar, samt attentat och ett

⁹ Major Peter T. Sinclair II, “Men of Destiny: The American and Filipino Guerillas During the Japanese Occupation of the Philippines”, 2011, School of Advanced Military Studies United States Army Command and General Staff College, Fort Leavenworth; Colin Minor, “Filipino Guerilla Resistance to Japanese Invasion in World War II”, 2015, *Legacy*, Vol.15, No.1.

¹⁰ Ricardo Trota Jose, “July 4, 1946: The Philippines Gained Independence from the United States”.

¹¹ Gregory B. Poling, “Interests that Abide” i *On Dangerous Grounds: America’s Century in the South China Sea*, (2022), New York City: Oxford University Press., s.8–9.

¹² William Overholt, “The Rise and Fall of Ferdinand Marcos”, 1986, *Asian Survey*, Vol. 26, No.11, <http://www.jstor.org/stable/2644313?origin=JSTOR-pdf> [hämtad 11 juni 2025].

(möjligen iscensatt) mordförsök på försvarsministern Juan Ponce Enrile drev på oron.¹³ Marcos skyllde attackerna på den kommunistiska gerillarörelsen Nya folkarmén (New People's Army, NPA; se avsnitt 2.3.2). Politiska motståndare hävdade istället att det var Marcos själv som låg bakom dåden.¹⁴

Diktaturen som tog form under Marcos centraliserade makten runt presidenten som blev verkställande, lagstiftande och dömande makt, samt överbefälhavare.¹⁵ Kongressen och privata medier stängdes ned, allmänna sammankomster förbjöds och politiska motståndare arresterades eller förföljdes. Mer än 3 200 personer mördades, ytterligare 34 000 utsattes för tortyr och runt 70 000 personer sattes i fängelse.¹⁶ Den redan välbärgade Marcosklanen utökade under de här åren sin redan stora förmögenhet. Konservativa uppskattningar brukar peka på att Marcosklanen stal mellan 5 och 10 miljarder dollar från statskassan under de här åren.¹⁷

2.1.3 Politisk öppning, folkligt motstånd och militärt inflytande

Undantagstillståndet lyftes i januari 1981. Dock innebar det inte slutet på Marcos-regimen. En grundlagsändring gjorde att Marcos återigen kunde ställa upp i valet 1982 och bli omvald eftersom i princip alla oppositionspartier bojkottade processen.¹⁸ Trots att makten fortsatt var centraliserad så skedde en viss politisk öppning. Media blev friare och strejker i "ickestrategiska" sektorer tilläts. Men i praktiken fortsatte förtrycket och de politiska begränsningarna. I det klimatet började mer extremistiska väpnade grupper att växa sig starkare som NPA, som utförde attacker i städer samt på landsbygden, och den islamistiska och separatistiska Moro National Liberation Front, som stred för självstyre i de muslimska delarna av Mindanao i södra Filippinerna. En tredje grupp, *6 april-rörelsen*, utförde även den flera bombdåd i Manila. Rörelsen utgjordes framförallt av medelklassfilippinier som motsatte sig både kommunismen och Marcos-regimen och ansåg att dödligt våld var moraliskt befogat.¹⁹

Mordet på Benigno Aquino, presidentens främsta politiska motståndare, i augusti 1983 skulle bli början på slutet på Marcosregimen. Aquino sköts ihjäl omringad filippinska säkerhetsstyrkor på Manilas flygplats kort efter att han återvänt från exil. En CIA-rapport från 1982 beskrev Aquino som "den enda [tillräckligt] skarpsinnade man som skulle kunna besegra Marcos i ett fritt och öppet val" [författarens översättning].²⁰ Ingen har dömts för mordet men många misstänker att Marcos eller personer i hans närmaste krets var ansvariga.²¹ Mordet ledde således till att stödet för Marcos, både från USA men också från den politiska eliten samt militären började falla, samtidigt som oppositionen växte sig starkare.²²

I ett försök att stärka sin politiska legitimitet och kontra det växande motståndet kallade Marcos till snabbval i februari 1986. När valkommissionen återigen utnämnde den sittande ledaren som vinnare, trots omfattande rapporter om valfusk, utbröt stora protester i Manila. Hundratusentals demonstranter samlades på avenyn Epifanio de los Santos (Epifanio de los Santos Avenue, EDSA) i Manila för att visa sitt stöd till oppositionsledaren Corazon Aquino (Benigno Aquinos änka; för en överblick över Filippinernas presidenter sedan 1982, se tabell 1 nedan). I Filippinerna beskrivs protesterna som "People Power Revolution" eller "EDSA revolutionen" i referens till genomfartsleden där protesterna hölls. Samtidigt som protesterna pågick aktiverade flera militärer – däribland Marcos tidigare samarbetspartner och försvarsminister

¹³ Michael Bueza, "Enrile's 'ambush': Real or not?", 23 september 2018, Rappler; White III, *Philippine Politics*, s.101; Katerina Francisco, "Martial Law, the dark chapter in Philippine history", 22 september 2018, Rappler.

¹⁴ White III, *Philippine Politics*, s.101.

¹⁵ Bonn Juego, "On Martial Law at 50: Fact-checking the Marcos Story, Countering the EDSA History", 23 september 2022, Heinrich Böll Stiftung: Southeast Asia.

¹⁶ Laura Bicker, "Philippines martial law: The fight to remember a decade of arrests and torture", 29 september 2022, BBC News; Reynaldo Santos, "Marcos' Martial Law orders", 23 september 2012, Rappler.

¹⁷ Antonio J. Montalván II, "How much did the Marcoses exactly steal?", 10 februari 2023, VERA Files.

¹⁸ Central Intelligence Agency (CIA), "The Philippines: A Year After Lifting Martial Law", februari 1982.

¹⁹ "PHILIPPINES: No to Marcos", 3 november 1980, *TIME*.

²⁰ CIA, "The Philippines: A Year After Lifting Martial Law".

²¹ Stratfor, "Rumours of Duterte's Demise Are Greatly Exaggerated", 5 december 2016.

²² Association of Diplomatic Studies and Training, "[Interview with Stephen Bosworth]: Managing the End of the Marcos Regime".

Enrile – planer på att avsätta presidenten. Även om kuppförsöket avbröts så fortsatte de folkliga protesterna och Marcos-familjen tvingades fly landet.²³

Aquino ersatte Marcos som landets första kvinnliga president. Men hennes tid vid makten (1986–92) var allt annat än stabil. Hennes administration utgjordes av en diversifierad koalition som var oenig i det mesta och splittrades ganska snabbt. Aquino-administrationen lovade att bryta ner den beskyddarpolitik som fördes av Marcos, men ersatte den i praktiken istället med sin egen version. En ny grundlag 1987 återinförde tvåkamarsystemet från 1940, med ett representanthus och senat som lagstiftande instans, samt en begränsning på presidenten till ett sexårsmandat.²⁴ I teorin ämnade konstitutionen göra landet mer demokratiskt, men i praktiken anses den ha förvärrat de beroenderelationer som länge existerat mellan markägande familjer och jordbrukare som hyr marken de brukar. Det gynnade även Aquino vars familj (Cojuangco) ägde en stor sockerplantage som vid den tiden gick i vinst med över en miljon dollar per år.²⁵

Nepotismen förankrades och de ekonomiska klyftorna växte under Aquino, som mötte allt starkare motstånd, både från politiska- och militära aktörer. Mellan 1986 och 1989 genomfördes eller uppdagades flera militära konspirationer med målet att avsätta Aquino.²⁶ Inget av försöken lyckades, men de speglar en underliggande politisk instabilitet. I december 1989 fick exempelvis amerikanska jaktflygplan rycka ut från Clark-flygbasen efter att rebeller bombat och beskjutit presidentpalatset från luften.

Även om det amerikanska stödet tillät Aquino-administrationen att hålla sig kvar vid makten så väckte det också en viss bitterhet i Filippinerna. Vissa såg det som ett tecken på USA:s fortsatta involvering i landets politik och kränkning av filippinsk suveränitet. Det motiverade troligen senaten till att 1992, med en marginal om 12 röster mot 11, inte förnya 1947 års militärbasavtal med USA (se avsnitt 4.1).²⁷ Kort därefter efterträddes Aquino av Fidel V. Ramos (1992–98) som tog över en ekonomi i lågkonjunktur. Det ekonomiska läget, som påverkades av strömavbrott och höga oljeimportskostnader, förvärrades förmodligen av att militärbasavtalet inte förlängdes och Filippinerna förlorade mellan 344 och 408 miljoner dollar per år i hyresintäkter.²⁸ Ekonomin stabiliserades igen mot mitten av 1990-talet, men ställdes på sin spets på nytt 1997 när effekterna av den sydostasiatiska krisen påverkade även Filippinerna. Samtidigt växte sig NPA och islamistiska rebellgrupper i Mindanao allt starkare.

²³ Association of Diplomatic Studies and Training, "Managing the End of the Marcos Regime"; Sam Roberts, "Stephen W. Bosworth, U.S. Diplomat Who Helped Oust Ferdinand Marcos, Dies at 76", 8 januari 2016, *The New York Times*.

²⁴ Marcos-diktaturen antog 1973 en ny grundlag som etablerade ett enkamarsystem, som sedan ersattes med ett tvåkamarsystem 1987.

²⁵ A. B. Villanueva, "Post-Marcos: The State of Philippine Politics and Democracy during the Aquino Regime, 1986–92", *Contemporary Southeast Asia*, 1992, Vol. 14, No.2, s.178.

²⁶ Villanueva, "Post-Marcos"; White III, *Philippine Politics*, s.124.

²⁷ Julio Amador III Julio Amador III, Deryk Matthew Baladjay och Sheena Valenzuela, "Modernizing or equalizing? Defence budget and military modernization in the Philippines, 2010–2020", 2022, *Defence Studies*, Vol.22, No.3, s.305.

²⁸ David E. Sanger, "Philippines Orders U.S. to Leave Strategic Navy Base at Subic Bay", 28 december 1991, *The New York Times*; Frank Cibulka, "The Philippine foreign policy of the Ramos administration: The quest for security of a weak state", *Asian Journal of Political Science*, 1999, Vol.7, No.1, s.108–134.

2.1.4 Demokratiutvecklingen sedan millennieskiftet

Den politiska ovissheten fortsatte in på det nya millenniet. Nya EDSA-protester bröt ut i januari 2001 på grund av omfattande korruptionsanklagelser mot presidenten, däribland förskingring och mutbrott.²⁹ Tre år in på sitt sexåriga mandat avgick president Joseph Estrada (1998–2001) då han ställdes inför riksrett och risken för militärkupp växte.³⁰ Sex år senare (september 2007) dömdes ex-presidenten till livstids fängelse och förbud från offentlig tjänst av en antikorrupsionsdomstol, men benådades en månad senare av hans tidigare vicepresident och efterträdare Gloria Macapagal Arroyo (2001–10).³¹ Även hennes administration utsattes för flera kupp försök och myterier, samt en ny EDSA-demonstration.³² Trots flera riksrettsprocesser, även de grundade i anklagelser om korruption och att hon fuskat till sig valsegern 2004, höll hon sig kvar vid makten tack vare en vänligt inställd majoritet i kongressen.³³

Arroyos efterträdare Benigno Aquino III:s tid vid makten (2010–16) utmärker sig av viss stabilitet, jämfört med föregångarna. Ingen militär konspiration mot honom har rapporterats. Korruptionsanklagelser riktades förvisso mot personer i hans omgivning men inte mot honom direkt.³⁴ Under hans tid vid makten växte Filippinernas BNP med drygt 6 procent per år.³⁵ År 2014 uppnådde hans regering ett fredsavtal med den islamistiska rebellgruppen Moro Islamic Liberation Front (MILF; se avsnitt 2.3.3) och han utmanade Kinas territoriella anspråk i Sydkinesiska havet vid FN:s skiljedomstol (Permanent Court of Arbitration, PCA) 2013. Trots den starka tillväxten, ett starkt ställningstagande mot korruptionen och bidrag till unga och fattiga så förblev arbetslösheten och fattigdomen i princip lika utbredda i slutet på hans mandat som när han tillträdde.³⁶ Flera faktorer förklarar detta, däribland supertyfonen Yolanda (också känd som Haiyan) – en av de starkaste och destruktiva som uppmäts – som drabbade centrala Filippinerna i november 2013 och skapade stora humanitära behov.³⁷

Det bäddade förmodligen för att Davaos populistiske borgmästare, Rodrigo Roa Duterte (2016–22), blev vald till president 2016 tack vare löften om lag och ordning och förbättrade arbetsmöjligheter. Han lovade också att utplåna kriminalitet och interna rebellgrupper som MILF, MNLF och NPA. Samtidigt öppnade han upp för kinesiska investeringar som skulle finansiera hans infrastruktursatsning (se avsnitt 4.2). Han spelade också ner PCA-domen gällande det Sydkinesiska havet några månader in i hans presidentmandat. Duterte närmade sig även Ryssland, framförallt retoriskt.

Dutertes tid vid makten utmärkte sig genom en relativ politisk stabilitet, ett högt folkligt stöd, men även förtryck och övergrepp. Trots rykten och påståenden finns det få rapporter som pekar på några realistiska försök av militärer att ta makten eller organisera myterier i landet.³⁸ Dutertes hårdföra retorik mot de islamistiska rebellgrupperna sattes dock på sin spets i maj 2017 när flera hundra jihadister med kopplingar till Islamiska staten belägrade staden Marawi och behöll kontrollen över staden i fem månader. Trots upproret så fortsatte fredsprocessen från 2014 med MILF och MNLF genom att grupperna fick löften om mer självstyre och investeringar i Bangsamoro-provinsen i Mindanao. I enlighet med processen hölls 2019 en folkomröstning som beslutade att etablera en ny region med högre grad av självstyre: Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao (BARMM, se avsnitt 2.3.3).

²⁹ Cristina Eloisa Baclig, "The rise and fall of Joseph Estrada: From people's champion to disgraced president", *The Inquirer*, 11 juni 2025.

³⁰ White III, *Philippine Politics*, s.125.

³¹ Manny Mogato, "Philippines' Estrada guilty of plunder, gets life", *Reuters*, 12 september 2007; Manny Mogato, "Former Philippine president Estrada pardoned", *Reuters*, 25 oktober 2007.

³² Ibid.

³³ Ben Reid, "Historical Blocs and Democratic Impasse in the Philippines: 20 years after 'people power'", *Third World Quarterly*, 2006, Vol. 27, No.6, s.1003–1020.

³⁴ Patricio Abinales, "Aquino's mixed presidential legacy", 30 december 2015, East Asia Forum.

³⁵ Världsbanken, "GDP growth (annual %) – Philippines".

³⁶ Edsel Tupaz och Daniel Wagner, "Aquino's Legacy in the Philippines", 3 augusti 2015, *HuffPost*.

³⁷ Angela Sherwood m.fl., "Resolving Post-Disaster Displacement: Insights from the Philippines after Typhoon Haiyan (Yolanda)", 2015, Brookings Institution och International Organization for Migration.

³⁸ Stratfor, "Rumours of Duterte's Demise Are Greatly Exaggerated"; Mong Palatino, "Is There Really a New Duterte Coup Plot in the Philippines?", 6 oktober 2018, *The Diplomat*.

Trots faderns historia, ersatte Ferdinand Marcos Jr. Duterte som president efter att ha vunnit valet 2022. En omfattande PR-kampanj på sociala och nationella medier har hjälpt till att rentvå familjen. Dock har den nye presidentens mandatperiod inte varit friktionsfri. Marcos Jr. styrde till en början landet genom en allians med vicepresident Sara Duterte, Rodrigo Dutertes dotter. Men alliansen luckrades progressivt upp under 2024 och i februari 2025 röstade representanthuset för att ställa vicepresidenten inför riks rätt. Bland annat anklagades hon för förskingring av statliga medel samt för att ha mordhotat presidenten. Marcos Jr:s utrikespolitik utmärker sig genom en tuffare Kinapolitik, stärkta relationer till USA samt andra vänligt inställda nationer, som Japan, Australien, Sydkorea och flera europeiska länder.

Tabell 1: Filippinska presidenter sedan återgången till demokrati 1986–2025

Presidentmandat	President
1982–86	Ferdinand Marcos Sr.
1986–92	Corazon Aquino
1992–98	Fidel V. Ramos
1998–2001	Joseph Estrada
2001–10	Gloria Macapagal Arroyo
2010–16	Benigno Aquino III
2016–22	Rodrigo Roa Duterte
2022–nuvarande	Ferdinand Marcos Jr.

2.2 Den filippinska demokratin idag

Filippinerna är idag en enhetsstat och republik med en president som verkställande ledare och en tvåkammarkongress med ett representanthus (316 mandat) och senat (24 mandat) som lagstiftande instans. Val för presidentposten och halva senaten hålls vart sjätte år (andra halvan hålls samtidigt som den undre kammaren), medans val till representanthuset hålls vart tredje år. Presidenten och vicepresidenten väljs separat med en enkel majoritet. Val till representanthuset utgörs av en kombination av enmansvalkretsar genom vilken 80% av representanthusets medlemmar väljs genom en relativ majoritet (eller pluralitet) och de resterande representanterna väljs genom ett proportionellt vals system där rösterna fördelas till partier. Allmänna val hölls i maj 2025 och nästa presidentval är planerat 2028.

Även om presidenten är den högste ledaren i landet så är Filippinernas politiska landskap decentraliserat. Enligt 2024 års upplaga av den årliga Philippine Trust Study, litar fler filippinier på ledare på lokal nivå än nationell nivå.³⁹ Statsskicket beskrivs ofta som en oligarki där dynastier eller klaner delar på den politiska och ekonomiska makten (se avsnitt 2.31).⁴⁰ Klanerna är ofta landägande familjer som är aktiva på lokal nivå samt i kongressen.

Det Göteborgsbaserade demokratiforskningsinstitutet V-Dem kategoriserar Filippinerna som en ”valbar autokrati” (*electoral autocracy*), och landet rankas 102 av 179 länder.⁴¹ Den amerikanska tankesmedjan Freedom House gör en likande analys och kategoriserar Filippinerna som ett ”delvis fritt” (*partly free*) land och rankar landet som 109 av 210 länder och territorier.⁴² Transparency Internationals Corruption Perceptions Index, som mäter graden till vilken länders medborgare uppfattar korruption som problematiskt, placerar även den Filippinerna långt ner på 114:e plats av 180 och en samlad poäng på 33 som varit nästintill oförändrad de senaste sex åren.⁴³ V-Dem noterar dessutom att Filippinernas totala poäng har

³⁹ Eon Group och Ateneo de Manila University Department of Development Studies, “The Accountability Revolution: Why Filipinos Demand Proof Before Trust”, Philippine Trust Study, 5 november 2024.

⁴⁰ White III, *Philippine Politics*, s.46–56.

⁴¹ V-Dem delar upp länder i en skala på fyra kategorier som är: liberal demokrati (*liberal democracy*), valbar demokrati (*electoral democracy*), valbar autokrati (*electoral autocracy*) och stängd autokrati (*closed autocracy*), samt demokratisk respektive autokratisk gräzon; Marina Nord m.fl., ”Democracy Report 2024: Democracy Winning and Losing at the Ballot”, 2024, Göteborg: V-Dem Institute.

⁴² Freedom House, ”Philippines”.

⁴³ Transparency International, ”Corruption Perceptions Index 2024: Philippines”.

gått ner de senaste åren på grund av en försämring av medborgerliga rättigheter, som yttrande- och tryckfrihet. Även om medielandskapet är fritt och livligt utsätts journalister och mediaorganisationer regelbundet för hot och politiskt tryck som svar sin rapportering.⁴⁴ Till exempel har journalister fängslats i flera år, misstänkta för påhittade brott, tills domstolar senare friat dem. Ett högprofilerat fall är Maria Ressa, en framträdande filippinsk journalist och mottagare av Nobels fredspris 2021, som 2020 dömdes för förtal mot en lokal affärsman som omnämns i en artikel från 2012. Många organisationer som kampanjerar och propagerar för mänskliga rättigheter och pressfrihet, bland annat Amnesty International, Internationella brottsdomstolen, internationella medier, med flera, menar att domen var politisk motiverad och ett försök av Duterte-administrationen att tysta en kritisk röst.

Till de människorättsbrott som regelbundet rapporteras i Filippinerna hör utomrättsliga avrättningar av politiska motståndare och misstänkta brottslingar, försvinnanden, så kallade ”röd-markeringar” (*red-tagging*; se avsnitt 2.3.2), misshandel och hot av journalister och människorättsaktivister, samt skenbart svag politisk vilja att åtala och straffa individer som begått brott som en del av Duterte-administrationens ”krig mot droger”. Flera människorättsorganisationer noterar att omfattningen av människorättsbrott var mycket högre och skedde mer öppet under före detta presidenten. Samtidigt understryker de att även om Marcos Jr-administrationen förbättrat narrativet så fortgår många av de brotten som begicks under Duterte.⁴⁵ Den Internationella brottsdomstolen (ICC), som i mars 2025 grep och åtalade Duterte, uppskattar att mellan 12 000 och 30 000 människor mördades mellan 2016 och 2019 som ett resultat av Dutertes antidrogkrig, vars strategi var att genom mord eliminera brottslighet och vad man ansåg vara omoraliskt beteende.⁴⁶ Enligt det filippinska forskningsprojektet Dahas, som räknar antalet rapporterade utomrättsliga mord, hade nästan 930 personer mördats sedan Marcos Jr tillträdde till mitten av mars 2025.⁴⁷ De flesta dödades av polis men ett mindre antal, framförallt rebeller, dödades av militären.⁴⁸ Polisen och militären delar bitvis på lagföring, speciellt på landsbygden. Polisens vapen varierar brett, från lättare pistoler hos de flesta poliser till tyngre gevär inom vissa insatsstyrkor. Likt Dahas drar de filippinska organisationerna Center for Media Freedom and Responsibility och National Union of Journalists of the Philippines liknande slutsatser när det gäller hot mot medarbetare. Enligt en studie från 2025 ökade antalet anmälningar om våld och hot mot journalister under Marcos Jr:s tre första år vid makten med 44 procent, jämfört med Dutertes, framförallt hot och rödmarkeringar.⁴⁹

De politiska valen är i teorin fria och konkurrensutsatta och organiseras regelbundet enligt en tydlig planering. Men politiska val i Filippinerna kantas av flera brister, både formellt och informellt. Formellt rapporteras återkommande valfusk, som stoppning av valsedlar eller röstköp. Informellt går det att konstatera att många val, framförallt på lokal nivå, redan är avgjorda på förhand genom allianser, uppgörelser, hot och mord mellan politiska aktörer.⁵⁰ I de allmänna valen i maj 2025 uppskattade EU:s valobservation att 20% av alla distrikt saknade en oppositionell, vilket innebar att den sittande kandidaten vann.⁵¹

Även om politiska partier formellt deltar i valen så anser flera bedömare att de är irrelevanta. Det som istället spelar roll är de politiska klanerna (se avsnitt 2.3.1) som dominerar det politiska landskapet i sina respektive maktbaser. Filippinier väljer *vem* som ska styra dem men inte nödvändigtvis *hur* de ska styras, skriver forskaren Andrea Chloe Wong i en analysartikel.⁵² Partierna saknar således ofta någon ideologisk bas utan fungerar istället som verktyg genom

⁴⁴ Human Rights Watch, “World Report 2025: Philippines – Events of 2024”, januari 2025; Freedom House, “Freedom in the World 2024: Philippines”.

⁴⁵ Human Rights Watch, “World Report 2025”; Freedom House, “Freedom in the World 2024: Philippines”.

⁴⁶ Internationella brottsdomstolen, “Decision on the Prosecutor’s request for authorisation of an investigation pursuant Article 15(3) of the Statute”, 15 september 2021, ICC-01/21.

⁴⁷ Siffran bygger på det antal sidan angav när den besöktes 12 mars 2025; Dahas, “The latest numbers”.

⁴⁸ John Matthew A. Cabural m.fl., “Majority of 31 killed in state-related violence in January 2025 attributed to police- Sandatahang dahas monitor”, 3 mars 2025, VERA files.

⁴⁹ Center for Media Freedom and Responsibility, “The State of Media Freedom in the Philippines 2025”, Philippine Center for Investigative Journalism, 3 maj 2025.

⁵⁰ White III, *Philippine Politics*, s.44.

⁵¹ European Union Election Observation Mission Philippines 2025, “‘Voters’ commitment to democracy marred by systemic deficiencies’. The EOM presents its Preliminary Statement”, 14 maj 2025.

⁵² Andrea Chloe Wong, “Philippine elections and the politics behind it”, 7 februari 2022, The Interpreter.

vilka politiska profiler kan samla sitt stöd, inför och efter valen. Detta kan ses som en viktig förklaring till det filippinska partisystemets svaga institutionalisering och höga volatilitet, framförallt sedan återgången till demokrati.⁵³ Den svaga institutionaliseringen bekräftas av en inflation och omsättning av politiska partier som uppstått genom åren.⁵⁴ Sedan valen 1987 har antalet partier ökat från åtta till 174 år 2021, ofta på grund av partisplittringar eller att nya partier har skapats för att stödja en viss kandidat.⁵⁵ Många partier lider också av stor inbördes rivalitet som regelbundet leder till splittringar. Volatiliteten bekräftas i sin tur av de stora svängningar i medlemmarnas partitillhörighet som observeras inför och efter valperioder, eller de partier som tar sig in till kongressen. Till exempel kan partimedlemmar ansluta sig till ett parti för att stödja en viss politisk kandidat innan valet. Efter att valresultatet är känt skiftar istället många sin partitillhörighet för att ansluta sig till den presidentkandidat som vunnit i hopp om att få tillgång till större finansiella medel eller politiska positioner. Inbördesrivaliteten speglas också i det faktum att flera konkurrerande kandidater ibland kan uppge sig representera ett och samma parti.

Sammantaget har detta gjort att den filippinska partipolitiken är väldigt flytande och politiska allianser är svaga. Ett talande nyligt exempel är samarbetet mellan Marcos Jr. och Sara Duterte som ingick en allians inför presidentvalet 2023 men som bröt samman under 2024 och 2025 (se avsnitt 2.1.4).⁵⁶

2.3 Inrikespolitiska (hot)aktörer

Även om det filippinska politiska systemet inspirerats av det amerikanska och de centrala myndigheterna i Manila har gjort vissa framsteg när det gäller institutionalisering, så utövar politiska aktörer på subnationell nivå stor makt och utmanar statens våldsmonopol och effektiva kontroll. Det här avsnittet tar upp tre grupper som färgat det filippinska systemet: de politiska klanerna, kommunistrebellerna och islamistiska väpnade grupper i den södra Mindanao regionen.

2.3.1 De politiska klanerna

Det filippinska partisystemet är som sagt väldigt flyktigt och instabilt, med många partisplittringar och skiften i politikernas partitillhörighet. Det som istället varit konstant i den filippinska politiken är landets politiska klaner (eller dynastier) som delar på makten genom allianser och kohandel, trots att sektion 26 artikel II i 1987 års grundlag förbjöd dem.⁵⁷ Namn som Aquino, Duterte och Marcos är tre exempel på politiska klaner vars medlemmar nått toppskiktet sedan självständigheten från USA. Men det uppskattas att hundratals klaner styrt landet på olika nivåer i flera hundra år.⁵⁸ År 2024 kontrollerades ungefär 70 procent av representanthusets mandat av politiska klaner som suttit vid makten under årtionden.⁵⁹ Detsamma gällde 72 av landets totalt 82 guvernörer.⁶⁰ Klanerna beskrivs återkommande som ”tunna”, ”feta” eller ”överviktiga” beroende på hur många medlemmar de har eller som söker omval inom olika maktskikt. Arton av klanerna på provinsnivå ansågs vara ”överviktiga” inför de allmänna valen i maj 2025.⁶¹ Många av klanernas medlemmar är sammankopplade genom blodsband, men vissa karaktäriseras också av allianser eller samarbeten på lokal nivå. Allianser

⁵³ Julio Cabral Teehankee, “Factional Dynamics in Philippine Party Politics, 1900–2019”, 2020, *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, Vol.39, No.1, s.98–123.

⁵⁴ White III, *Philippine Politics*, s.142–3.

⁵⁵ Allen Hicken, ”Chapter 13: Party and Party System Institutionalization in the Philippines” i Allen Hicken (red.), Ann Arbor (red.) och Erik Martinez Kuhonta (red.) *Party System Institutionalization in Asia*, 2014, Cambridge University Press, s.307–327; Julio Cabral Teehankee, ”Chapter 22 – An Anarchy of Parties: The Pitfalls of the Presidential-based Party System in the Philippines” i Thomas Poguntke (red.) och Wilhelm Hofmeister (red.) *Political Parties and the Crisis of Democracy: Organization, Resilience, and Reform*, 2024, Oxford: Oxford University Press, s.467–485.

⁵⁶ Virma Simonette och Joel Guinto, “Philippines feud escalates as lawmakers vote to impeach vice-president”, 5 februari 2025, *BBC News*.

⁵⁷ Constitution of the Republic of the Philippines, 1987, <https://lawphil.net/consti/cons1987.html> [hämtad 24 juni 2025].

⁵⁸ White III, *Philippine Politics*, s.44–56;

⁵⁹ Freedom House, “Freedom in the World 2024: Philippines”.

⁶⁰ Angela Ballera, Gab Yanzon och Carmela Fonbuena, “71 of 82 Philippine governors belong to political families”, 10 december 2024, *Rappler*.

⁶¹ Ibid.; Calimahin och Guia, “A Quixotic Quest?”.

mellan klaner kan skifta lika snabbt som deras partitillhörighet. Historiskt sett har klanerna varit markägande, men en del har även omfattande intressen i näringslivet.⁶² Alla klaner är inte formellt aktiva inom politiken, exempelvis genom folkvalda, men förblir inflytelserika på grund av deras ekonomiska tillgångar.

Den filippinska politiken har således förblivit väldigt lokaliserad och centralmakten i Manila har vattnats ur genom att en politisk klan kan kontrollera politiken på flera institutionella nivåer. Kontroll över flera olika institutionella nivåer innebär också högre tillgång till statlig finansiering, genom vilken klanerna kan stärka sitt lokala stöd och skapa ett beroendesystem som är förankrat i klientelism. Före detta presidenten Duterte var till exempel borgmästare i Davao i över 20 år innan han blev president. Hans dotter Sara Duterte, också borgmästare för Davao en tid, blev vicepresident 2022. Dutertes söner Sebastian och Paolo är borgmästare i Davao respektive representanthusledamot för Davaos valkrets.⁶³ Även Marcos-klanen är politiskt aktiv på flera nivåer. Förutom presidenten själv, är hans syster Imee Marcos senator. Hans äldste son Ferdinand Alexander "Sandro" Marcos är kongressledamot för det första distriktet i Ilocos Norte, familjens maktbas. Imees son, Matthew Marcos Manotoc, är guvernör för Ilocos Norte. Martin Romualdez, kusin till presidenten, är talman i representanthuset.

Samtidigt som klanernas kontroll kan vara omfattande utmanas den ständigt av Manila och de konkurrerande klanerna. Det motiverar därför till alliansbyggande mellan klanerna. Men det kan också leda till politiskt våld. Flera grupperingar har redan tillgång till egna informella miliser som upprätthåller säkerheten och skyddar den lokala ledaren. Vissa definitioner klassar dessa miliser som privata arméer, en beskrivning som inte är obefogad givet att vissa av gruppernas medlemmar är före detta filippinska soldater. Vissa av miliserna har samtida eller historiska kopplingar till andra väpnade grupper i landet som Bangsamoro Islamic Freedom Fighters (BIFF) och New People's Army (NPA). Den IS-anknutna Maute-gruppen (se avsnitt 2.3.3) verkade initialt som en privat milis för en inflytelserik lokal matriark, Farhana Maute, vars söner med våld hotade och skrämd andra klaner i lokala val.⁶⁴ Merparten av landets miliser uppskattas dock vara koncentrerade i den södra Mindanao regionen.⁶⁵

När lokala ledare ibland hamnar i konflikt med varandra kan miliserna sättas in, vilket ökar antalet mord mellan klanerna. Demokratiforskaren Kreuzer menar att nivån av dödligt våld mot politiker i Filippinerna kan jämföras med länder som Brasilien, Colombia, Mexiko och Sydafrika.⁶⁶ Precis som de länderna finns det i Filippinerna många illegala eldhandvapen i omlopp, trots väldigt hårda straff för illegalt vapeninnehav.⁶⁷ Perioder av hög morderfrekvens sammanfaller med politiska valperioder, då politiska rivaler gör upp innan och efter valdagen. Enligt Kreuzer ökade antalet politiska mord under Duterte men den dödligaste incidenten inträffade 2009 när 58 personer, varav 32 journalister, mördades.⁶⁸ Förklaringen till att dessa grupper uppstått är förmodligen att staten inte kunnat etablera effektiv kontroll utanför metropolen Manila. Flera har uppstått som självförsvarsgrupper men har i efterhand fått större politiskt utrymme.⁶⁹ Vissa av miliserna användes exempelvis av markägare i Mindanao för att slå ner NPA-celler som hotade ta över deras egendomar.

Många försök att begränsa de politiska klanernas inflytande har gjorts men de möter ofta hårt motstånd inom de olika lagstiftande instanserna.⁷⁰ Det innebär att klanpolitiken med stor sannolikhet kommer fortsätta att färga den filippinska politiken under en överskådlig framtid.

⁶² White III, *Philippine Politics*, s.44.

⁶³ Sebastian Duterte är sedan 2025 tillförordnad borgmästare i Davao i och med att Rodrigo Duterte, som valdes till posten i maj, gripits och åtalats vid den internationella brottsdomstolen.

⁶⁴ International Crisis Group, "Philippines: Addressing Islamist Militancy after the Battle for Marawi", 17 juli 2018.

⁶⁵ Jovanie Camacho Espesor, "Chapter 15: Soldiers, Rebels, and Overlords" i Steven Ratuva m.fl. (red.) *Guns & Roses: Comparative Civil-Military Relations in the Changing Security Environment*, (2019), s.

⁶⁶ Peter Kreuzer, "Killing Politicians in the Philippines: Who, Where, When, and Why", 2022, Peace Research Institute Frankfurt.

⁶⁷ White III, *Philippine Politics*, s.39.

⁶⁸ Kreuzer, "Killing Politicians in the Philippines: Who, Where, When, and Why", s.18.

⁶⁹ Vincent Kyle Parada, "Politics, power and private armed groups in the Philippines", 14 april 2023, East Asia Forum.

⁷⁰ White III, "Chapter 3: Clan feuds localize political violence" i *Philippine Politics*, s.27–61.

2.3.2 Kommunistupproret

Sedan slutet av 1960-talet har ett maoistiskt uppror utgjort ett av de mest dimensionerande hoten i Filippinerna.⁷¹ Upproret som leds av den Nya folkarmén (New People's Army, NPA) har sina rötter i *Hukbalahap*-upproret (se avsnitt 2.1.2) och är den militära armen för Filippinernas kommunistparti (Communist Party of the Philippines, CPP). CPP respektive NPA skapades åren 1968 och 1969 och verkar för att ersätta den filippinska regeringen med en revolutionär, maoistisk regim.⁷² Enligt konfliktforskaren Buenaventura skyller CPP Filippinernas problem på imperialism, feodalism och byråkratisk kapitalism och anser att en nationell demokratisk revolution är den enda lösningen. NPA:s militära strategi bygger på Mao Zedongs idé om "folkkriget" (protracted people's war) som ämnar successivt omringa städerna från landsbygden med hjälp av en armé av landsbygdsbor.⁷³ NPA uppger sig vara en nationell rörelse, men de senaste åren har den framförallt verkat i Visayas och Mindanao-regionerna, samt vissa delar av norra ön Luzon.⁷⁴ Både den centrala ögruppen Visayas och södra regionen Mindanao är viktiga jordbrukscenter i landet, bland annat för sockerlag och frukter, och det finns stora spänningar mellan jordbrukare och markägare där, vilket NPA försökt att utnyttja.⁷⁵

Exakt hur inflytelserik gruppen är idag är oklart, men mycket tyder på att NPA:s inflytande är kraftigt försvagat. Antalet medlemmar har fallit från runt 45 000 på 1980-talet till mellan 1 200 och 2 000 aktiva rebeller de senaste åren.⁷⁶ Uppskattningar varierar också gällande NPA:s geografiska närvaro. Militären uppskattade 2023 att NPA-rebellerna kontrollerade ungefär 200 byar och att ytterligare 300 övervakades av armén på grund av misstänkt NPA-aktivitet.⁷⁷ Det kan jämföras med drygt 1 300 byar som NPA kontrollerade 2008 och 42 000 byar som NPA hade någon typ av inflytande över under 1980-talet.⁷⁸ Vidare förklaras NPA:s tillbakagång även av logistiska och finansiella begränsningar som ett resultat av regeringens allt mer holistiska strategi som underminerat rebellgruppens förmåga att planera och genomföra insatser, samt att rekrytera. Att grundaren till CPP och NPA José María Sison dessutom dog i exil december 2022 har troligen försämrat gruppens attraktionskraft, vilket kan leda till både demobilisering och splittringar.⁷⁹

Flera försök på fredsförhandlingar mellan regeringen och NPA har genomförts genom åren men inget formellt fredsavtal har slutits.⁸⁰ Det senaste försöket påbörjades av Duterte 2016 men kollapsade året därpå, bland annat på grund av meningsskiljaktigheter gällande amnesti, fångbyten och socioekonomiska incitament för rebellerna. När Duterte i maj 2017 utlyste undantagstillstånd i Mindanao på grund av det islamistiska upproret (se avsnitt 2.3.4.) uppfattade NPA det istället som ett hot mot dem och uppmanade sina medlemmar att attackera regeringens styrkor. Sedan dess har fientligheten mellan NPA och regeringen varit hög. En anledning tros vara att Duterte i december 2018 formellt pekade ut CPP-NPA som terrororganisation.

Beteckningen av gruppen tros ha utökat den så kallade "rödmarkeringen" (red-tagging) i landet, vilket inneburit att vänsterlutande personer eller organisationer blivit utpekade som kommunister, eller bulvaner och frontpersoner för terrororganisationer.⁸¹ Historiskt sett var det framförallt journalister, människorättsaktivister och andra vänsteraktivister som drabbades, men de senaste åren uppges "rödmarkeringen" ha breddats. Förutom polisövervakning, hot och

⁷¹ White III, *Philippine Politics*, s.41; International Crisis Group, "Calming the Long War in the Philippines Countryside", *Asia Report* N.338, 19 april 2024, s.1.

⁷² Tomas Buenaventura, "The Communist Insurgency in the Philippines", 13 juli 2023, Armed Conflict Location and Events Database (ACLED).

⁷³ Buenaventura, "The Communist Insurgency in the Philippines".

⁷⁴ International Crisis Group, "Calming the Long War in the Philippines Countryside", s.16–21; White III, *Philippine Politics*, s.41; Buenaventura, "The Communist Insurgency in the Philippines".

⁷⁵ Buenaventura, "The Communist Insurgency in the Philippines".

⁷⁶ International Crisis Group, "Calming the Long War in the Philippines Countryside", s.14.

⁷⁷ International Crisis Group, "Calming the Long War in the Philippines Countryside", s.10.

⁷⁸ Frank Cibulka, "The Philippine foreign policy of the Ramos administration: The quest for security of a weak state", 2 januari 2008, *Asian Journal of Political Science*, Vol.7, No.1, s.112.

⁷⁹ Seth Mydans, "Jose Maria Sison, Philippine Communist Party Founder, Dies at 83", *The New York Times*, 19 december 2022.

⁸⁰ Ruby Roselle L. Tugade, "Persistent red-tagging in the Philippines as violation of the principle of distinction in international humanitarian law", September 2022, *Philippine Law Journal*, No.3, s.560–581.

⁸¹ Tugade, "Persistent red-tagging in the Philippines".

diskriminering har rödmarkerade personer blivit fängslade eller ibland mördats.⁸² Framförallt är det polis och militär som anklagats för att utföra rödmarkeringen, men även andra myndigheter har varit involverade. Till exempel måste lokala myndigheter, exempelvis i *barangays*, bekräfta att deras områden är fria från kommunister innan de får tillgång till offentliga medel.⁸³ Även om de antikommunistiska utspelen har dämpats sedan Duterte, ifrågasätter observatörer att rödmarkeringen i praktiken gått ner under Marcos Jr.⁸⁴

Anledningen till NPA:s nedgång kan delvis förklaras med att regeringen gått på offensiven efter att de senaste fredsförhandlingarna kollapsade 2017. Från att historiskt sett ha bekämpat gerillorna med militära medel och underrättelse har bekämpningen av NPA blivit mycket bredare och civila myndigheter spelar en större roll. Ansatsen har enligt International Crisis Group varit effektiv eftersom staten blivit mer synlig och närvarande i drabbade områden.⁸⁵ Men samtidigt har det öppnat upp för en intensifiering av övergrepp som rödmarkering eller beställningsmord som utförs av lokala miliser. Trots att NPA blivit kraftigt försvagad så fortsätter konfrontationer mellan militär och rebeller att rapporteras med viss regelbundenhet.⁸⁶ Armén har utgjort den centrala aktören i försvarsmaktens kamp mot NPA, men även flygvapnet har ibland gett flygunderstöd genom lätta attackflygplan som brasilianska A29-B Super Tucano samt sydkoreanska FA-50:or för att slå ut vissa NPA-positioner.⁸⁷

Trots att NPA idag är kraftigt försvagad så är gruppen inte helt besegrad och det finns en oro för att nya grupperingar kan dyka upp. Flera splittringar har skett genom åren. Vissa grupperingar har haft mer lokala eller etniska förankringar och intressen, exempelvis den så kallade Cordillera People's Liberation Army som bröt ut från NPA 1986 och utgjordes av ursprungsfolkgrupper i Luzons högland.⁸⁸ Givet NPA-grundarens bortgång 2022 finns det en risk för ytterligare fragmentering, vilket medför både möjligheter för förhandling med regeringen men också risk för nya stridigheter.

2.3.3 Islamistiska uppror i regionen Bangsamoro

Islamistiska väpnade grupper har utgjort ett dimensionerande hot mot den filippinska staten i mer än femtio år och gör det till viss del än idag (se avsnitt 3.2). Mindanao-regionen, där de flesta filippinska muslimer bor, har länge varit ett område för motstånd.⁸⁹ Varken spanjorerna, amerikanerna eller japanerna lyckades etablera en effektiv kontroll över regionen. Den filippinska statens försök att under 1900-talet stärka sin makt i regionen, bland annat genom migration och landreformer som gynnande kristna och landägande grupper, sådde fröna till det islamistiska upproret vi känner till idag.⁹⁰

Flera våldsbejakande väpnade grupper verkar i Bangsamoro-provinsen i Mindanao, däribland islamistiska, kommunistiska och klanbaserade miliser.⁹¹ Den första grupperingen utgör det mest dimensionerande hotet men dess interaktion med klanmiliserna utgör en viktig faktor i förståelsen för dess drivkrafter. Nära relaterat till detta är att konkurrens mellan olika miliser och deras ledare lett till att grupperna har splittrats och gett upphov till andra, mindre grupperingar. Närvaron av de olika enheterna har således skapat en komplex säkerhetssituation som rimligtvis kommer fortsätta underminera statens effektiva kontroll i flera år framåt.

Det islamistiska upproret i Mindanao började växa fram på 1960-talet som ett resultat av växande spänningar mellan kristna och muslimska grupper under flera decennier.⁹² Detta

⁸² Human Rights Watch, "Philippines: Dangerous 'Red Tagging' of Labor Leaders", 24 september 2024.

⁸³ Barangays är den lägsta administrativa enheten i Filippinerna och motsvarar mindre tätorter, byar eller distrikt; Ibid.

⁸⁴ International Crisis Group, "Calming the Long War in the Philippines Countryside", s.29.

⁸⁵ International Crisis Group, "Calming the Long War in the Philippines Countryside", s.11.

⁸⁶ Amir Latif, "Philippine army claims killing 'top' rebel commander", 12 februari 2025, *Anadolu Agency*; Leilanie Adriano, "Public urged to stay vigilant as Army, NPA clash anew in Apayao", 7 april 2025, Philippine News Agency; Merlinda A. Pedrosa, "2 NPA leaders killed in Negros clash", 10 mars 2025, *Sunstar*.

⁸⁷ John Henric Mendoza, "PH Army used airstrikes vs NPA in Abra, spox confirms", 5 april 2024, *Inquirer*; JC Gotinga, "Military launches airstrikes on alleged NPA lair in Northern Samar", 29 oktober 2019, *Rappler*.

⁸⁸ White III, *Philippine Politics*, s.44.

⁸⁹ Ön Mindanao är den största i ögruppen med samma namn. I ögruppen ingår också Basilan, Jolo, Tawitawi och Dinagat.

⁹⁰ Georgi Engelbrecht, "The logics of insurgency in the Bangsamoro", *Small Wars & Insurgencies*, 2021, Vol.32, No.6, s.891.

⁹¹ Bangsamoro är en provins som sträcker sig från ön Mindanao i öst till Basilan, Jolo, Tawitawi och Dinagat.

⁹² Engelbrecht, "The logics of insurgency in the Bangsamoro", s.892.

kulminerade i att olika klanbaserade väpnade grupper 1972 gick samman och skapade Moro National Liberation Front (MNLF) med målet att uppnå självstyre. MNLF splittrades i slutet av 70-talet på grund av osämjan över 1976 års fredsavtal som planerade att ge större autonomi till regionen.⁹³ Fredsavtalet respekterades bara av en liten grupp MNLF-medlemmar. Många MNLF-krigare fortsatte den väpnade kampen. I skuggan av splittringarna skapades Moro Islamic Liberation Front (MILF) 1984 och hade som målsättning att etablera en självständig islamisk stat. MILF växte sig mycket större och starkare än sin föregångare och uppskattas ha haft upp till 60 000 medlemmar när den var som starkast. Gruppen förlitade sig också på en stödorganisation av lokala nätverk om ungefär en halv miljon personer.

Regeringen i Manila genomförde flera fredsförhandlingar med MILF men det skulle dröja till 2014 tills parterna kom överens om den fredsprocess som pågår idag.⁹⁴ Som en del av avtalet hölls en folkomröstning 2019 där invånarna godkände självstyret i Bangsamoro som formellt etablerade Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao. Efter en övergångsperiod fram tills de allmänna valen i maj 2025 ska MILF och MNLF ta över styrningen av provinsen.

Även om många framsteg har gjorts så förblir fredsprocessen med MILF skör på grund av långsam demobilisering och återintegrering. Bland annat hävdar MILF-medlemmar att de inte fått det ekonomiska stöd som de blivit lovade. Dessutom har många MILF-medlemmar ännu inte avväpnats. Medierapportering från 2023 uppskattade att drygt hälften av gruppens 40 000 medlemmar hade avväpnats. Sporadiska stridigheter har dessutom fortsatt även om eldupphör i stort har respekterats.⁹⁵ I januari 2025 dödades exempelvis två filippinska soldater och tolv skadades när MILF-medlemmar attackerade en militärkonvoj som eskorterade hjälparbetare på ön Basilan.⁹⁶

Som ett resultat av splittringarna inom MNLF och MILF började mer extremistiska väpnade grupper växa fram på 1990-talet. På de sydvästra öarna Basilan, Sulu och Tawi-Tawi etablerade sig den så kallade Abu Sayyaf-gruppen (ASG) i slutet av årtiondet och anslöt sig senare till terrornätverket al Qaeda. ASG gjorde sig känd genom kidnappningar mot lösensumma, bland annat av utländska turister och hjälparbetare, och bombdåd i Manila och flera andra städer.⁹⁷ Även om gruppen initialt förespråkade en mer fundamentalistisk tolkning av islam skiftade gruppens aktiviteter allt mer till kriminalitet. Bangsamoro Islamic Freedom Fighters (BIFF), som var en splittring från MILF, antog även den en mer jihadistisk och extremistisk ideologi och verkade för en självständig islamisk stat. Men även BIFF kom att fragmenterats och 2014 svor gruppens ledare lojalitet till terrornätverket Islamiska staten i Irak och Syrien (ISIS). Även ASG anslöt sig till ISIS runt den här tiden och dess ledare Isnilon Totoni Hapilon blev utnämnd emir för Islamiska Staten i Östasien (Islamic State East Asia, ISEA). Ur BIFF har flera andra grupperingar växt fram, bland annat den så kallade Maute gruppen som från maj 2017, tillsammans med Hapilons ASG, belägrade staden Marawi i Lanao del Sur provinsen under fem månader.⁹⁸ Runt 600 lokala och utländska jihadister tog kontroll över staden och tvingade många av dess runt 200 000 invånare på flykt. Det var första och enda gången som ISIS-anknutna krigare kontrollerat territorium i Filippinerna.⁹⁹ En omfattande militärinsats inleddes således och flygattacker genomfördes med hjälp av attackhelikoptrar och FA-50 flygplan som riktade in sig på misstänkta mål i tätbebyggda områden av staden.¹⁰⁰ Runt 1 000 jihadister uppskattas ha dött i stridigheterna.

Sedan belägringen av Marawi har de filippinska jihadistgrupperna kraftigt försvagats, trots att Filippinerna utgjort en central del i ISIS propaganda.¹⁰¹ I februari 2025 uppskattade FN:s

⁹³ Se Engelbrecht "The logics of insurgency in the Bangsamoro" för mer information om avtalet.

⁹⁴ Engelbrecht, "The logics of insurgency in the Bangsamoro", s.894.

⁹⁵ Engelbrecht, "The logics of insurgency in the Bangsamoro", s.895.

⁹⁶ John Unson, "2 soldiers dead, 12 hurt in Basilan ambush", 23 januari 2025, *PhilStar*.

⁹⁷ International Crisis Group, "Philippines: Addressing Islamist Militancy after the Battle for Marawi."

⁹⁸ Amira Jadoon, Nakissa Jahanbani och Charmaine Willis, "Rising in the East: The evolution of the Islamic State in the Philippines", December 2020, Combating Terrorism Center at West Point: United States Military Academy, s.10.

⁹⁹ Jadoon, Jahanbani och Willis, "Rising in the East: The evolution of the Islamic State in the Philippines", s.10; Charles Knight och Katja Theodorakis, "The Marawi crisis – urban conflict and information operations", 31 juli 2019, Australian Strategic Policy Institute.

¹⁰⁰ John Spencer, Jayson Geroux och Liam Collins, "Case Study #8 – Marawi", Modern War Institute, 23 maj 2024; Adolf Ian M. Garceron, "Urban warfare: Lessons learned from the Marawi crisis", juni 2020, Monterey, CA: Naval Postgraduate School.

¹⁰¹ Jadoon, Jahanbani och Willis, "Rising in the East: The evolution of the Islamic State in the Philippines", s.1.

expertgrupp om Islamiska staten i Irak och Levanten att ISEA inte hade fler än ett hundratal krigare.¹⁰² Trots det så varnar analytiker för att gruppen fortfarande utgör ett underliggande hot då flera av drivkrafterna bakom gruppens tillväxt och rekrytering förblir olösta.¹⁰³

I den här rapporten har tre grupperingar lyfts fram, men flera andra mindre grupperingar har också varit aktiva inom landet sedan 1900-talet. I stort har dessa grupperingar haft en stark lokal förankring men drivs till viss del också av transnationella ideologier som förespråkats av al Qaeda och ISIS. Vissa medlemmar har också rest utomlands för att ansluta sig till al Qaeda eller ISIS, dock är det svårt att uppskatta i vilken utsträckning de filippinska grupperingarna mottagit instruktioner eller finansiering från utlandet, även om det sannolikt har förekommit.¹⁰⁴

Historiskt sett har myndigheternas hårdföra anti-terror politik länge dominerats av en stark militär närvaro och offensiva insatser i Mindanao. Årtionden av kontraterrorinsatser mot jihadisterna och kommunistgerillor har gjort regionen till ett av landets mest militariserade områden. Detta har lett till att grupper inom lokalbefolkningen misstror och motsätter sig de formella säkerhetsstyrkorna, som militär och polis. Även om försvarsstyrkorna (Armed Forces of the Philippines, AFP) de senaste 15 åren genomgått reformer som öppnat upp för fler ”mjuka” insatser och stärkt relationerna med lokala grupper, utgör militära medel fortfarande en viktig komponent i terrorbekämpningen.¹⁰⁵ Kampanjen för att återta Marawi med hjälp av flygangrepp orsakade omfattande materiell förstörelse som försvårat återuppbyggnaden av staden och därmed fördröjt återetableringen av internflyktingar och skapat utrymme för ytterligare frustration.¹⁰⁶ Men trots AFP:s reformförsök visar medierapportering flera år efter Marawi-krisen att flygangrepp fortfarande används, både mot jihadisterna och mot NPA.¹⁰⁷

¹⁰² FN:s Säkerhetsråd, “Letter dated 6 February 2025 from the President of the Security Council acting in the absence of a Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da’esh), Al-Qaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President of the Security Council”, 6 februari 2025.

¹⁰³ Jadoon, Jahanbani och Willis, “Rising in the East: The evolution of the Islamic State in the Philippines”, s.2.

¹⁰⁴ International Crisis Group, “Addressing Islamist Militancy in Southern Philippines”, *Asia Report N.323*, 18 mars 2022.

¹⁰⁵ Jovanie C. Espesor, ”Chapter 15: Soldiers, Rebels and Overlords” i Steven Ratuva m.fl. (red.) *Guns & Roses: Comparative Civil-Military Relations in the Changing Security Environment*, (2019), Singapore: Palgrave Macmillan, s. 277–299.

¹⁰⁶ Kenneth Yeo Yaoren, “Decapitation, Retaliation, and the Indicators of Escalation in Mindanao”, November 2023, International Centre for Counter-Terrorism Policy Brief.

¹⁰⁷ *Sunstar*, “30 Dawlah Islamiyah supporters surrender in Lanao”, 8 mars 2022.

3 Filippinernas geopolitiska landskap

Det här kapitlet ger en översikt över Filippinernas geopolitiska landskap i tre avsnitt. Det första beskriver Filippinernas självbild medan det andra beskriver dess hotbild. Det tredje avsnittet beskriver och analyserar Filippinernas storstrategi och agerande mot de hot som landet bedömer sig stå inför.

Filippinerna befinner sig i ett geopolitiskt ovisst landskap som färgas av både interna och externa utmaningar. De interna utmaningarna härstammar delvis från landets geografiska karaktär som önation och dess topografi vilket gjort det svårt för staten att befästa och centralisera makt över hela sitt territorium. Filippinerna är en önation i östra delen av Sydostasien och består av mer än 7 600 öar. Färre än 1 000 av dessa är bebodda.¹⁰⁸ Konsekvensen är att lokalintressen och politiska aktörer på lokal nivå har stort inflytande, vilket i sin tur har påverkat landets interna säkerhetssituation och säkerhetspolitik.

Externt omges Filippinerna av en region av växande geopolitiska spänningar i en strategisk viktig region. Norr om landet ligger Kina och Taiwan. I väster ligger det Sydkinesiska havet samt Vietnam, Kambodja, Laos, Thailand. I söder ligger Malaysia, Indonesien och Papua Nya Guinea. Öster om landet ligger mindre önationer som Palau, Mikronesien och Marshallöarna. I alla dessa områden utgör spänningarna mellan världens supermakt USA och utmanaren Kina viktiga säkerhetspolitiska faktorer även om det Sydkinesiska havet och Taiwan utgör de mest dimensionerande.

Från ett realpolitiskt perspektiv utgörs närområdet av en stormakt (Kina), samt flera mellanstora- och små makter. Filippinerna förhåller sig någonstans mellan den andra och tredje kategorin (se avsnitt 3.1). I takt med att Kinas ekonomiska, militära och politiska inflytande har växt, har Peking fört en alltmer aggressiv och expansionistisk politik genom omfattande territoriella anspråk och inskränkningar och en förhöjd närvaro av marina styrkor (flottan, kustbevakningen och så kallade marina miliser). Stormakten Kina utmanar i allt högre grad regionens status quo som supermakten USA garanterade under kalla kriget och försöker upprätthålla än idag. Filippinerna är en stat som är helt central för USA:s fortsatta maktprojecering i närområdet. De växande spänningarna i närområdet färgar således i mångt och mycket Filippinernas egna själv- och hotbild.

3.1 Filippinernas självbild

Uppfattningen om vilken typ av makt Filippinerna är inom det internationella samfundet varierar. Antaganden inom den akademiska litteraturen skiftar mellan beskrivningar av Filippinerna som liten makt (*small power*) eller mellanstor makt (*middle power*).¹⁰⁹ Litteraturen skiljer sig också åt i hur den uppfattar Filippinernas agerande, det vill säga huruvida landet garderar (*hedging*), balanserar (*balancing*) eller ställer sig på samma sida (*bandwagoning*) som den hotande makten.¹¹⁰ Vilken typ av makt ett land är, eller anser sig vara, är hjälpsamt för att förstå dess agerande eller storstrategi (se nedan) inom det internationella samfundet, framförallt i relation till stormakterna. Dessutom hjälper det att förklara landets själv- och hotbild. Syftet här är dock inte att ge en uttömmande analys av småstats- och mellanstormaktsteori, utan att

¹⁰⁸ Renato Cruz de Castro, "Philippine Strategic Culture: Continuity in the Face of Changing Regional Dynamics", *Contemporary Security Policy*, 2014, Vol. 35, No.2, s.249–269.

¹⁰⁹ Se exempelvis Arugay, Aries A. och Herman Joseph S. Kraft (red.), 2020, *Towards an Enhanced Strategic policy in the Philippines*; Bama Andika Putra, "The Philippines' acquiescent ascension", 2024, *Frontiers in Political Science*, Vol.6; Cook, Richard J., Maximilian Ohle och Zhaoying Han, "Geopolitical Kingmakers: South Korea and the Philippines as Linchpins amid the China–US Competition", 2024, *The Chinese Journal of International Politics*, Vol. 17, No.4, s.379–403; eller Cheng-Chwee Kuik, "Getting hedging right: a small-state perspective", *China International Strategy Review*, 2021, Volume 3, s.300–31.

¹¹⁰ Se exempelvis Kuik, "Getting hedging right"; Cook, Ohle och Han, "Geopolitical Kingmakers"; Ibarra, Edcel John A., "Articulating a Philippine grand strategy: Policy continuities on the South China Sea", *Asian Politics & Policy*, 2024, Vol. 16, s.317–336; Cruz de Castro, Renato, "Caught between appeasement and limited hard balancing: the Philippines' changing relations with the eagle and the dragon", 2022, *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, Vol.41, No.2, s.258–278; eller Cruz de Castro, Renato, "Exploring the Philippines' Evolving Grand Strategy in the Face of China's Maritime Expansion: From the Aquino administration to the Marcos Administration", 2024, *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, Vol. 43, No.1, s.94–119.

problematisera Filippinerna som säkerhetspolitisk aktör och placera landet i ett bredare sammanhang.

Svårigheterna med att kategorisera Filippinerna som en liten eller mellanstor makt härstammar delvis från vilket teoretiskt ramverk som används. Definitionerna av små och mellanstora makter är heller inte enhetliga. Den här studien utgår från småstatsteoretikerna Godfrey Baldacchinos och Anders Wivels definition av små stater (*small states*) enligt två kriterier: 1) stater vars politiska, ekonomiska och administrativa förmågor är begränsade; och 2) svagare stater i ett asymmetriskt förhållande som har begränsad förmåga att på egen hand uppnå förändring.¹¹¹

På många sätt stämmer beskrivningen in på förståelsen om Filippinerna. Landets politiska, ekonomiska och administrativa förmågor är helt klart begränsade i den regionala kontexten. Samtidigt är landet beroende av en asymmetrisk allians med USA för att balansera ett alltmer asymmetriskt förhållande med ett antagonistiskt Kina. Landets nära säkerhetspolitiska band med Washington och fokus på multilateralism bekräftar vidare Filippinernas begränsade förmåga att uppnå förändring på egen hand. Trots det väljer flera forskare och personer som intervjuats för den här studien att beskriva Filippinernas som mellanstor makt.¹¹²

Definitionen av mellanstora makter varierar mellan analytiska traditioner inom studiet av internationella relationer (IR).¹¹³ Överlag delar mellanstora makter många av småstaternas karaktärsdrag men har mer inflytande. Samtidigt uppfattas de ha mindre inflytande än stormakterna, men uppfyller ändå ett strategiskt värde, inte minst i konkurrensen mellan stor- och/eller supermakter.¹¹⁴ Den första traditionen inom IR-teorin – (*neo*)-*realismen* – har försökt definiera mellanstora makter utifrån deras materiella maktresurser, som territorium, befolkning, ekonomi (BNP), naturresurser, militär makt, med mera. Den andra traditionen – *liberalismen* – lägger istället större vikt på staternas utrikespolitiska beteende. Mellanstora makter förespråkar bland annat multilateralism, är ”goda internationella medborgare” som respekterar internationella avtal och standarder, eller så utövar de så kallad ”nischdiplomati” med fokus på sakfrågor där de kan ha större inflytande.¹¹⁵ Mellanstora makter utmärker sig med andra ord genom ett mer proaktivt agerande. Den tredje traditionen – *konstruktivismen* – definierar mellanstora makter som makter som identifierar sig och uppför sig som sådana. Konstruktivisterna menar att neo-realisternas fokus på materiella faktorer är otillräckliga för att förklara staters agerande. Istället påpekar de att staternas bakomliggande identitet och det sociala sammanhanget är viktiga att förstå för att förklara staters intressen och strategier.¹¹⁶

Intervjupersoner lyfter också problematiken kring Filippinernas kategorisering som liten eller mellanstormakt.¹¹⁷ Beroende på vilka indikatorer som används så framstår landet som det ena eller det andra. Landets befolkningsmängd på 118 miljoner invånare placerar Filippinerna bland de 20 folkrikaste länderna i världen. Dessutom är Filippinerna nära att bli ett högmedelinkomstland. Bägge faktorerna skulle kunna kvalificera det som en mellanstor makt.¹¹⁸ Men när man studerar dess militära förmågor så uppfattas Filippinerna som ett av det svagaste i regionen och landet beskrivs återkommande som den svagaste länken i USA:s allianssystem i Stillahavsområdet.¹¹⁹ Sett till militära utgifter i absoluta tal 2023 hamnar Filippinerna på 41:e plats globalt och 11:e plats av 33 länder i Asien och Oceanien.¹²⁰

¹¹¹ Godfrey Baldacchino och Anders Wivel, ”Chapter 1: Small states: concepts and theories” i *Handbook on the Politics of Small States*, 2020, Cheltenham: Edward Elgar Publishing Ltd., s.6–7.

¹¹² Intervju 10; Intervju 11.

¹¹³ Gabriella Körling, ”Bortom stormakterna – En forskningsöversikt över mellanstora och regionala maktors aktörskap”, 2025, FOI-R--5754--SE, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.

¹¹⁴ Tim Sweijs och Michael J. Mazaar, ”Mind the Middle Powers”, 4 april 2023, War on the Rocks; Cook, Ohle och Han, ”Geopolitical Kingmakers”.

¹¹⁵ Körling, ”Bortom stormakterna”; Putra, ”The Philippines’ acquiescent ascension”.

¹¹⁶ Ibid; Sarina Theys, ”Constructivism” i Stephen McGlinchey, Rosie Walters och Dana Gold, *Getting started with international relations theory*, 2017, Bristol: E-International Relations.

¹¹⁷ Intervju 10; Intervju 11; Intervju 12.

¹¹⁸ Intervju 11.

¹¹⁹ National Security Strategy, 2018, s.9; Intervju 12.

¹²⁰ SIPRI Military Expenditure Database.

Inom akademien och expertcirklar råder det också oenighet kring Filippinernas status. De som anser att Filippinerna är en liten makt understryker landets begränsade förmågor att driva en säkerhetspolitik som uppnår resultat genom egna tvångsmedel.¹²¹ Andra hävdar istället att Filippinerna i allt större grad uppfattas som en mellanstormakt på grund av hur landet agerar internationellt, framförallt gällande det Sydkinesiska havet.¹²² Den australiensiska tankesmedjan Lowy Institute har till exempel klassat Filippinerna som en mellanstor makt i Asien i alla upplagor av *Asia Power Index* sedan 2018.¹²³ År 2024 hade Filippinerna klättrat till den 15:e starkaste makten av totalt 27 stater som ingår i registret. Det placerar Filippinerna långt ner i kategorin mellanstora makter i Asien, men över de som klassas som små makter som Kambodja, Bangladesh, Sri Lanka, Myanmar, med flera. Det som lyfter Filippinernas samlade poäng i indexet är landets försvarsnätverk. Tyngden läggs på landets försvarsallians med USA och säkerhetsinriktade partnerskap med länder som Australien och Japan. Filippinernas främsta svaghet anses vara dess begränsade motståndskraft på grund av historiska interna konflikter (se kapitel 2).¹²⁴

Svårigheterna med att kategoriskt definiera vilken typ av makt Filippinerna är inom det internationella samfundet framförallt teoretiska och definitionerna kan variera brett mellan och inom samma fält. Ändå går det att konstatera att även om landet kan uppfattas som en småstat från ett realistiskt perspektiv så kan Filippinerna uppfattas vara en mellanstor makt av både liberalister och konstruktivister. Realister kan poängtera att Filippinernas ekonomi är liten i relation till dess befolkning, eller att försvarsförmågorna är otillräckliga för att skydda landet utan en mäktig allierad som USA. Trots det förblir Filippinerna tungan på vågen i maktbalansen mellan Kina och USA. Utan Filippinerna i USA:s allianssystem skulle den amerikanska maktprojiceringen vara kraftigt försvagad. På samma sätt har Kina mycket att vinna på att störa Manilas och Washingtons relationer. Liberalisterna kan istället hävda att Filippinerna är en mellanstormakt eftersom landet lägger stor vikt på multilateralism och försöker lösa konflikter med hjälp av internationell rätt. Till exempel har Filippinerna varit en aktiv aktör inom den regionala samarbetsorganisationen ASEAN och förespråkar lösningar som bygger på internationell rätt. Bland annat har Filippinerna försökt få till skott en uppförandekod för stater som har territoriella anspråk i det Sydkinesiska havet och lyfter regelbundet den internationella skiljedomstolens dom från 2016 som ansåg att Kinas territoriella anspråk i sjöregionen som felaktiga (se nedan).¹²⁵ Slutligen kan konstruktivister säga att trots att många filippinier är medvetna om landets begränsningar och svagheter så ser man sig som en mellanstormakt på framfart och en aktiv och ansvarsfull internationell aktör.

Officiella dokument ger inte heller en tydlig bild av vilken typ av makt Filippinerna anser sig vara. Men de säkerhetspolitiska dokumenten innehåller några indicier. Den senaste upplagan av den Nationella säkerhetspolitiken 2023–2028 (National Security Policy, NSP) är det enda officiella säkerhetspolitiska dokumentet som tar upp frågan om Filippinernas internationella status. Dokumentet uttrycker en ambition om att Filippinerna ska bli en ”mellanstor makt inom ett multipolärt system”.¹²⁶ Formuleringen medger dock implicit att Filippinerna inte är en mellanstor makt idag men har för avsikt att bli det i framtiden. Andra dokument, som NSS, använder sig inte av terminologi som anspelar på status. Dock medger dokumentet att Filippinerna har begränsad kapacitet att bekämpa interna och externa hot, samtidigt som det framhäver att Filippinerna är strategiskt viktigt i konkurrensen mellan aktörer i regionen.¹²⁷

¹²¹ Charmaine Misalucha-Willoughby och Robert Joseph Medillo, ”The Tragedy of Small Power politics: The Philippines in the South China Sea”, (2020) *Bandung: Journal of the Global South*, Vol.7, Issue 1; Kuik, ”Getting hedging right”; Edcel John A. Ibarra, ”‘Pendulum Swings’ in the Philippines’ South China Sea Approach?”, februari 2024, Strategic Studies Program Discussion Paper Series, Manila: University of the Philippines – Center for Integrative and Development Studies, s.6.

¹²² Putra, ”The Philippines’ acquiescent ascension”; Professor inom internationella relationer och konsult för filippinska försvarsmakten, videokonferenssamtal, 18 februari 2025.

¹²³ Lowy Institute, ”Asia Power Index 2024”.

¹²⁴ Ibid.

¹²⁵ År 2002 antog ASEAN tillsammans med Kina en ”declaration of code of conduct” där de uttalade en ambition om att upprätta en gemensam uppförandekod i sydkinesiska havet. Även om samtalen kring uppförandekoden har fortsatt och ett utkast godkändes gemensamt 2018 så hade inget formellt beslut tagits när den här rapporten skrevs.

¹²⁶ National Security Council, ”National Security Policy 2023–2028”, augusti 2023, s.32.

¹²⁷ National Security Strategy, s.9.

Även om Filippinernas status är svårdefinierad förespråkar alla säkerhetspolitiska dokument värderingar som är i linje med det samlade väst. Däribland noteras demokrati, en regelbaserad världsordning, multilateralism, mänskliga rättigheter och fredliga relationer och lösningar på konflikter.¹²⁸ Även om dokumenten förbiser nationella brister i den demokratiska styrningen och respekten för mänskliga rättigheter så uttrycker de en ambition som ligger i linje med det samlade väst. Filippinernas fokus på multilateralism och den regelbaserade världsordningen skulle således kunna kvalificera det till en mellanstor makt enligt liberalisternas definition.

Precis som flera andra länder i närområdet, däribland Vietnam och Malaysia, har Filippinerna drivit sina territoriella anspråk i det Sydkinesiska havet genom FN:s havsrättskonvention (UNCLOS) och ASEAN.¹²⁹ Inom ramen för UNCLOS gav den Permanenta skiljedomstolen (Permanent Court of Arbitration, PCA) 2016 Filippinerna rätt i en territorialdispyt med Kina över ländernas konkurrerande territoriella anspråk i det Västfilippinska havet. Kina har konstant vägrat att erkänna domstolens kompetens i ärendet. Domen representerade dock en viktig politisk seger för Filippinerna som fortsätter att driva sina territoriella anspråk och utrikespolitik med domen som utgångspunkt.¹³⁰ Vidare har Filippinerna försökt driva igenom sina intressen i det Sydkinesiska havet inom ASEAN. Framstegen där har dock varit mer blygsamma. 2002 antog organisationen och Kina en gemensam deklaration om en uppförandekod för det Sydkinesiska havet.¹³¹ Deklarationen var en kompromisslösning av ett filippinskt förslag fem år tidigare att upprätta en uppförandekod för det maritima området. Kina har ingått liknande uppförandekoder bilateralt med flera sydostasiatiska stater men har motsatt sig en multilateral sådan inom ASEAN¹³². Efter omfattande kinesiskt politiskt tryck på ASEAN-medlemmarna antogs istället deklarationen som kompromisslösning eftersom deklarationen inte var bindande som en uppförandekod är.¹³³

3.2 Filippinernas hotbild

Filippinernas hotbild utgörs av aktörer som utmanar och inskränker statens suveränitet, den territoriella integriteten samt landets kultur och värderingar. De säkerhetspolitiska dokumenten formulerar flera olika hot, vissa mer dimensionerande än andra. Den här rapporten fokuserar på fem hot som återkommer i dokumenten och som bör ses som relevanta för analysen.

Det råder få tvivel om att den filippinska regeringen anser att Kina utgör det främsta och mest dimensionerande hotet mot landet idag. Även om de säkerhetspolitiska dokumenten (NSP, NSS och NDS) inte explicit pekar ut Kina som det främsta hotet, beskrivs det kinesiska hotet implicit. Orsaken är förmodligen politisk och ämnad att stävja den kinesiska aggressionen. NDS beskriver till exempel ”den massiva utbyggnaden av artificiella öar [i Sydkinesiska havet] som ett grovt hot mot nationell säkerhet”.¹³⁴ Dokumentet säger vidare att ”de senaste åren har vittnat om ockupationen av många viktiga områden i det Sydkinesiska havet, däribland Mischief- och Fiery Cross-reven samt Scarboroughskäret och Kinas massiva uppbyggnad av artificiella öar för att stärka sitt anspråk”. Inte heller säkerhetsstrategin nämner Kina som ett specifikt hot men kvalificerar ”dispyten i det Västfilippinska havet som den främsta säkerhetsutmaningen”.¹³⁵ Däremot uppger en person som intervjuats för den här studien att NMS specifikt pekar ut Kina som ett existentiellt hot.¹³⁶ Även om Peking inte explicit pekas ut i de öppna dokumenten står det klart att Filippinernas säkerhets- och försvarspolitik utformas för att motverka ett alltmer antagonistiskt Kina (se avsnitt 4.2).

Hotet från Kina uttrycker sig på två plan. För det första är den filippinska regeringen oroad för direkta kränkningar och territoriella förluster till Kina. På 1990-talet började Kina mer energiskt

¹²⁸ Ibarra, ”Articulating a Philippine grand strategy”; Ibarra, “‘Pendulum Swings’ in the Philippines’ South China Sea Approach?”.

¹²⁹ I Filippinerna kallas dessa områden inom det Sydkinesiska havet för Västfilippinska havet. I ASEAN ingår, förutom Filippinerna, Brunei, Indonesien, Kambodja, Laos, Malaysia, Myanmar, Singapore, Thailand och Vietnam som medlemsstater.

¹³⁰ Ibarra, ”Articulating a Philippine grand strategy”, s.328–329.

¹³¹ Ibarra, ”Articulating a Philippine grand strategy”, s.327–328.

¹³² Ibid.

¹³³ Ibid.

¹³⁴ Författarens kursivering; Department of National Defense, National Defense Strategy (NDS) 2018–2022, s.11.

¹³⁵ Ibid.

¹³⁶ Intervju 10.

göra territoriella anspråk i regionen och 2010 inkluderade det kinesiska kommunistpartiet för första gången det Sydkinesiska havet som ett av den kinesiska regimen kärntressen.¹³⁷ Flera av de områden som Filippinerna gör anspråk på ligger inom just det område som Kina hävdar är kinesiskt territorium inom den så kallade tio-streckiga linjen (också kallad den nio-streckiga linjen). Inom vissa av de områden som Kina kontrollerar inom den tiostreckigalinjen har den militära infrastrukturen byggts ut samtidigt som patrullering och övervakning ökat (se figur 1 och 2, samt annex 2).¹³⁸

Tidsstämplade satellitbilder som tagits fram med hjälp av Pléiades och Planet visar exempelvis på omfattande utbyggnad av infrastrukturen och muddring vid Mischief-revet sedan 2015 (se annex 2). Även Filippinerna har byggt ut infrastrukturen på atoller som ligger inom det Västfilippinska havet, exempelvis Thituön (se annex 2).

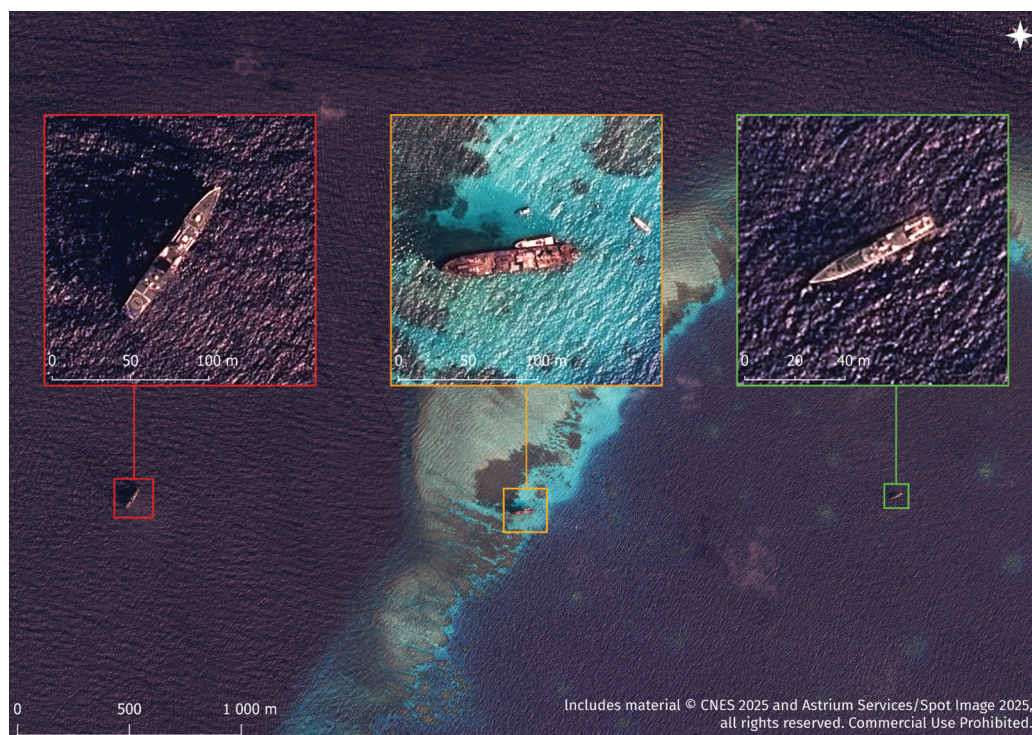

Figur 1: Utbyggnad av militäranpassad infrastruktur på Mischief-revet

Källa: Pléiades satellitdata med material från CNES och Astrium Services

¹³⁷ De andra utgörs av Taiwan, Hong Kong, Tibet och Xinjiang provinserna.

¹³⁸ För vidare läsning se Greg Poling, "On Dangerous Grounds" eller François-Xavier Bonnet, "Geopolitics of Scarborough Shoal", Irasec Discussion Papers - Irasec, No.14.

Figur 2: Ökad kinesisk närvaro i Andra Thomas-revet

Källa: Pléiades satellitdata med material från CNES och Astrium Services

För det andra oroas Manila över vilket hot de växande geopolitiska spänningarna, framförallt stormaktsrivaliteten mellan USA och Kina, men också växande spänningar mellan Taiwan och Kina, kan innebära för Filippinerna. NPS 2023 varnar att ”en militär konflikt i Taiwansundet oundvikligen kommer påverka Filippinerna givet hur nära det är mellan Taiwan och Filippinerna (se karta) och att mer än 150 000 filippinier bor i Taiwan.”¹³⁹ Dokumentet elaborerar inte vidare men intervjuer som gjorts för den här studien och artiklar som konsulterats nyanserar detta. Dels finns det en medvetenhet i Filippinerna att de filippinska förmågorna förmodligen inte kommer att räcka till för att evakuera alla expatrierade filippinier tillräckligt snabbt.¹⁴⁰ Det innebär att Filippinerna kommer behöva förlita sig på stöd från USA och andra partnerländer, som Japan. Alternativt skulle Kina kunna använda det som ett påverkansverktyg genom att tillåta Manila att evakuera sina medborgare i utbyte mot att filippinska baser inte används av amerikanska trupper.¹⁴¹ Dessutom skulle en konflikt mellan Taiwan och Kina nästan säkerligen dra in USA, som i sin tur skulle behöva rotera in trupper och försvarsmateriel via Filippinerna och på så sätt generera ett direkt kinesiskt hot, inte minst de norra delarna av landet. Denna oro uttrycks bland annat också genom uttalanden av filippinska politiker mot etableringen av så kallade EDCA-baser i norr där amerikanska trupper och materiel skulle kunna roteras in (se kapitel 4).¹⁴²

Den andra kategorin hot som Filippinerna pekar ut i sin säkerhetspolitik utgörs av inhemska väpnade grupper. Den första grupperingen utgörs av resterna av NPA (se avsnitt 2.3.2). Den andra grupperingen hotaktörer utgörs av de islamistiska väpnade grupperna i Mindanao regionen (se avsnitt 2.3.3). Nära relaterat till hotet från de inhemska väpnade grupperna är terrorism och transnationell kriminalitet från grupper som Islamiska staten eller al Qaeda.¹⁴³

¹³⁹ National Security Policy 2023–2028, s.12.

¹⁴⁰ Wu, Shang-Su, “The Philippines’ Security in the Face of China’s Rising Threats”, 2024, *The US Army War College Quarterly: Parameters*, Vol.54, No.4, s.60.

¹⁴¹ Ibid.

¹⁴² Richard Javad Heydarian, “Coalition of the unwilling? Resistance to Marcos Jr.’s EDCA deal”, 26 april 2023, Asia Maritime Transparency Initiative; Senate of the Philippines, “Senate: EDCA is a prohibited treaty”, 10 november 2015; Liezle Basa Iñigo, “Gov. Mamba urges Cagayanos to oppose EDCA sites in Cagayan”, 11 april 2023, *Manila Bulletin*.

¹⁴³ National Security Strategy 2018, s.86–87; National Security Policy 2023–2028, s.13.

Flera filippinska grupperingar som ASG, BIFF och Maute-gruppen har haft kopplingar till bägge dessa globala terrornätverk (se avsnitt 2.3.3).

Den fjärde och bredare kategorin av hot som Filippinerna tampas med är icke-militära men utsätter landet periodvis för systemisk risk. Det främsta är naturkatastrofer som drabbar landet årligen. Filippinerna drabbas varje år av runt 21 tyfoner men ligger också i riskzonen för jordbävningar, vulkanutbrott (fler än 20 aktiva vulkaner finns i landet) och tsunamier. Uppskattningar har visat att landet förlorar ungefär 2 procent i BNP tillväxt årligen på grund av naturkatastrofer.¹⁴⁴ Slutligen nämner dokumenten även cyberhotet, det utbredda våldet, kriminaliteten och korruptionen, samt ekonomisk osäkerhet och handelskrig som hot och utmaningar mot landet.¹⁴⁵

3.3 Filippinernas storstrategi: pendelsvängningar mellan stormakterna

Som många andra små- och mellanstater saknar Filippinerna en öppen och tydligt uttalad storstrategi (*grand strategy*).¹⁴⁶ Storstrategi här kan förstås som en stats användande av sina samlade medel för att uppnå målsättningar som försäkrar den om långvarighet eller överlevnad i det internationella systemet.¹⁴⁷ Trots avsaknaden av en uttalad storstrategi går det att utläsa vissa principer för Filippinernas agerande i officiella dokument, som den filippinska grundlagen och de säkerhetspolitiska dokumenten. Enligt småstatsforskaren Anders Wivel är detta i linje med andra småstater vars agerande över tid, både internationellt och internt, vittnar om vissa säkerhetspolitiska prioriteringar.¹⁴⁸ Bland annat innehåller de filippinska texterna principer och målsättningar som styr Filippinernas agerande. Artikel II i grundlagen från 1987 innehåller bland annat en principförklaring om statspolicy. Artikeln lyder:

The Philippines renounces war as an instrument of national policy, adopts the generally accepted principles of international law as part of the law of the land and adheres to the policy of peace, equality, justice, freedom, cooperation, and amity with all nations.¹⁴⁹

Artikeln uttrycker tydligt en positionering för den regelbaserade världsordningen, samtidigt som den uppmuntrar till diversifierade och fredliga relationer med andra länder. Vidare klargör sektionerna 7, 8 och 19 flera utrikespolitiska intressen som Filippinerna bör sträva efter att bevara och som väger in i storstrategin. Sektion 7 säger att Filippinerna ska föra en självständig utrikespolitik och att landet ska prioritera nationell suveränitet, territoriell integritet, nationellt intresse och rätten till självbestämmande.¹⁵⁰ Sektion 8 klargör att Filippinerna ska vara fritt från kärnvapen på sitt territorium, medan sektion 19 uttrycker en ambition om att utveckla en självförsörjande och självständig ekonomi som kontrolleras av filippinier.¹⁵¹

De säkerhetspolitiska dokumenten bygger vidare på detta med några nyanseringar. Den Nationella säkerhetspolitiken (NSP) formulerar sju nationella säkerhetsintressen. Den Nationella säkerhetsstrategin listar nio ”kärnintressen” och den Nationella försvarsstrategin (NDS) uttrycker sex ”nationella säkerhetsmålsättningar”. Gemensamt är att alla på ett eller annat sätt fokuserar på de fyra intressena som tas upp i grundlagen: nationell suveränitet, territoriell integritet, nationellt intresse och rätten till självbestämmande.

Även om dokumenten innehåller information om Filippinernas målsättningar och principer så är de otillräckliga för att helt förstå landets storstrategi. Givet att konceptet om storstrategi härstammar från realismen så kan, återigen, IR-teorin utgöra ett praktiskt verktyg för att förstå landets ansats och agerande. Få studier har dock analyserat Filippinernas storstrategi, specifikt.

¹⁴⁴ White III, *Philippine Politics*, s.104.

¹⁴⁵ National Security Policy 2023–2028, s.12–15; National Security Strategy 2018, s.85–93.

¹⁴⁶ Anders Wivel, ”Chapter 30: The Grand Strategies of Small States” i Thierry Balzacq (red.) och Ronald R. Krebs (red.) *The Oxford Handbook of Grand Strategy*, 2021, s.490–505.

¹⁴⁷ Wivel, ”The Grand Strategies of Small States”, s.491.

¹⁴⁸ Wivel, ”The Grand Strategies of Small States”.

¹⁴⁹ Official Gazette, ”1987 Constitution”.

¹⁵⁰ Det nationella intresset specificeras inte i artikeln.

¹⁵¹ Ibid.

De som gjort det undersöker ofta landets strategi utifrån dess positionering till stormakterna Kina och USA, alternativt i relation till utvecklingen i Sydkinesiska havet. De filippinska akademiker som studerat området är inte helt överens om hur Filippinernas storstrategi ser ut, vilka komponenter den har eller när den tog form. Trots det går det att utläsa ett visst mönster eller en kontinuitet i Filippinernas agerande över åtminstone de senaste tjugo åren.

Den här rapporten sammanfattar mönstret genom fyra övergripande målsättningar:

1. Bevara den nationella suveräniteten
2. Skydda den territoriella integriteten
3. Förbättra den ekonomiska utvecklingen
4. Stärka det nationella försvaret

Ur ett filippinskt perspektiv kan den *nationella suveräniteten* förstås som förmågan att föra en självständig politik, både inrikes och utrikes, samt att begränsa ekonomiska beroenden.¹⁵² Filippinernas närmande till USA eller eftergiftspolitik till Kina kan delvis förstås utifrån den här målsättningen. Att bevara försvarsalliansen med USA tillåter Filippinerna att inte tvingas underordna sig Kina. Men samtidigt vill Filippinerna undvika en permanent amerikansk militär närvaro vilket historiskt sett underminerat den inhemska förmågeutvecklingen (se kapitel 5). Vidare vill Filippinerna begränsa beroendet av USA genom att diversifiera relationerna och partnerskapen med länder inom de amerikanska allianssystemen, som Australien, Japan och flera europeiska länder (se avsnitt 4.1 och 4.3).

Den andra målsättningen handlar om att skydda den *territoriella integriteten*. Målsättningen har en intern och en extern dimension. Externt handlar det om att skydda filippinskt territorium och exklusiva ekonomiska zon (EEZ) från kinesiska inskränkningar. Internt handlar det om social sammanhållning och att skydda den politiska makten i Manila från regionala uppror som hotar landets sammansvetsning. Men även här utgör externa aktörer viktiga faktorer, exempelvis genom extremistiska ideologier som härstammar utifrån eller utländska direktinvesteringar som begränsar statens kontroll av kritisk infrastruktur och lokala myndigheter.

Den tredje centrala målsättningen är att uppnå *mer ekonomisk utveckling*. Framförallt vill Filippinerna utveckla en mer innovativ, högteknologisk och diversifierad industri samt en moderniserad jordbrukssektor, reducera handelsberoenden och öka den filippinska motståndskraften. Dels vill Manila minska handelsberoendet från specifika länder som Kina (se avsnitt 4.2), inte minst i strategiska tillverkningsindustrier som halvledarproduktion. Dock handlar det mer om att diversifiera landets handelsflöden eftersom Kina fortfarande ses som en viktig handelspartner och marknad. Dels vill Filippinerna minska importberoendet av specifika säkerhetsområdesgoods som eldhandvapen och ammunition genom utökad inhemsk produktion som kan öka motståndskraften och tillväxten.¹⁵³

Slutligen försöker Filippinerna *stärka sitt försvar*. Ambitionen är att på sikt utveckla en typ av totalförsvarsförmåga som inkluderar militära och civila förmågor (*whole-of-government* och *whole-of-nation approach*), något som uttrycks i flera säkerhetspolitiska dokument.¹⁵⁴ I praktiken handlar det om att omvandla försvarsmaktens historiskt inåtriktade förmågor till en extern försvarsförmåga (se kapitel 5). Ambitionen är att begränsa beroendet av säkerhetsgarantier från USA genom att utveckla inhemska förmågor. Parallellt försöker Filippinerna stärka och sluta nya partnerskap till vänligt inställda stater, framförallt inom det amerikanska allianssystemet i Stilla-havsregionen men också med Natoländer som Frankrike, Sverige och Tyskland.

Målsättningarna är inte alltid i symbios, utan omprioriteras tidvis eller hamnar i direkt konflikt med varandra. Detta blir uppenbart när man analyserar Filippinernas utrikespolitiska svängningar de senaste trettio åren då landet periodvis närmat sig USA för att balansera mot Kina och vid andra tillfällen givit efter till kinesiska påtryckningar. Därför liknas ofta den

¹⁵² I andra sammanhang talas det exempelvis om strategisk autonomi, men det konceptet verkar inte relevant i en filippinsk kontext eftersom Filippinerna tvingas anpassa sin politik till stormakterna.

¹⁵³ Presidential Communications Office, "PBBM signs law for independent, dynamic, future-ready PH defense posture", 8 oktober 2024; National Security Strategy 2018, s.36.

¹⁵⁴ National Security Policy 2023–2028, National Security Strategy 2018; National Defense Strategy 2018.

filippinska utrikespolitiken, framförallt gentemot stormakterna och frågan om det Sydkinesiska havet, till pendelsvängningar.¹⁵⁵

Varför svänger Filippinernas säkerhetspolitik så mycket? Flera bedömare kopplar svängningarna till olika presidenters egna agendor och det filippinska presidentämbetets begränsning till ett mandat på sex år. Filippinska presidenter ses som chefsarkitekten för landets utrikespolitik och har därför omfattande inflytande över säkerhetspolitiken, till skillnad från finanspolitiken där kongressen behållit stort inflytande.¹⁵⁶ Mandatbegränsningen innebär att presidenter försöker utmärka sig genom att ta avstånd från sin företrädare på det utrikespolitiska området för att öka sitt inflytande på andra områden efter presidentskapets slut. Analyser som gjorts på senare år lyfter framförallt de stora svängningarna som skett mellan de tre senaste presidenterna som exempel: Benigno Aquino III (2010-16), Rodrigo Duterte (2016-22) och den nuvarande presidenten Ferdinand Marcos Jr. (från 2022). Dock kan svängningarna spåras längre tillbaka i tiden än så. Redan under Corazon Aquinos administration (1986–1992) växte de antiamerikanska strömningarna vilket ledde till att de två amerikanska militärbaserna i landet stängdes.

En tolkning som begränsar sig till enskilda presidenters mandat är dock otillräcklig och missar förändringar i det geopolitiska landskapet som skett under en presidents tid vid makten. Till exempel måste presidenterna förhålla sig till utvecklingar som skett i närområdet eller på hemmaplan, oavsett om politiken initialt ämnade gå i en riktning eller en annan. Filippinerna förblir som sagt en liten eller mellanstor makt som måste anpassa sig till stormakternas agerande, vilket innebär att en grad av flexibilitet är nödvändig. Samtidigt som det minskar landets handlingsutrymme så höjer det också landets strategiska betydelse gentemot stormakterna till en sorts vågmästarroll.¹⁵⁷ Duterte förde till exempel initialt en Kinavänlig och USA-kritisk politik, men tvingades omformulera sin politik mot slutet av sitt mandat på grund av förändringar i det geopolitiska landskapet, både internt och externt. Marcos-administrationen, som initialt förväntades föra en Kinavänlig politik, har också närmat sig USA på grund av den kinesiska aggressionen (se kapitel 4).

¹⁵⁵ Jaime B. Naval, "The South China Sea and East China Sea disputes: Juxtapositions and implications for the Philippines" i Aries A. Arugay och Herman Joseph S. Kraft (red.), *Towards an Enhanced Strategic policy in the Philippines*, (2020), Quezon City: University of the Philippines Center for Integrative and Development Studies.

¹⁵⁶ Ibarra, "Articulating a Philippine grand strategy", s.325; Ibarra, "'Pendulum Swings' in the Philippines' South China Sea Approach?", s.5; Intervju 12.

¹⁵⁷ Cook, Richard J., Maximilian Ohle och Zhaoying Han, "Geopolitical kingmakers: South Korea and the Philippines as Linchpins amid the China-US Competition", 2024, *The Chinese Journal of International Politics*, Vol. 17, No.4, s.402.

4 Filippinernas internationella relationer

Det här kapitlet beskriver och analyserar Filippinernas internationella relationer, som domineras av landets förhållande till stormakterna USA och Kina. Dessa relationer är centrala för att förstå Filippinernas förhållningssätt de senaste trettio åren. Hur mycket Filippinerna uppfattar Kina som ett hot eller litar på att USA respekterar ländernas försvarsallians utgör, som kapitel 3 visat, viktiga drivkrafter i landets agerande. Under vissa perioder har Filippinerna försökt stärka relationerna till USA för att balansera mot hotet från Kina. Under andra har Manila fört en eftergiftspolitik till Peking för att få tillgång till viktigt kapital för inhemsk ekonomisk utveckling.

Samtidigt som Filippinerna har stärkt sina relationer med USA de senaste femton åren är det viktigt att understryka att Manila har diversifierat sina relationer och stärkt sina partnerskap med andra länder inom de amerikanska allianssystemen på senare år, både inom StillaHavsregionen och med Nato-länder. Sedan 2007 har Manila ingått avtal för besökande styrkor med Australien (2007) och Japan (2025), skrivit under ett liknande avtal med Nya Zeeland (2025) och påbörjat förhandlingar om en liknande överenskommelse med Frankrike (2025). Det har rapporterats att ett liknande avtal med Sydkorea och ett nytt säkerhetsavtal skrevs under med Tyskland 2024.

Dock begränsas den här rapporten till relationerna till stormakterna USA och Kina, eftersom det är de mest dimensionerande för Filippinerna, och Japan som är en av Manilas mest strategiska partners. Kapitlet är således indelat i tre avsnitt, där det första analyserar relationerna med USA och det andra analyserar relationerna med Kina. Bägge avsnitt beskriver också hur pendelsvängningarna har utspelat sig sedan 1990-talet. Det tredje avsnittet omfattar en analys av Filippinernas relationer med Japan som ett av flera exempel på hur landet försöker begränsa sitt beroende av USA samtidigt som hotet från Kina balanseras.

4.1 Relationerna med USA

Den före detta kolonialmakten USA är Filippinernas enda allierade och utgör en central komponent i den filippinska säkerhetspolitiken. Filippinerna var en amerikansk koloni från 1898 till 1946 och statsapparaten är djupt influerad av sin amerikanska motsvarighet. Att den största amerikanska militärkyrkogården utanför USA, sett till antalet begravda, ligger i Manila symboliserar vidare hur nära länderna står varandra historiskt.¹⁵⁸

De säkerhetspolitiska relationerna sedan självständigheten är förankrade i 1951 års ömsesidiga försvarsfördrag (Mutual Defence Treaty, MDT) genom vilket länderna ingick en formell försvarsallians. Avtalet var ett av flera som USA slöt med länder i StillaHavsregionen i början av kalla kriget och som etablerade det så kallade nav- och ekersystemet (*hub-and-spokes system*) – det amerikanska bilaterala allianssystemet där Australien, Japan, Sydkorea och Nya Zeeland också ingår. Mellan 1947 och 1992 fanns även ett avtal som tillät amerikanska styrkor att närvara vid Clarks flygbas och flottbasen i Subic-viken. Men den filippinska senaten röstade emot en förlängning av avtalet 1992 på grund av växande inhemskt motstånd. Även om många bedömare ser Filippinerna som den svagaste staten i nav- och ekersystemet så anses landet också ha en strategisk roll på grund av sin geografiska position. Utan Filippinerna som allierad tros USA:s maktprojiceringsförmåga i regionen försvagas och dess strategiska djup inom den första ö-kedjan begränsas.¹⁵⁹ Filippinernas strategiska värde ökade dramatiskt efter att USA blivit utkastade ur Vietnam.¹⁶⁰ USA:s baser i Filippinerna var för övrigt kritiska för amerikansk logistik och understöd under Vietnamkriget (1955–75).¹⁶¹ Samtidigt tror få

¹⁵⁸ Intervju 3.

¹⁵⁹ Första ö-kedjan sträcker sig från Japan i norr via Okinawa och Taiwan till Filippinerna; Renato Cruz de Castro, "The Philippines-U.S. Alliance and 21st Century U.S. Grand Strategy in the Indo-Pacific region: from the Obama Administration to the Biden Administration", 2022, *Defence Studies*, Vol.22 No.3, s.414–432; Intervju 6; Gregory B. Poling, "On dangerous grounds: America's Century in the South China Sea", (2022), s.9.

¹⁶⁰ James A. Gregor, "The Key Role of U.S. Bases in the Philippines", 10 januari 1984, The Heritage Foundation.

¹⁶¹ Ibid.

analytiker att Filippinerna skulle vara kapabelt att på egen hand avskräcka eller avvärja ett angrepp från Kina. Alliansen är därför kritisk för bägge parter.

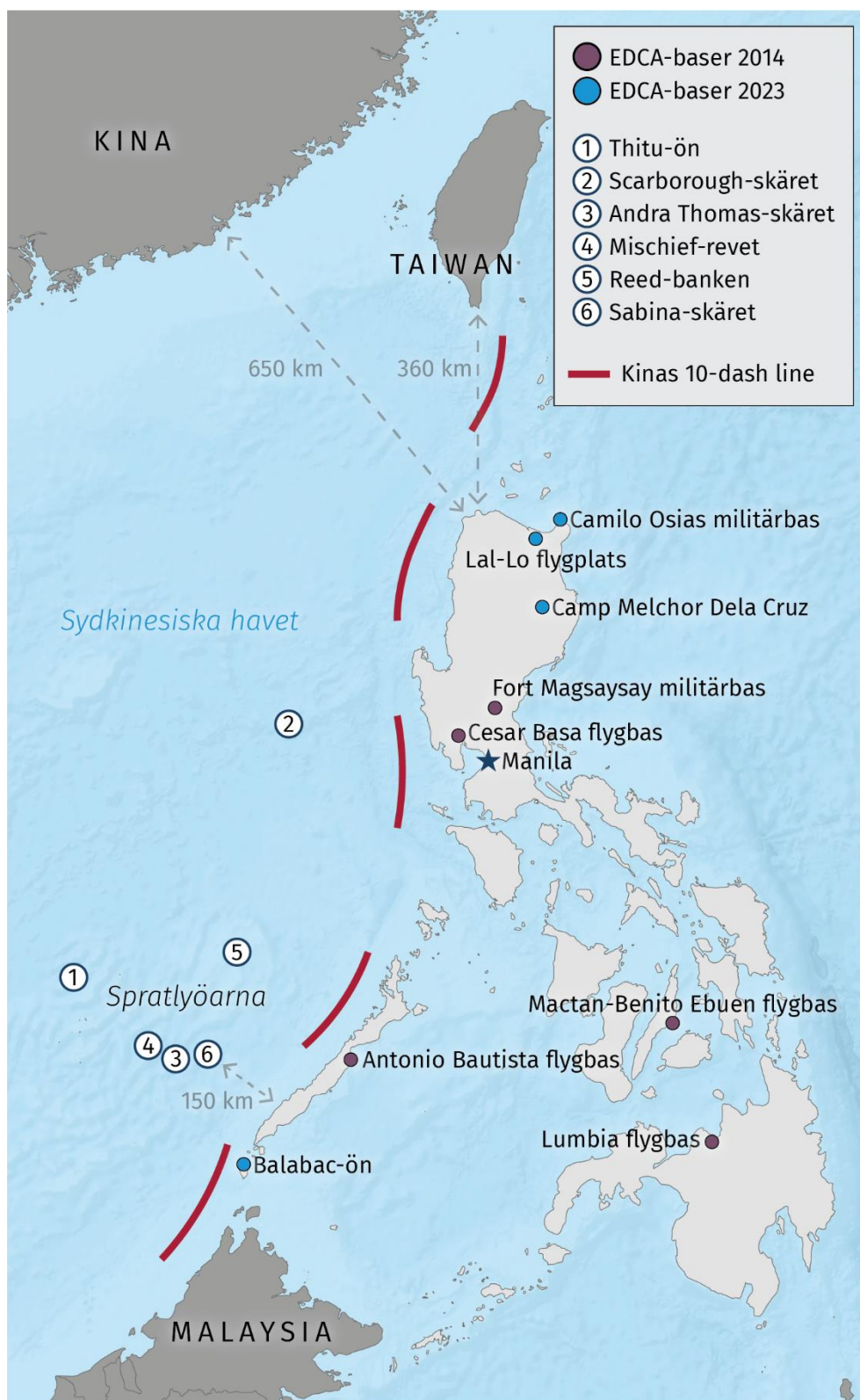
Idag utgör MDT ankaret i de amerikansk-filippinska relationerna, men flera andra avtal har fördjupat banden sedan 1990-talet. Avtalet för besökande styrkor (VFA) från 1998 och Enhanced Defense Co-operation Agreement (EDCA) från 2014 utgör ytterligare två pelare i det amerikansk-filippinska säkerhetssamarbetet. VFA ger amerikansk militär och försvarsdepartementspersonal laglig status och skydd när de besöker Filippinerna i tjänsten.¹⁶² EDCA ger amerikansk militärpersonal tillåtelse att roteras in till nio filippinska flott- och flygbaser för säkerhetsutbildningar eller militärövningar i utbyte mot amerikanska investeringar i basernas infrastruktur, som träningsanläggningar och lagerlokaler.¹⁶³ Det initiala EDCA-avtalet från 2014 gav amerikanska trupper tillgång till fem filippinska baser. I februari 2023 utökades antalet dock med baser med fyra baser (se karta 1). Utbyggnaden genom EDCA-finansierade projekt har emellertid gått långsamt.¹⁶⁴ I april 2023 hade endast fem av sexton EDCA-projekt genomförts vid de ursprungliga fem baserna från 2014.¹⁶⁵

¹⁶² U.S. Department of State, "U.S. Security Cooperation with the Philippines", 20 januari 2025.

¹⁶³ Asia Maritime Transparency Initiative, "More than meets the eye: Philippine upgrades at EDCA sites", Center for Strategic and International Studies.

¹⁶⁴ Intervju 8; Asia Maritime Transparency Initiative, "More than meets the eye: Philippine upgrades at EDCA sites".

¹⁶⁵ Asia Maritime Transparency Initiative, "More than meets the eye: Philippine upgrades at EDCA sites".

Karta 1: EDCA-baser och brännpunkter i Sydkinesiska havet
 Källor: Esri, GEBCO, Garmin, NaturalVue
 Karta skapad av Patric Karlsson, FOI

EDCA och VFA är grundläggande för ländernas täta försvars- och säkerhetssamarbeten, och försvarsmakterna övar regelbundet tillsammans. *Balikatan* ("axel mot axel" på tagalog) är den mest högprofilerade. Det är en bilateral övning som genomförts de senaste fyrtio åren, men som ibland bjuder in andra stater. Filippinerna ingår också sedan trettio år i den amerikanska serien bilaterala övningar i Sydostasien, Cooperation Afloat Readiness and Training (CARAT).¹⁶⁶ Som en del av *Balikatan*-övningarna de senaste två åren har USA skickat två batterier av robotsystemet Typhon till den norra Luzon-provinsen.¹⁶⁷

Vidare mottar Filippinerna omfattande amerikanskt säkerhetsstöd i form av finansiering och träning till både militär och civil personal. Sedan 2015 har sådana program motsvarat minst 700 miljoner dollar.¹⁶⁸ Som ett av nitton länder som USA betecknar som "major non-NATO ally" får Filippinerna dessutom tillgång till ytterligare amerikanska privilegier, som finansiering och lån för upphandling av materiel, utrustning, forskning och utveckling, med mera.¹⁶⁹

Efter två år av förhandlingar ingick länderna i november 2024 ett nytt avtal – General Security of Military Information Agreement – som etablerar ramarna kring ömsesidig delgivning och hantering av militär underrättelse och filippinsk tillgång till högteknologisk amerikansk försvarsmateriel.¹⁷⁰ I april 2025, meddelade Washington dessutom att de godkännt försäljningen av 20 F-16 stridsflygplan till Filippinerna vilket motsvarar hälften av landets planerade upphandling av stridsflygplan.¹⁷¹

Filippinerna upphandlar merparten av sin försvarsmateriel från USA. Mellan 1999 och 2024 kom 59 procent av de överförda försvarsmaterielförmågorna till Filippinerna från USA, enligt SIPRI.¹⁷² Resten upphandlades uteslutande från länder som är vänligt inställda till eller allierade med USA, som Israel, Sydkorea och Storbritannien, men också Sverige.

Utöver avtalen och säkerhetsstödet möts ländernas representanter regelbundet i olika format. Sedan 2011 möts de årligen i en bilateral strategisk dialog och sedan 2012 har en så kallad "2+2 ministerdialog" hållits fyra gånger.¹⁷³ Marcos och Joe Biden lanserade även en Demokratidialog i september 2024, men det är oklart om den kommer att fortsätta under Trump. Den amerikanska utvecklingsmyndigheten, USAID, var fram till mars 2025 en av landets största bilaterala partners.¹⁷⁴

4.1.1 Pendelsvängningarna till USA

Även om den sjuttioåriga alliansen förefaller robust idag så har den svängt genom åren. En av de mest signifikativa nedgångarna skedde 1992 när den filippinska senaten inte förlängde militärbasavtalet från 1947.¹⁷⁵ Beslutet innebar att USA för första gången sedan andra världskriget inte skulle ha en permanent militärbas i Filippinerna.¹⁷⁶

En andra nedgång i relationerna skedde under president Gloria Macapagal Arroyo (2001–2010). Hon kallade hem de filippinska trupperna från Irak 2004 i utbyte mot att en filippinsk lastbilsförare släpptes fri från irakiska rebeller.¹⁷⁷ Samtidigt förde hon en Kinavänlig politik vilket ibland beskrivs som den "gyllene vänskapsåldern" i de filippinsk-kinesiska relationerna.¹⁷⁸ Även efterträdaren Benigno Aquino III (2010–2016) förde initialt en Kinavänlig

¹⁶⁶ CARAT hålls i olika format med olika namn som Sama Sama, exempelvis.

¹⁶⁷ Gerry Doyle och Karen Lema, "Exclusive: US deploys Typhon missile launchers to new location in the Philippines", *Reuters*, 23 januari 2025.

¹⁶⁸ U.S. Department of State, "U.S. Security Cooperation with the Philippines", 20 januari 2025.

¹⁶⁹ U.S. Department of State, "Major Non-NATO Ally Status", 20 januari 2025.

¹⁷⁰ Jim Gomez, "US and Philippines sign a pact to secure shared military intelligence and weapons technology", 18 november 2024, *Associated Press*.

¹⁷¹ Leila Chavez, "US approves sale of F-16s to the Philippines in \$5.5bn weapons package", 2 april 2025, *Defense News*.

¹⁷² SIPRI, "Arms Transfers Database".

¹⁷³ I 2+2 ministerdialoger brukar respektive lands försvars- och utrikesministrar mötas.

¹⁷⁴ U.S. Department of State, Office of the Spokesperson, "'U.S.-Philippines Relations'", 29 juli 2024.

¹⁷⁵ Renato Cruz de Castro, "The Philippines-U.S. Alliance and 21st Century U.S. Grand Strategy in the Indo-Pacific region: from the Obama Administration to the Biden Administration", 2022, *Defence Studies*, Vol.22 No.3, s.418; Amador III, Baladjay och Valenzuela, "Modernizing or equalizing?", s.305.

¹⁷⁶ Poling, "On dangerous grounds", s.152.

¹⁷⁷ John Aglionby, "'Filipino hostage gains his freedom'", 21 juli 2004, *The Guardian*.

¹⁷⁸ Ibarra, "'Pendulum Swings' in the Philippines' South China Sea Approach?".

politik men gjorde en helomvändning 2012 efter Scarborough-skärsincidenten (se avsnitt 4.2).¹⁷⁹

En tredje nedgång skedde under före detta presidenten Duterte som kraftigt nedgraderade relationerna med USA och andra västländer samtidigt som han närmade sig Kina och Ryssland.¹⁸⁰ Duterte ifrågasatte öppet värdet av den amerikanska försvarsalliansen och huruvida USA skulle hjälpa Filippinerna i en väpnad konflikt med Kina. Han hotade att säga upp VFA-avtalet och alla gemensamma militärövningar. Han förbjöd USA från att använda filippinska hamnar till så kallade freedom of navigation-insatser (FONOPS) och han fördröjde flera EDCA-projekt.¹⁸¹ Trots det så förblev relationerna mellan Filippinerna och USA starka och den amerikanska administrationen som då leddes av Trump visade sig tillmötesgående.¹⁸² Till exempel fortsatte *Balikatan*-övningen men i ett kraftigt reducerat format, med färre trupper och ett omformulerat syfte. Istället för territoriellt försvar, vilket växt fram under Aquino III, sattes fokus istället på kontraterrorism och humanitära hjälpaktioner.¹⁸³

Relationernas dalar har bytts av med toppar som reaktion på Kinas aggressivitet i Sydkinesiska havet. President Ramos började exempelvis föra en USA-vänlig politik först efter att Kina planterat kinesiska flaggor och byggt små byggnader på styltor där fiskare kunde söka skydd på Mischief-revet 1994.¹⁸⁴ Innan Filippinerna upptäckte dem året därpå, prioriterade han multilateralism genom ASEAN. Närmandet till USA kulminerade i VFA-avtalet 1998 vilket senaten ratificerade året därpå. På bara sju år hade senaten därmed rivit upp militärbasavtalet och ratificerat ett nytt avtal. Joseph Estrada fortsatte Ramos USA-vänliga politik, även om det fick ett abrupt slut 2001 när han tvingades avgå på grund av korruptionsanklagelser.

En ny höjning i de filippinsk-amerikanska relationerna kom i början av Aquino III:s mandatperiod då Kina trappade upp sina aggressiva handlingar i Sydkinesiska havet. Trenden kulminerade när Kina tog kontroll över Scarboroughskäret 2012, vilket tvingade Manila att söka nya säkerhetsgarantier från USA. Året därpå lämnade Aquino in en anmälan till FN:s permanenta skiljedomstol (Permanent Court of Arbitration, PCA) i Haag gällande Kinas och Filippinernas konkurrerande anspråk i Sydkinesiska havet. I april 2014 skrev länderna under EDCA-avtalet.

Även om de filippinsk-amerikanska relationerna stärktes under Aquino så ökade Scarborough-skärsincidenten misstron mot USA och försvarsalliansen. Dutertes skepsis mot alliansen och USA, och vilja att blidka Kina härstammar delvis från den incidenten. Att Washington lät Kina ta kontroll över skäret under en period då Obama-administrationen påstod sig pivotera till Asien sågs som särskilt problematiskt. Trots att de filippinsk-amerikanska relationerna stärkts markant de senaste åren så råder fortfarande en grad av misstro mot USA och alliansen. Det förklarar delvis den ström av politiska uttalanden av både (första och andra) Trump- och Biden-administrationerna som ämnat förtydliga Washingtons åtagande till alliansen.

Misstron mellan länderna bör dock sättas i en historisk kontext. Den amerikanske forskaren Gregory Poling förklarar att Filippinernas och USA:s asymmetriska relation länge inneburit att Manila oroats av att bli övergiven. Samtidigt oroas USA av att i framtiden trasslas in i en specifik konflikt man inte stödjer.¹⁸⁵ Problemet är grundat i ländernas något divergerande intressen i Sydkinesiska havet. Filippinerna gör sedan länge territoriella anspråk inom Västfilippinska havet och ser området som en del av landets EEZ. USA har istället förhållit sig neutralt till Filippinernas, men också Vietnams, territoriella anspråk och istället uppmuntrat till lösningar genom regelbaserade ramverk.¹⁸⁶ Det enda undantaget är Scarborough-skäret, vilket

¹⁷⁹ Ibarra, "‘Pendulum Swings’ in the Philippines’ South China Sea Approach?", s.4.

¹⁸⁰ Renato de Cruz de Castro, "Strategic Shift in the Philippine Defense: From the Aquino to the Marcos Administration", november 2024, Potsdam-Babelsberg: Friedrich-Naumann-Stiftung für die Freiheit.

¹⁸¹ Asia Maritime Transparency Initiative, "More than meets the eye: Philippine upgrades at EDCA sites"; Renato Cruz de Castro, "The Philippines-U.S. Alliance and 21st Century U.S. Grand Strategy in the Indo-Pacific region: from the Obama Administration to the Biden Administration", 2022, *Defence Studies*, Vol.22 No.3, s.414–432.

¹⁸² Ibarra, "Articulating a Philippine grand strategy", s.329; Cruz de Castro, "The Philippines-U.S. Alliance and 21st Century U.S. Grand Strategy in the Indo-Pacific region", s.424.

¹⁸³ Cruz de Castro, "The Philippines-U.S. Alliance and 21st Century U.S. Grand Strategy in the Indo-Pacific region", s.425.

¹⁸⁴ Philip Shenon, "Manila Sees China Threat on Coral Reef", 19 februari 1995, *The New York Times*.

¹⁸⁵ Poling, "On dangerous grounds", s.8.

¹⁸⁶ Ibid.

ansågs vara amerikanskt territorium innan självständigheten och därmed en del av filippinskt territorium efter 1946.¹⁸⁷

Förutom Scarborough-skäret är ett långtgående och centralt amerikanskt intresse i Sydkinesiska havet sjöfartens princip om navigationsrätt (*freedom of navigation*).¹⁸⁸ Specifikt vill Washington försäkra sig om att amerikanska handels- och krigsfartyg har rätt till så kallad ”oskadlig genomfart” genom ett annat lands EEZ.¹⁸⁹ Kina, som ju ser det mesta i Sydkinesiska havet som kinesiskt territorialvatten (se karta 1), anser istället att alla fartyg som är flaggade till andra stater måste anmäla planerad genomsegling innan de når kinesiska territorialvatten och kräver att utländska skepp bär med sig nödvändiga tillstånd samt accepterar kinesisk övervakning och kontroll.¹⁹⁰ Kina ger dessutom kustbevakningen mandat att använda tvångsåtgärder, inklusive våld, mot utländska fartyg som Kina anses kränka sitt territorium. Kinas territoriella inskränkningar och utbyggnad av artificiella öar kan därför bidra till att hota USA:s intresse av navigeringsfrihet, vilket är helt centralt för amerikansk handel och maktprojicering.¹⁹¹

Det råder också oklarheter kring i vilken händelse alliansfördraget ska återopas. USA har visserligen förtydligat att en attack på filippinska säkerhetsstyrkor (försvarsmakten och kustbevakningen) skulle leda till att fördraget aktiveras, men vad exakt som utgör en attack är mindre tydligt. Delvis beror det på den kinesiska gräzonstaktiken (se avsnitt 4.2), där icke-militära medel används för att förneka eller störa filippinsk närvaro i vissa områden. Det är också oklart vilken tröskel som bör uppnås för att Filippinerna ska återropa avtalet. Marcos sa i ett tal 2024 att det skulle anses vara ”våldigt, väldigt nära vad Filippinerna skulle definiera som en krigsförklaring” om en filippinier dödades genom en avsiktlig handling.¹⁹² Dock är det viktigt att notera att ingen av parterna har ett intresse av att definiera klara röda linjer då de kan tvingas till eskalering om en sådan incident skulle inträffa.

Vad som däremot är tydligt är att desto aggressivare Kina blir, ju mer svänger sannolikt Manila över till Washington. Trots att Duterte associeras med en USA-kritisk politik så förblev de filippinsk-amerikanska relationerna starka. *Balikatan*-övningen fortsatte och VFA sas inte upp. En anledning tros vara försvarsmaktens nära relationer till USA och historiskt Kinakritiska hållning.¹⁹³ Med andra ord verkar försvarsmakten som en stabiliserande faktor i de filippinsk-amerikanska relationerna.

Marcos Jr. har vidare stärkt alliansen på flera plan. EDCA-avtalet utökades 2023 till fyra nya baser och ytterligare 63 delprojekt.¹⁹⁴ *Balikatan*-övningarna har växt markant, skiftat sitt fokus till externt försvar och simulerat olika konfliktsituationer i Sydkinesiska havet. Nära kopplat till *Balikatan*-övningarna 2024 och 2025 är att USA har skickat två batterier av robotsystemet Typhon med medellång räckvidd till norra ön Luzon, något som mötts av arga kinesiska uttalanden.

Hur relationerna utvecklas de närmsta åren återstår att se men mycket pekar på att de kommer förbli starka. Från filippinskt perspektiv finns det ett fortsatt stort behov av att balansera hotet från Kina militärt. Även om Filippinerna diversifierar sina relationer så förblir USA:s säkerhetsgarantier ovärderliga för landets försvars- och avskräckningsförmåga. USA:s behov av ett fotfäste för maktprojicering i regionen har ökat i och med konkurrensen med Kina, samt de snabbt växande kinesiska militärförmågorna. Den andra Trump administrationen har också

¹⁸⁷ Även Taiwan gör anspråk på området; Poling, “On dangerous grounds”, s.19.

¹⁸⁸ Poling, “On dangerous grounds”, s.2.

¹⁸⁹ *Oskadlig genomfart* är en specifik term inom folkrätten. En genomfart är oskadlig om den inte stör kuststatens lugn, ordning och säkerhet.

¹⁹⁰ Adriana Lins de Albuquerque, “Brinkmanship in the South China Sea: Increasing the odds of an unintentional US-China military clash”, juni 2016, FOI Memo 5725, Kista: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), s.1; Nguyen Thanh Trung och Le Ngoc Khanh Ngan, “Codifying waters and reshaping orders: China’s strategy for dominating the South China Sea”, Asia Maritime Transparency Initiative – Center for Strategic and International Studies, 27 September 2021; Jacob Fromer, “US says Chinese rule that vessels register for South China Sea access threatens freedom of navigation”, *South China Morning Post*, 2 september 2021.

¹⁹¹ Poling, “On dangerous grounds”, s.2.

¹⁹² Ferdinand Marcos Jr., “IISS Shangri-La Dialogue 2024: Keynote Address”, International Institute for Strategic Studies.

¹⁹³ Alvin Camba, “From Aquino to Marcos: political survival and Philippine foreign policy towards China”, 2023, *Journal of Contemporary East Asia Studies*, Vol.12, No.1, s.25.

¹⁹⁴ John Eric Mendoza, “PH, US agree to 63 more projects inside all Edca sites – Brawner”, 19 oktober 2023, *Inquirer*.

signalerat ett fortsatt starkt stöd till Filippinerna. Den amerikanske försvarsministern Pete Hegseth reste till Filippinerna i mars 2025 som sitt första stopp på sin Asienresa och underströk än en gång USA:s oantastliga åtagande till alliansen.¹⁹⁵ Kort därefter godkände amerikanska UD försäljningen av F-16 plan till Filippinerna, en tydlig signalering till fortsatt stöd från USA.¹⁹⁶ Inrikespolitiskt verkar Marcosklanens inflytande ha stärkts parallellt med att Duterte-klanen försvagats under 2024 och 2025. Rodrigo Duterte inväntar en ICC-rättegång i Haag. Dottern Sara riskerar en riksriättsprocess för korruption och mordhot mot Marcos.¹⁹⁷ Om bägge processerna leder till dom kan detta indikera att risken för nya hätska politiska svängningar kan avta.

4.2 Relationerna med Kina

Filippinernas band till Kina sträcker sig tillbaka flera hundra år genom handel och giftermål. President Marcos (far och son) har återkommande påstått att de är ättlingar till den kinesiske piraten och krigsherren Lim Hong (också känd som Limahong eller Lin Feng) som attackerade Manila 1574, kort efter att spanjorerna etablerat ett fäste där.¹⁹⁸ Forskaren William Martindale förklarar i en artikel att Lim Hongs minne varierar inom olika filippinska nationalistiska narrativ. En linje minns honom som en inkräktare som hotar Filippinerna från havet. En annan ser honom som en typisk kinesisk handelsman och en tredje uppfattar honom som en frihetskämpe mot spanjorerna.¹⁹⁹

Minnet av Limahong är en passande analogi för hur Filippinernas relationer med Kina ser ut idag. Å ena sidan ses Kina som en antagonist och ett hot. Orsaken är landets omfattande territoriella anspråk (se karta 1) och utbyggnad av artificiella öar med militär infrastruktur, samt dess gråzonstaktik mot filippinska fartyg inom omstridda områden i Sydkinesiska havet. Dessutom finns det en underliggande misstro mot den kinesiska diasporan i Filippinerna och en oro för spionage på grund av kinesiska investeringar i känsliga sektorer, som telekom och infrastruktur. Å andra sidan ses Kina som ett ekonomiskt alternativ genom vilket landet kan frigöra sitt beroende av USA och skapa nya möjligheter för den inhemska industrin. Konsekvensen av det senare är att Kinas inflytande stärks via subnationella aktörer, som borgmästare och guvernörer, vars områden mottagit kinesiska investeringar.

Även om den nuvarande Marcos-administrationen för en tydligt Kinakritisk politik, har Filippinernas relationer till Peking pendlat kraftigt sedan kalla kriget. Förändringarna drivs parallellt av inrikespolitiska strömningar i Filippinerna, geopolitiska skiften i närområdet och filippinska geoeconomiska behov.²⁰⁰ Uppfattningarna varierar också mellan politiska aktörer och områden inom landet. Inrikespolitiskt innebär Filippinernas sexårsgräns på presidentmandatet att ledare försökt bryta med sina föregångare för att stärka sitt inflytande i landet. Utrikespolitiskt har Filippinernas positionering till Kina formats av Pekings agerande i Sydkinesiska havet, men också oron för att bli övergiven av USA.

4.2.1 Pendelsvängningarna till Kina

Precis som relationerna med USA har Filippinernas relationer med Kina pendlat kraftigt sedan 1990-talet. Mischief-revsincidenterna (se karta 1 och tabell 2) mellan 1995 och 1998 markerade första gången de bilaterala spänningarna eskalerade. Det ledde till att president Fidel V. Ramos (1992–98) återigen närmade sig USA. Relationerna med Kina förbättrades under en period efter det, framförallt mot bakgrund av förbättrade relationer mellan USA och Kina, å ena sidan, och ASEAN och Kina, å den andra. Under Arroyo stärktes relationerna med Kina igen, efter att hon

¹⁹⁵ Shubhangi Derhagwan, "US vows 'ironclad' support to Philippines, eyes China", 28 mars 2025, DW.

¹⁹⁶ Jim Gomez, "Hegseth to fly to the Philippines and Japan in first visit to Asian treaty allies at odds with China", 22 mars 2025, *Associated Press*; Chavez, "US approves sale of F-16s to the Philippines in \$5.5bn weapons package".

¹⁹⁷ Representanthuset röstade i februari 2025 för att ställa henne inför riksriät. I juli samma år meddelade högsta domstolen att vicepresidenten inte kan ställas inför riksriät tills februari 2026 på grund av teknikaliteter i riksriättsprocessen. Beslutet kom efter att Senaten under flera månader fördröjt processen.

¹⁹⁸ White III, *Philippine Politics*, s.16.

¹⁹⁹ William Martindale, "The Many Names of Limahong: Remembering a Chinese Pirate in the Philippines", 2024, *BYU Asian Studies Journal*, Vol.9, No.6.

²⁰⁰ Camba, "From Aquino to Marcos", s.9–31.

dragit tillbaka den filippinska styrkan från Irak 2004 och relationerna med USA surnat.²⁰¹ Perioden beskrivs ibland som den ”gyllene vänskapsåldern” då det filippinsk-kinesiska samarbetet växte på flera plan. Ett sextiototal bilaterala avtal skrevs under och antalet kinesiska investeringar i stora infrastrukturprojekt, som telekommunikation och elproduktion, växte stadigt.²⁰² Länderna utforskade även efter naturgas och råolja tillsammans i Sydkinesiska havet.

Aquino III (2010–16) förde till en början också en Kinavänlig politik. Nya spänningar i Sydkinesiska havet och växande missnöje i Filippinerna, kopplat till korruptionsanklagelser mot Arroyo och hennes politiska allierade, tvingade honom dock att byta ansats.²⁰³ Genom rättsliga processer mot Arroyo och andra familjer som stödde Arroyo kunde Aquino stärka sitt inflytande internt. En biverkan var dock att det förvärrade relationerna till kinesiska aktörer i Filippinerna. Parallellt blossade spänningarna upp i Sydkinesiska havet mot bakgrund av att flera sydostasiatiska stater men också Kina mer energiskt gjorde territoriella anspråk i regionen från 2009.²⁰⁴ Mellan 2010 och 2016 eskalerade de bilaterala spänningarna rejält med två incidenter vid Reedbanken (2011) och en vid Scarboroughskäret (2012), som Kina i praktiken annekterade (se tabell 2). Året därpå anmälde Filippinerna Kina vid FN:s skiljedomstol. Som konsekvens ansträngdes handelsrelationerna. Kina stoppade import av bananer från Filippinerna (som då var värda runt 24 miljoner dollar per år) och Aquino försökte begränsa kinesiskt ägande i det nationella elbolaget National Grid Corporation of the Philippines.²⁰⁵ Till sammanhanget hör också Obama-administrationens säkerhetspolitiska pivotering till Asien 2011 vilket kulminerade i EDCA-avtalet 2013 och som Kina uppfattade som hotfullt.

²⁰¹ Ibarra, ”’Pendulum Swings’ in the South China Sea Approach?”, s.4.

²⁰² Samantha Custer m.fl., ”Beijing’s Big Bet on the Philippines: Decoding two decades of China’s financing for development”, 2024, AidData; Alvin Camba, ”Why did Chinese investment in the Philippines stagnate?”, 12 december 2017, East Asia Forum.

²⁰³ Camba, ”From Aquino to Marcos”, s.14–15.

²⁰⁴ John Burgess (red.) m.fl., ”Chapter 10: The South China Sea Tribunal” i *Law of the Sea: A primer*, 2017, The Fletcher School of Law and Diplomacy; Council of Foreign Relations, ”1895–2024: China’s Maritime Disputes”.

²⁰⁵ Det kinesiska statsägda State Grid Corporation of China äger en fjrtioprocents andel av bolaget; Camba, ”From Aquino to Marcos”, s.16.

Tabell 2: Tidslinje över filippinsk-kinesiska spänningar i Sydkinesiska havet, 1995–2025

Period	Beskrivning
1995 (januari)	Filippinerna upptäcker att Kina placerat markörer och byggt mindre strukturer på Mischief-revet, varpå filippinska och kinesiska militära fartyg konfronterade varandra under flera månader. Spänningarna dämpades efter att en bilateral uppförande kod skrevs under några månader senare och Kina drog tillbaka sina militärfartyg följande år.
1999	Filippinerna grundar avsiktligt landningsfartyget BRP Sierra Madre vid andra Thomas-skäret (Second Thomas Shoal). Den filippinska flottan har sedan dess använt skeppet som en utpost.
2000 (januari)	En filippinsk flottpatrull skjuter tre varningsskott mot kinesiska fiskare vid Scarboroughskäret.
2010 (mars)	Kina inkluderar för första gången Sydkinesiska havet bland sina kärnintressen. Bland dessa ingår också Taiwan, Tibet och Xinjiang.
2010 (juli)	Kina genomför en omfattande militärövning i Sydkinesiska havet som inkluderade de nyaste stridsplattformarna och "live-fire"-missiltester, vilket ASEAN länderna uppfattade som avskräckning.
2011	Kinesiska patrullfartyg förhindrar ett filippinskt mätfartyg från att utforska efter naturgas i naturgasfältet Sampaguita i närheten av Reedbanken. Efter filippinska protester kräver Peking att Manila ber Kina om lov innan man genomför liknande insatser inom dess EEZ.
2012	Två Kinesiska kustbevakningsfartyg förhindrar ett filippinskt fartyg från att föra med sig kinesiska fiskare som gripits med fångst vid Scarboroughrevet. Incidenten leder till flera månader av spänningar, med flera kinesiska handelsrestriktioner.
2013	Filippinerna utmanar Kina i PCA över ländernas territoriella anspråk i Sydkinesiska havet.
2016	PCA levererar sin dom i fallet mellan Filippinerna och Kina och anser att Kinas territoriella anspråk är oriktiga enligt UNCLOS.
2021	Runt 200 kinesiska fiskebåtar med kinesiska miliser ombord ockuperade Whitsun-revet, runt 175 sjömil öster om Palawan. Båtarna lämnade revet utan någon större eskalering, men ledde till filippinska diplomatiska protester.
2022	Kinesiska kustbevakningen blockerar den filippinska flottan från tillträde till det andra Thomas-revet (Second Thomas Shoal).
2022	Kinesiska fiskebåtar svärmar flera gånger rev och banker inom Filippinernas EEZ.
2023	Kinesiska kustbevakningen använder militärklassad laser mot filippinska flottan på Sierra Madre vid andra Thomas-revet.
2024	Kinas kustbevakning publicerar nya riktlinjer som auktoriserar tjänstemän att använda "dödliga medel" för att förhindra utländska fartyg inom kinesiska vatten. Kort därefter rammar kinesiska kustbevakningen ett filippinskt försörjningsfartyg vid andra Thomas-revet, och går för första gången på ett filippinskt fartyg. Åtta filippinska soldater skadas i incidenten.
2024–2025	Filippinerna sänder ut ett av sina största fartyg, BRP Teresa Magbanua till Sabina-revet, runt 75 sjömil från ön Palawan, för att bevaka en filippinsk utforskningsinsats. Kina svarar med att skicka ut flera kustbevakningsfartyg som rammar och skjuter vattenkanoner på filippinska kustbevakningsskepp och BRP Teresa Magbanua.

Aquinos efterträdare Duterte signalerade tidigt en Kinavänlig politisk hållning, både inrikes och utrikes. Inrikes försvagade han de antikinesiska strömningarna som växt under hans företrädare, bland annat genom att rikta in sig på Aquinos allierade och anklaga dem för landets drogepidemi, något han svurit att utplåna genom tuffa tag. Duterte behövde också hjälp att finansiera sin stora infrastruktursatsning "Build! Build! Build!" som utlovade investeringar till ett värde av 8.4 biljoner filippinska pesos, motsvarande 5 procent av årlig BNP, över fem år.²⁰⁶ Finansieringen skulle säkras via kinesiska investeringar inom Kinas infrastruktursatsning utomlands "Belt and Road Initiative" (BRI), till vilket Filippinerna anslöt sig 2018. Antalet kinesiskfinansierade projekt växte från fjorton till 44 i slutet på Dutertes mandat (2016–22) och flera miljarder dollar mobiliserades i olika kreditlöften, men ytterst få projekt har faktiskt realiserats.²⁰⁷

Trots det så uppger många medier och bedömare att antalet kinesiska arbetare och företag i Filippinerna ha ökat snabbt under Dutertes presidentskap. Exakt hur många som etablerade sig i landet är dock oklart och siffrorna varierar kraftigt, från några hundra tusen till en miljon per år. Enligt siffror från det filippinska turismdepartementet ökade antalet besökare med mer än 250 procent under Dutertes tre första år – från 675 663 år 2016 till 1 743 309 år 2019.²⁰⁸ Även antalet kinesiska företag uppges ha ökat snabbt från mellan 500 och 600 åren 2010 till 2016, till mer än 1 200 år 2017.²⁰⁹ Företagen var aktiva i flera olika sektorer men merparten av de nyetablerade företagen riktade in sig på spelindustrin och byggde casinon, hotell och resorter till kinesiska besökare, vilket bidrog till den snabba tillväxten av utländska spelföretag i Filippinerna (Philippine Offshore Gaming Operations, Pogos). Pogos etablerades först 2003 men formaliserades 2017 när Duterte i en verkställande order placerade dem under Filippinernas spelregleringsmyndighet Philippine Amusement and Gaming Corporation, som ansvarade för att utfärda spellicenser till företagen.²¹⁰ Pogos är företag som är registrerade i Filippinerna och som erbjuder casinotjänster i speciellt utmärkta områden på filippinskt territorium, som speciella ekonomiska zoner och frihamnar, men också onlinespel som framförallt riktat in sig på utländska marknader, framför allt i Sydostasien och Kina.²¹¹ Spelföretagen är olagliga i Kina och de som verkar i Hong Kong och Macau har mött allt tuffare regler från Peking det senaste årtiondet. Men i Filippinerna och flera andra sydostasiatiska länder florerade de efter 2017. Mellan 2016 och 2020 uppskattas runt 300 hubbar av sådana företag ha etablerat sig i Filippinerna tillsammans med många tusentals kinesiska arbetare och migranter.²¹²

Utrikes förde Duterte i stort en eftergiftspolitik gentemot Kina, bland annat genom att i början av sitt mandat bagatellisera PCA:s domslut 2016 och nedgradera relationerna med USA. Även om Dutertes politik till en början verkar ha reducerat spänningarna i Sydkinesiska havet, vilket exemplifieras av avsaknaden av allvarliga incidenter, så ändrade han sin politik mot slutet av sin regeringstid. Trots de stora investeringslöften så genomfördes ytterst få kinesiska projekt, ofta på grund av lokalt motstånd från den ekonomiska eliten.²¹³ Endast 1.5 procent av de planerade projekten uppskattas ha genomförts mellan 2015 och 2022.²¹⁴ Dessutom började han lyfta PCA-domen till Kinas ledare Xi Jinping och i internationella fora.²¹⁵ Samtidigt uppgaderades flera militära strukturer på öar som kontrollerades av Filippinerna i Sydkinesiska havet.

²⁰⁶ Jan Carlo Punongbayan, "Chapter 2: Continuity, Complacency, and Crisis in the Philippine Economy" i Arugay, Aries, A. (red.), och Encinas-France, Jean (red.) *Games, Changes, and Fears: The Philippines from Duterte to Marcos Jr.* (2024), s.39.

²⁰⁷ Custer m.fl., "Beijing's Big Bet on the Philippines"; Charmaine-Misalucha-Willoughby, "Chapter 3: How the Philippines Won and Lost the South China Sea on Social Media" i Aries A. Arugay (red.) och Jean Encinas-France (red.), *Games, Changes, and Fears: The Philippines from Duterte to Marcos Jr.* (2024), s.59–83.

²⁰⁸ Department of Tourism of the Philippines, "Visitor Arrivals to the Philippines 2016–19 – Tourism Demand Statistics", <https://tourism.gov.ph/tourism/demand-statistics> [hämtad 4 augusti 2025].

²⁰⁹ Charmaine-Misalucha-Willoughby, "Chapter 3", s.64.

²¹⁰ LawPhil, "Executive Order No.13: Strengthening the fight against illegal gambling and clarifying the jurisdiction and authority of concerned agencies in the regulation and licensing of gambling and online gaming facilities, and for other purposes", 2 februari 2017.

²¹¹ John Reed, "Manila's online gambling boom highlights pivot to China", 5 augusti 2019, Financial Times, ;

²¹² Exakt hur många migranter som flyttat till Filippinerna för jobb inom Pogo-sektorn är oklart. Uppskattningar om antal migranter varierar kraftigt mellan några tiotusental till flera hundra tusen. Camba, "From Aquino to Marcos", s.20; Asia Sentinel, "The POGOS Close in the Philippines: Where Do They Go Next? And where do they bank?", 12 december 2024.

²¹³ Alexandre Dayant och Grace Stanhope, "Hedging bets: Southeast Asia's approach to China's aid", 26 mars 2025, Lowy Institute.

²¹⁴ Dayant och Stanhope, "Hedging bets".

²¹⁵ Ibarra, "'Pendulum Swings' in the Philippines' South China Sea Approach?", s.5.

Ett märkbart exempel är Thitu-ön (se annex 2) flera uppgraderingar gjordes under Dutertes mandatperiod.²¹⁶

Sedan president Marcos Jr. tillträdde 2022 har Filippinernas Kina-politik blivit mer kritiskt inställd. Men även Marcos förde till en början en Kinavänlig politik och ansågs mer allmänt vara vänligt inställd till Kina.²¹⁷ Läckta amerikanska ambassaddokument hävdar till exempel att Marcos lobbade för etableringen av ett kinesiskt konsulat i staden Laoag i Norra Ilocos provinsen där Marcos-klanen har sin maktbas.²¹⁸ Marcos allians med vicepresidenten Sara Duterte samt hans statsbesök till Kina i januari 2023 verkade också bekräfta förväntningarna om en Kinavänlig politik. Men bara några månader senare började diskursen att skifta till följd av nya spänningar i Sydkinesiska havet och växande missnöje över den kinesiska närvaron i landet.

Inrikespolitiskt kapitaliserade Marcos på det växande missnöjet med spelföretagen och den kinesiska invandringen till Manila som beskyldes för att överbelasta de statliga tjänsterna och öka metropolens fastighetspriser.²¹⁹ I juli 2024 olagligförklarades spelföretagen och alla Pogo-arbetare gavs 60 dagar att lämna landet på grund av deras misstänkta kopplingar till penningtvätt, trafficking och annan organiserad brottslighet.²²⁰ Pogo-företag har också anklagats för att ha kopplingar till kinesisk underrättelseaktivitet.²²¹ Parallellt innebar Marcos närmande till USA och andra USA-allierade att hans inflytande stärktes gentemot Duterte-klanen, med vilken han hamnat i öppen konflikt. Senaten påbörjade i oktober 2023 en granskning av flera BRI-projekt som påbörjats under Duterte. I februari 2025 beslutade representanthuset dessutom att ställa vicepresidenten Sara Duterte inför riksrett på grund av anklagelser om förskingring av statliga medel och mordhot riktade mot president Marcos. Högsta domstolen meddelade dock i juli att riksrettsprocessen inte kunde gå vidare på grund av juridiska teknikaliteter, vilket i praktiken innebär att kongressen inte kan starta en ny riksrettsprocess förrän i februari 2026.²²²

Utrikespolitiskt har Marcos tydligt rört sig mot en hård balansering mot Kina genom att stärka de militära relationerna med USA och andra USA-allierade i Stillahavsregionen och Europa. Retoriskt har han tagit en tuff linje som understryker Filippinernas suveräna rätt att utforska och kontrollera sin EEZ i Sydkinesiska havet. Bland annat har han gjort detta genom ett transparensinitiativ som går ut på att bjuda in media på filippinska fartyg som kan filma och rapportera om när och hur Kina genomför gråzonsattacker på filippinska skepp.²²³ Han har också kommit ytterst nära till att definiera en röd linje för sådana attacker som skulle kunna leda till att försvarsalliansen med USA återopas.²²⁴

Trots Marcos-administrationens tydliga balanseringspolitik så förblir Filipinerna ekonomiskt beroende av Kina, ett av landets största handelspartners. Kina stod 2022 för ungefär en femtedel av Filippinernas import och drygt 13 procent av dess export.²²⁵ Tidigt under hans mandat försökte Marcos även locka till sig kinesiska investeringar. Under hans första statsbesök till landet skrevs 14 bilaterala samarbetsavtal under till ett värde av 20 miljarder i investeringslöften.²²⁶

²¹⁶ Asia Maritime Transparency Initiative, "Philippines Launches Spratly Runway Repairs", 25 maj 2018, Asia Maritime Transparency Initiative: Center for Strategic and International Studies, <https://amti.csis.org/philippines-launches-spratly-repairs/> [hämtad 6 augusti]; Pléiades satellitdata, "Thitu Island 2016-2025".

²¹⁷ Camba, "From Aquino to Marcos", s.24; Richard J. Cook, Maximilian Ohle och Zhaoying Han, "Geopolitical kingmakers: South Korea and the Philippines as Linchpins amid the China-US Competition", 2024, *The Chinese Journal of International Politics*, Vol. 17, No.4, s.379-403.

²¹⁸ Kina har också etablerat ett konsulat i Davao, vilket är Duterte-klanens maktbas; Wikileaks, "Political Concerns in Ilocos Norte", 19 oktober 2009.

²¹⁹ Camba, "From Aquino to Marcos", s.23.

²²⁰ "Philippines' Marcos bans offshore gaming operators", *Reuters*, 22 juli 2024; Philippines Bureau of Immigration, "All POGO workers to leave", 24 juli 2024, <https://immigration.gov.ph/all-pogo-workers-to-leave/> [hämtad 25 juli 2025].

²²¹ Kelly Ng och Virma Simonette, "'Chinese spy mayor' wanted by Philippines arrested", BBC, 4 september 2024, <https://www.bbc.com/news/articles/c0mnyrm8739o> [hämtad 21 juli 2025].

²²² Högsta domstolen ansåg enhetligt att fallet inte kunde gå vidare till senaten för beslut om dom eftersom den process som påbörjades av representanthuset inte var giltig. Domstolen förklarade i sitt beslut att de tre tidigare anmälningar som lämnats in av privata medborgare och som lades ner samma dag som representanthuset lämnade in en motion om att påbörja riksrettsprocessen innebär att ytterligare riksrettsprocesser inte kan påbörjas förrän om ett år.

²²³ Don McLain Gill, "Examining Manila's Contemporary West Philippine Sea Strategy", maj 2024, *ORF Issue Brief No.712*, Observer Research Foundation; Kurtis H. Simpson, Raphael Racicot och Jacob Benjamin, "'Below-the-threshold deterrence, Philippine style'", 5 mars 2025, *War on the Rocks*.

²²⁴ Marcos Jr., "IISS Shangri-La Dialogue 2024".

²²⁵ World Integrated Trade Solution, "Philippines trade balance, exports and imports by country 2022".

²²⁶ Paul Haenle och Charmaine Misalucha-Willoughby, "The Missed Opportunity of Philippine President Marcos Jr's First Visit to China", Carnegie Endowment for International Peace, 31 januari 2023.

Han åtog sig också att hitta konstruktiva lösningar på spänningarna i Sydkinesiska havet. Givet att spänningarna eskalerat markant sedan dess är det osannolikt att investeringslöftena kommer bära frukt.

Hur Filippinernas relationer med Kina utvecklar sig de kommande åren återstår att se. Som studien har visat utgör både inrikes- och utrikespolitiska faktorer viktiga drivkrafter som formar relationerna. Marcos har tydligt positionerat sig med USA och andra USA-allierade. Opinionsundersökningar har också visat på att en växande andel filippinier misstror eller ser Kina som ett hot.²²⁷ Trots det så finns det motståndare bland filippinska politiska aktörer, framförallt på lokal nivå. Flera som intervjuats för den här studien lyfter också risken för kinesisk kooptering av lokala aktörer.²²⁸ Guvernören för Cagayan provinsen Manuel Mamba har exempelvis uttryckt sitt motstånd mot etableringen av EDCA-relaterade projekt i provinsen.²²⁹ Argumentationslinjen där har varit att placeringen av EDCA-projekt där utsätter provinsen för större risk för attack från Kina, men flera analytiker noterar också att regionen mottagit BRI-investeringar och spelföretag under Duterte. Även presidentens syster och senator, Imee Marcos, har tidigare motsatt sig EDCA-avtalet och ifrågasatt valet av nya baser i norra Luzon som en del av det utvidgade avtalet.²³⁰

Filippinernas relationer med Kina kommer sannolikt att fortsätta utgöras av spänningar parallellt med att friktionen mellan Washington och Peking växer. Det är således också mycket möjligt att Filippinernas politiska agerande fortsätter att svänga periodvis, antingen för att reducera både det direkta och indirekta hotet från Kina eller för att tillfredsställa filippinska maktspelare.

4.3 Relationerna med Japan

Filippinernas relationer med Japan har genomgått stora förändringar de senaste åttio åren. Efter den japanska ockupationen under andra världskriget och de omfattande övergrepp som japanska soldater utförde på den filippinska civilbefolkningen hade relationerna nått botten. Sedan dess har relationerna markant förbättrats och Japan är sedan många år en av Filippinernas tre viktigaste partners för bistånd, handel och investeringar. De senaste 15 åren har relationerna blivit allt mer strategiska och säkerhetsorienterade och 2024 ingick länderna ett avtal för ömsesidiga besök av deras respektive väpnade styrkor. Hur kommer det sig att relationerna har blivit så starka? Och vilka drivkrafter ligger bakom utvecklingen de senaste åren?

4.3.1 Från krigsreparationer till strategiskt partnerskap

Relationerna efter andra världskriget karaktäriserades av djup misstänksamhet från Filippinerna och krav på japanska krigsreparationer som en del i det fredsavtal som skrevs under i San Francisco 1951. De diplomatiska relationerna återupptogs först 1956 i samband med att ett avtal om krigsreparationer formaliserades. Japan gick då med på att betala 550 miljoner dollar i krigsskadestånd under tjugo år.²³¹ Dessutom skulle japanska företag bidra med 250 miljoner dollar i olika typer av lån till filippinska företag.²³² Filippinerna var det land av 13 asiatiska länder som mottog mest krigsskadestånd från Japan under efterkrigstiden. Återuppbyggnadsstödet kom allt eftersom att lägga grunden till det omfattande utvecklingsstöd som Japan förser Filippinerna än idag.

Enligt ekonomen Dennis D. Trinidad kan det japanska biståndet till Filippinerna delas upp i fyra tidsperioder. Den första speglar krigsskadestandsperioden och sträcker sig från 1956 till mitten av 1970-talet. Den andra perioden, 1976 till 1991, karaktäriserades av växande japanskt

²²⁷ *PhilStar*, "Filipinos distrust China amid bullying at West Philippine Sea – survey"; Sebastian Strangio, "76% of Filipinos View China as Country's 'Greatest Threat': Survey", 7 juni 2024, *The Diplomat*; Sharon Sheah m.fl., "The State of Southeast Asia 2023: Survey Report", 9 februari 2023, ISEAS-Yusof Ishak Institute.

²²⁸ Intervju 1; Intervju 6.

²²⁹ Liezle Basa Iñigo, "Gov. Mamba urges Cagayanos to oppose EDCA sites in Cagayan", 11 april 2023, *Manila Bulletin*.

²³⁰ Aries A. Arugay, "The Curious Case of Cagayan: Localisation of U.S.-China Rivalry in the Philippines", 6 april 2023, *Fulcrum*.

²³¹ Dennis D. Trinidad, "Japan's Official Development Assistance (ODA) to the Philippines", *Japan's Development Cooperation: A Historical Perspective: Background Paper No.12* (2021), JICA Ogata Sadako Research Institute for Peace and Development, s.8.

²³² Trinidad, "Japan's Official Development Assistance (ODA) to the Philippines", s.18.

bistånd och Japan gick om USA som Filippinernas största biståndskälla.²³³ Det japanska biståndet var som störst under Marcos-regimen (1968–86) samt Aquino- och Ramos-administrationerna (1986–91). Det japanska utvecklingsstödet till Filippinerna har framförallt utgjorts av lån men också bidrag och tekniskt stöd, och har riktat in sig på infrastruktursatsningar och finansiering av handelsvaror under perioder av budgetunderskott.²³⁴ Det stora japanska biståndet, som till skillnad från västliga stater inte ställde krav på demokrati eller styrning, har inte varit okontroversiellt. Dels har Japan kritiserats för att ha fortsatt låna ut pengar till Marcos-regimen och bidragit till Filippinernas växande statsskuld under diktaturåren. Dels har flera japanska företag anklagats för att ha gett mer än 1 miljon dollar i mutor till Marcos och hans allierade, och därmed bidragit till den omfattande korruptionen under regimen. Andra kritiker påstår att biståndet var utformat på ett sätt som gynnar japanska företag och export. Trots kontroverserna under Marcos-regimen så fortsatte det japanska bidraget att öka under presidenterna Corazon Aquino och Fidel V. Ramos.

Under den tredje perioden, 1992–2010, diversifierades biståndet från ett tidigare fokus på infrastruktursatsningar till olika typer av bidrag till civilsamhället och myndigheter på kommun-nivå. Biståndet blev också allt mer inriktat på att motverka klimatpåverkan då Japan tog en ledarroll i upptakten till klimatkonferensen i Kyoto 1997. Dessutom började det japanska biståndet fokusera på frågor som mänsklig säkerhet (human security) och under 00-talet introducerade stöd för stabilisering och återuppbyggnad i konfliktområden som Mindanao.²³⁵ Japan spelar för övrigt en viktig roll i fredsprocessen mellan regeringen och MILF och deltog som observatör i fredsförhandlingarna under Aquino-administrationen.

Den fjärde perioden, som sträcker sig från 2010-talet till idag, reflekterar förändringar i det geopolitiska landskapet där bägge länderna uppfattar Kina som ett allt större hot. Det japanska biståndet har därför riktat in sig mer på säkerhetspolitiska frågor, som förmågeutveckling inom sjödomänen och stabilisering av Mindanao-provinsen. 2011 ingick Filippinerna och Japan ett strategiskt partnerskap och uttryckte en ambition om ett stärkt försvarspolitiskt samarbete som kunde leda till överföring av japanskt försvarsmateriel, förmågor, gemensamma övningar och hamnanrop av japanska fartyg.²³⁶ 2015 uttalade ländernas ledare ett ”stärkt strategiskt partnerskap” och en ambition om att ytterligare bredda samarbetet.

I praktiken har det strategiska partnerskapet mynnat ut i regelbundna politiska dialoger på olika nivåer, högnivåmöten mellan ländernas presidenter, samt diplomatiskt stöd i multilaterala fora i frågor där länderna har gemensamma intressen som det Syd kinesiska havet.²³⁷ Den japanske premiärministern Shinzo Abe (2012–16) träffade den filippinske presidenten åtta gånger under sina två första år vid makten.²³⁸ Mellan 2013 och 2024 hölls totalt 16 högnivåmöten (inklusive telefonsamtal under covid-19 pandemin) mellan länderna.²³⁹ Dessutom möttes deras försvars- och utrikesministrar totalt sju gånger och 2022 hölls det första så kallade 2+2 mötet, där ländernas försvars- och utrikesministrar deltar.²⁴⁰ Trots Dutertes nedgradering av relationerna till USA och närmandet till Kina och Ryssland, fortsatte det strategiska partnerskapet med Japan även om biståndet omprioriterades något. Bland annat överfördes en mycket större andel av biståndet till Dutertes hemregion Mindanao, både genom stöd för infrastrukturutbyggnad, men också stabilisering och återuppbyggnad efter belägringen av Marawi 2017.²⁴¹

²³³ Trinidad, “Japan’s Official Development Assistance (ODA) to the Philippines”, s.22.

²³⁴ Trinidad, “Japan’s Official Development Assistance (ODA) to the Philippines”, s.12 & 23.

²³⁵ Dennis D. Trinidad, “Towards strategic partnership: Philippines-Japan relations after seventy years” i Mark R. Thompson (red.) och Vincent C. Batalla (red.) *Routledge Handbook of the Contemporary Philippines*, 2018, Oxon: Routledge s.186–196.

²³⁶ Bjørn Elias Mikalsen Grønning, “Japan’s security cooperation with the Philippines and Vietnam”, 2018, *The Pacific Review*, Vol. 31, No.4, s.536 och s.538.

²³⁷ Mikalsen Grønning, “Japan’s security cooperation with the Philippines and Vietnam”, s.536–538; Pratinashree Basu och Don McLain Gill, “Strategic Diplomacy in the Indo-Pacific: The Case of Japan and the Philippines”, 2025, Issue Brief No.771, Observer Research Foundation.

²³⁸ Mikalsen Grønning, “Japan’s security cooperation with the Philippines and Vietnam”, s.537; Yamazaki Amane, “Japan’s Defense Cooperation with the Philippines under the Free and Open Indo-Pacific Initiative: The Emergence of a Quasi-Alliance as a new Chapter in Japan-Philippines Relations”, 2025, *Security & Strategy*, Vol.5, No.1, s.3–24, Tokyo: National Institute for Defense Studies.

²³⁹ Ministry of Foreign Affairs of Japan, “Japan-Philippines Relations (Archives)”, 10 december 2025.

²⁴⁰ Mikalsen Grønning, “Japan’s security cooperation with the Philippines and Vietnam”, s.537; Ministry of Foreign Affairs of Japan, “First Japan-Philippines Foreign and Defense Ministerial Meeting (‘2+2’)”, 9 april 2022.

²⁴¹ Trinidad, “Japan’s Official Development Assistance (ODA) to the Philippines”, s.34–37.

Säkerhetspolitiskt vilar det strategiska partnerskapet på tre ben. Det första är ett ökat japanskt bistånd som fokuserar på filippinsk förmågeutveckling i sjödomänen med fokus på kustbevakningen. Sedan 2014 har Japan bland annat överfört fem TC-90 övervakningsflygplan, fyra radarsystem, ett nytt kommunikationssystem, tio större patrullfartyg och ett dussintal mindre patrullfartyg till Filippinerna.²⁴² En del av systemen upphandlades genom lån medans andra har levererats som bidrag.²⁴³ Ytterligare fem större patrullfartyg planeras att levereras mellan 2027 och 2028.²⁴⁴ Dessutom har Japan erbjudit utbildning och träning för både radarsystemen och spaningsflygplanen.

Det andra och nära relaterade benet är det japanska säkerhetsstödet (Overseas Security Assistance) som introducerades 2023 och ämnar stödja ”likasinnade staters” försvarsmakters förmågeutveckling inom icke-krigsrelaterade områden, som humanitära insatser, internationella fredsbevarandeinsatser och stabiliseringsinsatser.²⁴⁵ Filippinerna är det enda av fyra asiatiska länder som mottagit någon form av japanskt säkerhetsstöd sedan 2023 och är enligt medierapportering även ett kandidatland 2025

Det tredje benet är ett stärkt samarbete mellan respektive försvarsmakter. Sedan 2015 har länderna genomfört flera bilaterala militärövningar tillsammans och 2025 deltog Japan i *Balikatan*-övningen med USA för första gången som fullvärdig deltagare.²⁴⁶ I juli 2024 skrev länderna under ett avtal för deras respektive försvarsstyrkors ömsesidiga tillgång (Reciprocal Access Agreement, RAA). Mindre än ett år senare hade avtalet ratificerats. Filippinerna har jämförbara avtal med USA (1998) och Australien (2007), och har skrivit under eller planerar liknande avtal med Nya Zeeland, Frankrike och Sydkorea. Likt VFA-avtalet med USA (se avsnitt 4.1) förenklar RAA-avtalet den administrativa processen för japansk militärpersonal och försvarsmateriel som behöver tillgång till filippinskt territorium under övningar, och vice versa. Flera japanska krigsfartyg och ubåtar har också lagt till vid filippinska hamnar sedan 2016.²⁴⁷ Bägge länder utbyter, vidare, försvarsattachéer med varandra.

Ytterligare fördjupning av säkerhetssamarbetet kan väntas under Marcos-administrationen. Under våren 2025 påbörjade länderna samtal för att etablera ett upphandlings- och tjänsteavtal (Acquisition and Cross-servicing agreement) som förenklar inköp av mat och bränsle när japanska styrkor befinner sig i landet, samt ett avtal om utbyte av militär underrättelse.²⁴⁸ Huruvida samarbetet fortsätter att fördjupas under kommande administrationer återstår att se. Dock går det att konstatera att samarbetet inte signifikativt nedgraderades eller bromsade in under Duterte. Den största skillnaden var att bistånden omprioriterades och riktades in på presidentens hemprovins. Sedan Marcos tillträdde har samarbetet fortsatt att stärkas, inte minst sedan 2024.

Att relationerna mellan de två länderna blivit allt mer strategiska de senaste femton åren beror på flera faktorer. Den första är att ländernas hotuppfattning verkar sammanfalla, framförallt vad gäller Kinas agerande längs den första ö-kedjan.²⁴⁹ Dels oroas både Japan och Filippinerna över spänningarna mellan USA och Kina över Taiwan och risken att dras in i en konflikt mellan supermakterna.²⁵⁰ Dels överlappar ländernas hotuppfattning om Kinas agerande i Syd kinesiska havet om än med vissa nyanser. Filippinerna uppfattar Kinas territoriella inskränkningar som ett hot mot landets suveränitet. Japan uppfattar istället Kinas agerande som ett hot mot sina

²⁴² Trinidad, “Japan’s Official Development Assistance (ODA) to the Philippines”, s.34.

²⁴³ Ibid.

²⁴⁴ Aaron-Matthew Lariosa, “Philippines and Japan Finalize Largest Coast Guard Project to Date”, 17 maj 2024, *NavalNews*.

²⁴⁵ Ministry of Foreign Affairs of Japan, “Japan’s Security Policy: Official Security Assistance”; Basu och McLain Gill, “Strategic Diplomacy in the Indo-Pacific”, s.6.

²⁴⁶ Japan har tidigare deltagit som observatör; Yamazaki, “Japan’s Defense Cooperation with the Philippines under the Free and Open Indo-Pacific Initiative”, s.18; Mikalsen Grønning, “Japan’s security cooperation with the Philippines and Vietnam”, s.539; Christopher Woody, “Japan steps up new security assistance to countries caught between US and China”, 8 juli 2025, *The Diplomat*.

²⁴⁷ Mikalsen Grønning, “Japan’s security cooperation with the Philippines and Vietnam”, s.538; Yamazaki, “Japan’s Defense Cooperation with the Philippines under the Free and Open Indo-Pacific Initiative”, s.18.

²⁴⁸ “Japan and Philippines to start talks on 2 defense pacts in the face of China’s growing aggression”, 29 april 2025, Associated Press/Courthouse News Service.

²⁴⁹ Renato Cruz de Castro, “21st century Japan-Philippines strategic partnership: Constraining China’s expansion in the South China Sea”, 2017, *Asian Affairs: An American Review*, Vol.44, No.2, s.31–51. Trinidad, “Towards strategic partnership”, s.194; Basu och McLain Gill, “Strategic Diplomacy in the Indo-Pacific”, s.7; Mikalsen Grønning, “Japan’s security cooperation with the Philippines and Vietnam”, s.540.

²⁵⁰ Basu och McLain Gill, “Strategic Diplomacy in the Indo-Pacific”, s.7 och 13.

ekonomiska intressen, framförallt navigationsfriheten.²⁵¹ Som ett ö-land som är helt beroende av den sjöburna handeln ses Kinas utbyggnad av artificiella öar och ökade maritima närvaro och kontroll av sjötrafiken som ett hot mot japanska handelsfartyg.²⁵² En annan, nära relaterad drivkraft, är bägge ländernas oro för att bli övergivet av sin enda allierade: USA.²⁵³ Därför söker både Japan och Filippinerna att stärka sina säkerhetspolitiska band till indopacifiska länder i "nav- och eker-systemet" som ett sätt att stärka sina respektive allianser med USA.²⁵⁴

Trots de stärkta banden så lider de japansk-filippinska relationerna också av flera begränsningar. Den första är att det inte är ett fullvärdigt ömsesidigt partnerskap.²⁵⁵ Japan är en regional stormakt med mycket fler militära resurser och utvecklade förmågor än Filippinerna. Det innebär att relationerna förblir asymmetriska och att Japan drar det tyngsta lasset när det gäller det säkerhetspolitiska stödet, i utbyte mot att Tokyo kan projicera makt och avskräcka Kina genom att expandera sin sfär av strategiska partners. Den andra begränsningen är att det inte är en försvarsallians, det vill säga att inget av länderna har förbundit sig att ge militärt stöd i händelse av en kinesisk attack på deras territorium eller EEZ. Det ska ses i ljuset av att bägge länder tillsammans förblir numerärt underlägsna Kinas militära makt.²⁵⁶ Det är därför osannolikt att Japan skulle flytta över för många förmågor till det Sydkinesiska havet eftersom det skulle kunna försvaga landets marina försvar i det Östkinesiska havet. Detta innebär att bägge länder förblir beroende av deras respektive allianser med USA, även om interoperabiliteten mellan USA-allierade sannolikt kan stärkas under de kommande åren. Huruvida relationen fortsätter att vara strategisk under kommande administrationer återstår att se. Att en ny Kinavänlig filippinsk president blir vald under kommande mandat är en realistisk möjlighet, vilket i sin tur skulle kunna försvåra det japansk-filippinska samarbetet. Men som det här avsnittet har visat tyder mycket på fortsatt starka relationer länderna emellan trots utrikespolitiska pendelsvängningar.

²⁵¹ Yamazaki, "Japan's Defense Cooperation with the Philippines under the Free and Open Indo-Pacific Initiative".

²⁵² Mikalsen Grønning, "Japan's security cooperation with the Philippines and Vietnam", s.542; Yamazaki, "Japan's Defense Cooperation with the Philippines under the Free and Open Indo-Pacific Initiative", s.7.

²⁵³ Yamazaki, "Japan's Defense Cooperation with the Philippines under the Free and Open Indo-Pacific Initiative", s.10.

²⁵⁴ Mikalsen Grønning, "Japan's security cooperation with the Philippines and Vietnam", s.543;

²⁵⁵ Mikalsen Grønning, "Japan's security cooperation with the Philippines and Vietnam", s.546;

²⁵⁶ Mikalsen Grønning, "Japan's security cooperation with the Philippines and Vietnam", s.545;

5 Filippinernas säkerhetspolitiska förmågor och prioriteringar

Filippinernas säkerhetspolitiska ansats uttrycks i flera säkerhetspolitiska dokument, däribland den nationella säkerhetspolitiken (NSP), den nationella säkerhetsstrategin (NSS) och den nationella försvarsstrategin (NDS). Dokumenten är dock ofullständiga och uttalar ambitioner, snarare än realistiska målsättningar. Hoten och utmaningarna som uttrycks reflekterar i mångt och mycket de utmaningar som ett land som Filippinerna tåmpas med. Det här kapitlet försöker därför nyansera säkerhetspolitiken i tre avsnitt. Det första ger en översikt över hur Filippinerna formulerar sin säkerhetspolitik. Det andra beskriver landets försvarsförmågor och det tredje analyserar landets pågående försvarsmodernisering, som är en central komponent i landets storstrategi.

5.1 Formuleringen av den filippinska säkerhetspolitiken

Enligt forskare och medlemmar i den så kallade filippinska säkerhetspolitiska gemenskapen (*strategic community*) är Filippinernas säkerhetspolitik otydlig, överambitiös och ombytlig och har saknat strategisk framsynhet.²⁵⁷ Filippinerna publicerade sin första femåriga nationella säkerhetspolitik (National Security Policy, NSP) 2011. Sedan dess har varje administration publicerat sin egen version (2017 och 2023). En nationell säkerhetsstrategi (National Security Strategy, NSS) som ska styra implementeringen av NSP publicerades för första gången 2018. President Marcos godkände en ny strategi i december 2024, men dokumentet är inte tillgängligt i öppna källor.²⁵⁸ NSP-dokumentet, som har arbetats fram av flera myndigheter, beskriver i breda termer Filippinernas uppfattning om interna och externa hot och utmaningar och ger inriktning för hur administrationen ska uppnå sina säkerhetspolitiska målsättningar.²⁵⁹

Eftersom presidenten har stort inflytande över den säkerhetspolitiska inriktningen innebär det att prioriteringarna kan skifta kraftigt mellan ledare.²⁶⁰ Samtidigt innebär det att incitamenten för utvärdering och uppföljning är svaga vilket kan begränsa implementeringen. I den första NSP:n, som publicerades av Aquino-administrationen, var den främsta säkerhetspolitiska målsättningen att ”främja intern sociopolitisk stabilitet”.²⁶¹ Dessutom tolkade dokumentet hoten mot Filippinerna som asymmetriska och prioriterade exempelvis landets utmaningar som utvecklingsland i en globaliserad värld i snabb förändring.²⁶² Dokumentet misslyckades således med att förutse spänningarna i Sydkinesiska havet som blossade upp samma år och administrationen tvingades anta en mer reaktiv hållning. Det förklarar rimligtvis också varför administrationen aldrig publicerade en nationell säkerhetsstrategi, trots planer på att göra det.

Duterte-administrationens främsta säkerhetspolitiska målsättning var istället att ”garantera allmän säkerhet och åstadkomma god myndighetsstyrning”.²⁶³ Hans säkerhetsstrategi definierade nio prioriteringar där ”skydda frihet, allmän säkerhet och människors välfärd” var den första, följt av ”avsluta alla interna konflikter, det vill säga kommunistupproret, och våldsamt extremism och terrorism.” Att ”bevara den nationella suveräniteten och integriteten av

²⁵⁷ Till den ”strategiska gemenskapen” räknas akademiker, tjänstemän från försvarsmyndigheter och ickestatliga organisationer som är aktiva inom det säkerhetspolitiska området; Amador III, Baladajay och Valenzuela, ”Modernizing or equalizing?”, 2022, *Defence Studies*; Herman Joseph S. Kraft m.fl., ”Defending the West Philippine Sea: Achieving Genuine National Security Against a Backdrop of Global Shifts in Power and Persistent Domestic Security Challenges”, mars 2024, Special Working Paper Series No.2024-13, Ateneo de Manila University.

²⁵⁸ Darryl John Esguerra, ”Marcos Oks Nat’l Security Strategy to address challenges”, 22 december 2024, *Philippine News Agency*; Intervju 12.

²⁵⁹ Intervju 12.

²⁶⁰ Amador III, Baladajay och Valenzuela, ”Modernizing or equalizing?”, s.316.

²⁶¹ Amador III, Baladajay och Valenzuela, ”Modernizing or equalizing?”, s.316.

²⁶² Herman Joseph S. Kraft, ”Introduction: The strategic outlook of the Philippines: ‘Situation normal still muddling through’” i Aries Arugay (red.) och Herman Joseph S. Kraft (red.) *Towards an Enhanced Strategic Policy in the Philippines*, 2020, Quezon City: University of the Philippines Center for Integrative Studies, s.3.

²⁶³ Amador III, Baladajay och Valenzuela, ”Modernizing or equalizing?”, s.316.

det nationella territoriet” kom först som tredje prioritet.²⁶⁴ Dokumentet framhåller därmed regeringens prioritering av interna hot och utmaningar.

Marcos-administrationens övergripande målsättning är att ”förbättra den nationella säkerhetsstyrningen och samtidigt möjliggöra hållbar och inkluderande ekonomisk utveckling” [författarens översättning].²⁶⁵ Givet den rådande geopolitiska turbulensen ter sig målsättningen mer adekvat. NSP listar sju säkerhetspolitiska intressen som bryts ner i flera nationella säkerhetsagendor. Medierapportering uppger att den nya säkerhetsstrategin identifierar ”53 strategiska inriktningar och 393 genomförbara åtgärder”, men exakt vilka prioriteringar som görs är oklart.²⁶⁶

Som komplement till NSP och NSS, som sammanställs av det nationella säkerhetsrådet, publicerade försvarsdepartementet 2018 en femårig nationell försvarsstrategi (National Defense Strategy, NDS). En uppföljande upplaga kunde inte identifieras när den här rapporten skrevs. Dock har ett nytt försvarskoncept (se avsnitt 5.3) tagits fram – Comprehensive Archipelagic Defense Concept – som beskrivs som en försvarsstrategi av vissa medier. NDS definierar sex målsättningar för att uppnå nationell säkerhet. Återigen placeras ”allmän ordning” och ”god styrning” som de två högsta prioriteringarna, medan de tredje respektive femte prioriteringarna är att ”bevara den nationella suveräniteten och territoriella integriteten” samt ”försäkra sig om maritimt och luftrumssäkerhet”.²⁶⁷ En sjätte målsättning är att ”stärka landets internationella relationer”.

Till varje målsättning hör också flera så kallade strategiska åtgärder. Bland annat signalerar åtgärderna en ambition om att genomföra omfattande reformer av säkerhetsapparaten. Målsättningen angående allmän ordning har som åtgärd att modernisera, professionalisera och skapa synergier mellan försvarsmakten och den nationella polisstyrkan, framförallt för att bekämpa terrorism och andra väpnade grupper. Denna målsättning ämnar även expandera reserviststyrkan till 1 procent av befolkningen. Målsättningen om att bevara suveräniteten har också för avsikt att modernisera Filippinernas avskräcknings- och försvarsförmågor för alla försvarsgrenarna. Målsättningen syftandes till att försäkra sig om maritimt och luftrumssäkerhet avser förbättra interoperabiliteten mellan försvarsgrenarna för sjö- och luftdomänen, samt förstärka försvarsförmågorna genom upphandling, med ambitionen att skapa en konstant medvetenhet i dessa domäner.²⁶⁸

De säkerhetspolitiska dokumenten reflekterar i stort det filippinska försvarets enorma behov av modernisering och reform, men misslyckas med att definiera en mer tydlig strategisk linje. Fokusgrupper av filippinska säkerhetsexperter resonerar bland annat att dokumenten presenterar en sorts ”önskelista” snarare än att definiera realistiska prioriteringar.²⁶⁹ Konsekvensen blir att alla målsättningar sällan uppnås, även om flera framsteg går att notera, inte minst under det senaste årtiondet.

5.2 Filippinernas försvarsförmågor

Flera bedömare anser att Filippinerna idag är den svagaste aktören inom det amerikanska allianssystemet i Stillahavsregionen och att landet tappat många av sina förmågor för konventionell krigföring.²⁷⁰ Trenden blir alltmer oroande givet de växande geopolitiska spänningarna med Kina vars marina stridsförmågor är klart överlägsna Filippinernas. De filippinska svagheter beror på årtionden av negligering av det externa försvaret och en nödvändig prioritering av interna säkerhetshot (se avsnitt 2.3 och 3.2).²⁷¹ Resultatet är att

²⁶⁴ Amador III, Baladajay och Valenzuela, “Modernizing or equalizing?”, s.317.

²⁶⁵ National Security Council, “National Security Policy 2023–2028”.

²⁶⁶ Esguerra, “Marcos Oks Nat'l Security Strategy to address challenges”.

²⁶⁷ DND, “National Defense Strategy”, s.33.

²⁶⁸ Ibid.

²⁶⁹ Kraft m.fl., “Defending the West Philippine Sea”, s.20.

²⁷⁰ Wu, “The Philippines’ Security in the Face of China’s Rising Threats”, s.55; Lukasz Stach, “The Philippines maritime forces and its maritime military power projection capabilities: unfulfilled ambitions?”, 2021, *Defense & Security Analysis*, Vol.37, No.4, s.415.

²⁷¹ Wu, “The Philippines’ Security in the Face of China’s Rising Threats”, s.55.

markstyrkorna har fått en dominerande roll, medan flottan och flygvapnet har fått understödjande uppgifter.²⁷² I praktiken innebär det att försvarsmakten har blivit felanpassad för att försvara en ögrupp som Filippinerna, med över 7 000 öar och en av världens längsta kustlinjer.

Tabell 3: Sammanställning av utvalda länders militära förmågor i aktiv tjänst, 2025

Land	Totalt	Armén	Flygvapnet	Flottan
Australien	58 200	28 400	14 800	15 000
Filippinerna	146 250	103 200	17 600	25 450
Kina*	2 035 000	960 000	403 000	252 000
Indonesien*	404 500	300 400	30 100	74 000
Japan	247 150	150 250	47 000	45 400
Malaysia	113 000	80 000	15 000	18 000
Syd Korea	500 000	365 000	65 000	70 000
* Uppskattningar enligt IISS Military Balance 2025				

Källa: International Institute for Strategic Studies, Military Balance 2025

Idag utgörs försvarsmakten av drygt 146 000 personer i aktiv tjänst, varav 103 200 verkar inom armén, 25 450 inom de marina stridskrafterna och 17 600 inom flygvapnet.²⁷³ Ytterligare 131 000 är reservister. Utöver det räknas 30 700 aktiva gendarmer och paramilitära styrkor till kustbevakningen, samt 50 000 reservister av samma styrkor. Markstyrkorna organiseras i fem kommandon med olika områdesansvar och ett med ansvar för huvudstadsregionen, samt en mekaniserad division, 11 infanteridivisioner och ett presidentgarde.²⁷⁴ De marina stridskrafterna utgörs av flottan, marinkåren (8 300 i aktiv tjänst), det marina flygunderstödet och specialstyrkorna. Flottans stridskrafter utgörs bland annat av två fregatter av sydkoreanska fartyg i *Incheon*-klassen som anpassats till filippinska behov och 54 mindre patrull- och stridsfartyg. Flygvapnets förmågor utgörs av en skvadron av 12 FA-50 lätta attackflygplan, två skvadroner markattackflygplan av amerikanska OV-10 Bronco och brasilianska Super Tucano A-29, samt fyra skvadroner äldre transportflygplan. Detta kan jämföras med grannlandet Malaysia som har en fjärdedel av Filippinernas befolkning och 113 000 militärer i aktiv tjänst, men uppenbarligen starkare förmågor. Malaysias flotta har två u-båtar, två fregatter, 62 patrull- och stridsfartyg, medan flygvapnet har fyra skvadroner attackflygplan.²⁷⁵

De filippinska markstyrkornas dominans inom systemet bekräftas också av de filippinska försvarsutgifterna, som motsvarat 1–1,5 procent av BNP per år sedan 2010.²⁷⁶ Drygt 62 procent av försvarsbudgeten lades på armén 2020, jämfört med 19 procent för flottan och 17 procent på flygvapnet.²⁷⁷ Drygt 82,5 procent av arméns utgifter lades på personalkostnader, betydligt högre än både flottans 69 procent och flygvapnets dryga 57,5 procent.²⁷⁸ Det finns därför väldigt lite utrymme för underhåll, upphandling och förmågeutveckling för markstyrkorna.

Filippinernas begränsade förmågor har i praktiken bekräftats flera gånger. Efter att militärbasavtalet med USA inte förnyades 1992 tappade Filippinerna sin förmåga att bevaka och förhindra inskränkning av land- och sjöområden. Samtidigt som viktig finansiering från militärbashyrorna gick förlorad, ansträngdes militärutgifterna och moderniseringen ytterligare av den ekonomiska krisen som drabbade landet 1997. Mellan 2005 och 2015 förlorade flygvapnet alla sina attackflygplan, och flottan saknade under flera år tillgång till missiler tills man upphandlade nya fregatter.²⁷⁹ Detta förklarar delvis varför Kina utan större svårigheter kunde ta kontroll över Mischief-revet (1995) och Scarboroughskäret (2012). Det kan också

²⁷² Intervju 6.

²⁷³ International Institute for Strategic Studies, "Chapter Five: Asia" i Military Balance Vol.125, No.1, s.206–311.

²⁷⁴ International Institute for Strategic Studies, "Chapter Five: Asia" s.291.

²⁷⁵ International Institute for Strategic Studies, "Chapter Five: Asia", s.276.

²⁷⁶ Amador III, Baladjay och Valenzuela, "Modernizing or equalizing?", s.313.

²⁷⁷ Amador III, Baladjay och Valenzuela, "Modernizing or equalizing?", s.309.

²⁷⁸ Amador III, Baladjay och Valenzuela, "Modernizing or equalizing?", s.309.

²⁷⁹ Wu, "Chapter 5: The Philippines", s.98.

förklara varför jihadistiska grupper som Abu Sayyaf ganska obehindrat lyckats verka från den filippinska kusten. Även markstyrkornas förmågor har föråldrats och försvagats. Många av de bristerna uppenbarades under belägringen av Marawi 2017. Bland annat saknade markstridskrafterna direkteldsförmågor för att penetrera byggnader och förstärkta konstruktioner. Istället förlitade man sig på FA-50:or och A-29:or som gav flygunderstöd.²⁸⁰ Precisionsstyrd ammunition saknades dock vilket ledde till att filippinska soldater dödades vid minst två tillfällen.²⁸¹

Styrningen av försvarspolitik och försvarsmakten är dessutom kraftigt föråldrad och förankrad i den nationella försvarslagstiftningen som antogs 1935, när Filippinerna ännu inte var självständigt. Flera reformförsök har misslyckats, vilket till viss del förklarar ineffektiviteten inom systemet.

5.3 Omfattande försvarspolitisk förändring

Filippinerna genomför nu den mest omfattande försvarsmoderniseringen på många år. Men givet flera årtionden av försämrade förmågor handlar målsättningen framförallt om att komma ikapp länder i närområdet, snarare än att balansera stridskrafter med grannländerna.²⁸² Processen som initialt planerades i tre femårsperioder (Horizon I, II och III) påbörjades 2013 under Aquino III och skulle fortgå till 2028.²⁸³ I januari 2024 godkändes en omformulerad tredje fas (Re-Horizon 3) där totalt 2 biljoner pesos (runt 350 miljarder svenska kronor) planeras att spenderas i upphandling av ny försvarsmateriel över en tioårsperiod. Finansieringen för Horizon och Re-Horizon ligger dessutom utanför försvarsdepartementets årliga budget.²⁸⁴ Eftersom Filippinerna har en väldigt begränsad inhemsk försvarsindustri och i princip ingen förmåga för tillverkning av mer avancerade vapensystem utöver eldhandvapen och ammunition, genomförs upphandlingarna genom externa aktörer. Jämfört med andra ASEAN-länder med inhemsk försvarsindustri investerar Filippinerna väldigt lite på forskning och utveckling.²⁸⁵ Data över hur mycket Filippinerna spenderar på forskning och utveckling per år är mager, men för de år som det finns data har Filippinerna spenderat mellan 0,2 och 0,3 procent av BNP sedan 2015.²⁸⁶ Det kan jämföras med Japan och Sydkorea som låg på 4,9 procent respektive 3,3 procent av BNP som läggs på forskning och utveckling.²⁸⁷ Däremot finns det en tydlig ambition att stärka den filippinska försvarsindustrin, bland annat de inhemska förmågorna för tillverkning av eldhandvapen och ammunition, samt att återuppliva landets varvsindustri.²⁸⁸ Detta bekräftades med den så kallade Self-Reliant Defense Posture Revitalization Act, en förordning vars målsättning är att stärka Filippinernas materielförsörjning och motståndskraft genom att värna om och utveckla en inhemsk försvarsindustri för avancerade vapensystem.²⁸⁹ Förordningen etablerar exempelvis en ny statssekreterare inom försvarsdepartementet under titeln Under-Secretary for Defense Technology Research and Industry Development som bland annat ansvarar för att förenkla teknologiöverföring, etablera offentliga och privata partnerskap, samt samarbeten mellan filippinska och utländska aktörer.²⁹⁰ För att utveckla industrin måste dock flera hinder övervinnas, som att förenkla lagstiftningen och de byråkratiska processerna. Flera reformer har antagits de senaste åren för att underlätta etableringen, ägandet och beskattningen av utländska företag och kapital, och fler reformer är

²⁸⁰ Spencer, Geroux och Collins, "Case Study #8 – Marawi"; Garceron, "Urban warfare: Lessons learned from the Marawi crisis".

²⁸¹ Nikko Dizon, "It was FA-50 jet in 2nd friendly fire incident in Marawi – military source", 12 juli 2017, *Inquirer*.

²⁸² Shang-Su Wu, "Chapter 5: The Philippines" i *Military Modernisation in Southeast Asia after the Cold War*, 2024, s.103; Stach, "The Philippines maritime forces and its maritime military power projection capabilities", s.425.

²⁸³ Amador III, Baladajay och Valenzuela, "Modernizing or equalizing?".

²⁸⁴ Joe Saballa, "Philippines Oks \$35B 'Re-Horizon 3' Military Modernization Plan", 30 januari 2024, *The Defense Post*.

²⁸⁵ Byron M. Bicenio m.fl., "Enhancing the Philippines' defense policy ecosystem: The role of Congress in national security", 2025, Congressional Policy and Budget Research Department, House of Representatives, Discussion Paper No.3.

²⁸⁶ Bicenio m.fl., "Enhancing the Philippines' defense policy ecosystem", s.16.

²⁸⁷ Ibid.

²⁸⁸ National Security Strategy 2018, s.36; Alexis Romero, "Marcos bullish on new era of shipbuilding in Philippines", 15 maj 2024, PhilStar; Sebastian Strangio, "Philippine President Signs Bill to Stimulate Domestic Defence Industry", 9 oktober 2024, *The Diplomat*.

²⁸⁹ Supreme Court E-Library, "Republic Act No. 12024, October 0, 2024: An act revitalizing and strengthening the self-reliant defense posture programme and promoting the development of a national defense industry pursuant thereto and providing fundstherefor", Manila Bulletin <https://elibrary.judiciary.gov.ph/thebookshelf/showdocs/2/97883> [hämtad 5 augusti 2025].

²⁹⁰ Ibid.

på väg.²⁹¹ Senaten har exempelvis föreslagit att etablera en speciell ekonomisk zon för försvarsföretag (Special Defense Economic Zone) till vilken man vill attrahera utländskt kapital genom olika skatterabatter och incitament.²⁹²

Utöver att utveckla den inhemska försvarsindustrin som kan stärka Filippinernas motståndskraft på lång sikt genomförs också flera upphandlingar som kan stärka försvaret på kort sikt. De förmågor som nu prioriteras är inom sjödomänen, med fokus på flottan och flygvapnet, samt planer på att förbättra interoperabiliteten mellan försvarsgrenarna och deras enheter. Detta bekräftas också av det japanska säkerhetsstödet som prioriterar icke-krigförande förmågeutveckling i sjödomänen (se avsnitt 4.3). Upphandlingar planeras även för armén som måste omdimensioneras för en extern försvarspositionering, efter att i årtionden ha fokuserat på inhemska hotaktörer.

Flera framsteg går att notera. Under Aquino-administrationen fullbordades 36 olika moderniseringsprojekt till ett rekordstort värde på 41.2 miljarder pesos, vilket motsvarade mer än hälften av de planerade utgifterna.²⁹³ Exakt vilka projekt som implementerades är inte känt genom öppna källor, men en sammanställning av forskarna Amador III, Baladjay och Valenzuela visar på att utgifterna delades ganska lika mellan alla försvarsgrenar under den första femårsperioden.²⁹⁴ Samma sammanställning visar på avsevärt högre investeringar för flygvapnet och flottan i den andra moderniseringsfasen (Horizon 2), där utgifterna hade ökat med 618 procent respektive 297 procent. Den omarbetade tredje moderniseringsfasen, Re-Horizon 3, planerar att ytterligare stärka de maritima förmågorna, bland annat genom upphandling av en ny skvadron av 12 FA-50 plan, multirolljaktplan som F-16 eller JAS-39 Gripen, och möjligen också två diesel-drivna u-båtar i Scorpène-klassen.²⁹⁵

Parallellt med moderniseringsprogrammet omformulerar försvarsmakten sina doktriner från ett inåtriktat försvar med fokus på kontraterrorism och humanitära insatser till ett som fokuserar på externa hot och har som ambition att kontrollera landets territoriella vatten och EEZ. Detta uppges uttryckas i det nya försvarsstrategiska konceptet, Comprehensive Archipelagic Defense Concept (CADC), som antogs 2024.²⁹⁶ Genom CADC uppges Filippinerna vilja bygga upp interoperabilitet mellan försvarsgrenarna för att kontrollera och projicera makt inom sin EEZ.²⁹⁷ Det är dock svårt att bedöma strategin och dess utsikter eftersom konceptet inte publicerats i öppna källor. Men vissa bedömare menar att den bygger vidare på försvarskoncept som tagits fram av de enskilda försvarsgrenarna de senaste åren.²⁹⁸

Trots tydliga tecken på framsteg står moderniseringen inför stora utmaningar och kommer förmodligen förbli en prioritet i flera årtionden framöver.²⁹⁹ Det finns två huvudsakliga anledningar till det. Den ena är det stora gap som skiljer Filippinernas försvarsförmågor med andra aktörer i regionen, framförallt Kinas.³⁰⁰ För att moderniseringen ska gå som planerat krävs ekonomisk och geopolitisk stabilitet. En tidigare moderniseringsprocess som påbörjades 1995 under Ramos genomförde ytterst få av de planerade projekten. Det finns tre viktiga anledningar till det.³⁰¹ För det första innebar de ekonomiska kriserna 1997 och 2008 att regeringen var tvungen att omprioritera utgifterna från försvaret till andra departement. För det andra växte de interna säkerhetsutmaningarna vilket också krävde en omprioritering av försvarsutgifterna. För det tredje fanns det, enligt filippinska bedömare, flera byråkratiska

²⁹¹ U.S. Department of State, "2024 Investment Climate Statements: Philippines", <https://www.state.gov/reports/2024-investment-climate-statements/philippines> [hämtad 6 augusti 2025].

²⁹² Senate of the Philippines, "Senate approves establishment of Special Defense Economic Zone in Bataan", 28 januari 2025, https://web.senate.gov.ph/press_release/2025/0128_prib2.asp [hämtad 31 juli 2025].

²⁹³ Amador III, Baladjay och Valenzuela, "Modernizing or equalizing?", s.306 och 314.

²⁹⁴ Amador III, Baladjay och Valenzuela, "Modernizing or equalizing?", s.312.

²⁹⁵ Aaron-Matthew Lariosa, "A Look at Naval Group's Philippine Navy Submarine Offer", 26 juni 2023, *Naval News*; Sebastian Strangio, "Philippines Confirms Purchase of BrahMos Supersonic Missile System", 14 januari 2022, *The Diplomat*.

²⁹⁶ Simpson, Racicot och Benjamin, "'Below-the-threshold deterrence, Philippine style'".

²⁹⁷ Office of the President of the Philippines, "PBBM admin's adoption of Comprehensive Archipelagic Defense Concept is a move in the right direction, says expert", 9 mars 2024.

²⁹⁸ Rej Cortez Torrecampo, "A paradigm Shift in the Philippines' Defense Strategy", 3 april 2024, *The Diplomat*.

²⁹⁹ Wu, "Chapter 5: the Philippines", s. 106–107.

³⁰⁰ Wu, "Chapter 5: the Philippines", s. 103–104.

³⁰¹ Victor Andres Manhit och Angelica Manghas, "EDCA Refocus: Eyes on the AFP's Modernization Program", 5 februari 2016, Asia Maritime Transparency Initiative: Center for Strategic and International Studies.

hinder och en avsaknad av fleråriga finansierings- och upphandlingsplaner som begränsade implementeringen.³⁰² Även om den pågående moderniseringsprocessen lider vissa av de begränsningar som identifierats i den första perioden så anser bedömare att den gjort större framsteg, inte minst gällande upphandling. Trots det har även den drabbats av förseningar.³⁰³ Till exempel uppskattar bedömare att endast 133 miljarder hade budgeterats mellan 2012 och 2020 men att de identifierade behoven uppgick till 375 miljarder.³⁰⁴

Den andra stora utmaningen är att Filippinernas mångåriga fokus på internt försvar har institutionaliserat markstridskrafternas politiska inflytande.³⁰⁵ Detta syns dels i budgetallokeringarna som nämnts ovan men också på ledningsnivå. De 38 överbefälhavare som tjänstgjort sedan 1987 har nästan uteslutande kommit från armén.³⁰⁶ Tre har kommit från flygvapnet men ingen från flottan. Den nuvarande överbefälhavaren, även han från armén, har varit där i nästan två år vilket inneburit lite bättre stabilitet. Ytterligare problem är att överbefälhavarna måste gå i pension vid 56 års ålder. Det har lett till att filippinska presidenter av tradition utnämner överbefälhavare som är nära pensionsålder. Det har i sin tur inneburit stor omsättning på överbefälhavare, med vissa som haft rollen i bara några månader.³⁰⁷ Kongressen har flera gånger försökt höja pensionsåldern för verksamma inom försvarsmakten till 65 år, i linje med andra statsanställda, samt att binda upp överbefälhavareposten till tre år. Men något lagförslag har ännu inte antagits.

Det mesta pekar på att Marcos-administrationen tar försvarsmoderniseringen på allvar. Men processen står också inför flera risker. Ett handelskrig mellan USA och Kina kommer med stor sannolikhet även få konsekvenser för den filippinska ekonomin och därmed finansieringen. Fredsprocessen i Mindanao pågår fortfarande och efterspelet från de allmänna valen i maj kommer vara en viktig faktor att bevaka. Det går dessutom inte att utesluta ytterligare splittringar inom MILF och MNLF under kommande år. Om de interna hoten återigen blossar upp finns det en icke-försumbar risk för att moderniseringsprocessen omprioriteras.

³⁰² Julio Amador III m.fl., "National Security Priorities and Agenda of the Philippines: Perceptions from the Filipino Strategic Community", 2020, Konrad Adenauer Stiftung och Amador Research Services.

³⁰³ Amador III och Baladjay, "Course Correction from Over-Militarization", s.104.

³⁰⁴ Amador III m.fl., "National Security Priorities and Agenda of the Philippines", s.22.

³⁰⁵ Intervju 6.

³⁰⁶ Amador III, Baladjay och Valenzuela, "Modernizing or equalizing?", s.318.

³⁰⁷ Amador III, Baladjay och Valenzuela, "Modernizing or equalizing?", s.315.

6 Slutsatser och diskussion

Den här rapporten har gett en översikt över Filippinernas säkerhetspolitiska färdriktning och prioriteringar och har analyserat hur olika faktorer påverkar landets agerande. Som konstateras i rapporten så genomgår Filippinernas geopolitiska landskap stora förändringar och landet står inför stora interna och externa utmaningar.

Internt tampas Filippinerna med fortsatt svaga institutioner kombinerat med utbredd korruption, klientelism och nepotism. Detta ökar risken för påverkanskampanjer och infiltration av externa aktörer som Kina, men också för en oberäknelig politik och betydande politiska svängningar. Dokumenterade brister i respekten för mänskliga rättigheter innebär en upphöjd risk för fortsatta människorättsbrott och övergrepp, både av civila och militära aktörer. Den utbredda kriminaliteten och resterna av flera rebellgrupper framhäver statens svaghet och ökar den allmänna osäkerheten i landet. Slutligen innebär landets ekonomiska utmaningar, inte minst gällande den begränsade inhemska industrin och framtida elförsörjningsutmaningar ytterligare risker som kan påverka den politiska utgången under kommande år.

Externt står Filippinerna inför växande hot och utmaningar på flera fronter. Den första är ett allt aggressivare Kina och territoriella inskränkningar i Sydkinesiska havet. Den andra är de växande geopolitiska spänningarna mellan det amerikanska allianssystemet i Stilla-havs-regionen och Nato å ena sidan, och Kina och Ryssland, å den andra. En konflikt mellan USA och Kina över Taiwan kommer nästan garanterat att också dra in Filippinerna i någon form.

Utvecklingen i Filippinerna är oerhört viktig att följa eftersom den kan påverka den globala maktbalansen. Filippinerna förblir en kritisk aktör för USA:s maktprojicering i Stilla-havs-regionen. Men som den svagaste länken i det amerikanska allianssystemet förblir landet ett attraktivt mål för kinesiska påverkanskampanjer och gråzonstaktik framgent. Risken för ytterligare eskalering är stor eftersom det filippinska handlingsutrymmet krymper i takt med en växande polarisering mellan Kina och USA. Detta innebär att Filippinerna oundvikligen kommer att behöva stärka sitt samarbete med USA och dess allierade. Europeiska aktörer och Sverige kan därför spela viktiga roller i att bevara status quo i regionen genom att stärka de försvarspolitiska banden till Filippinerna och bidra till landets upprustning och försvarsmodernisering, men också genom investeringar och handel som kan stärka motståndskraften. En konsekvens av detta kan vara att det minskar Filippinernas beroende av USA och därmed också behovet av att närma sig amerikanerna alltför mycket, och på så vis reducera oro i Kina. Men ett sådant scenario bör ses med försiktighet. Att Filippinerna marginellt reducerar sitt försvarspolitiska beroende av USA garanterar inte i sig att Kina kommer känna sig mindre hotat eftersom Filippinerna förblir en amerikansk allierad och dessutom stärker banden till andra USA-allierade. Samtidigt kan en ökad europeisk närvaro och stärkta relationer med länder i regionen, som Japan, också öka polariseringen mellan väst och Kina och därmed öka oron i Peking.

Utöver sådana spekulationer så är det dock tydligt att Filippinerna måste stärka sina egna försvarsförmågor om landet vill vara en pålitlig allians- och säkerhetspartner till det samlade väst. Att försvarsmoderniseringen fortsätter framåt, med undantag för vissa förseningar och oavsett vilken president som suttit vid makten, bör ses som en positiv signal. Dock innebär de historiska pendelsvängningarna i säkerhetspolitiken att utsikterna för en långvarig förbättring är ovissa.

6.1 Utsikterna för ett filippinskt-svenskt försvarspolitiskt samarbete

Utsikterna för ett försvarspolitiskt samarbete mellan Sverige och Filippinerna är tvetydiga och medför både risker och möjligheter för bägge parter. För Sveriges del innebär det att landets försvarspolitiska intressen i regionen kan stärkas, framförallt i en vågmästarstat som Filippinerna. Detta är i linje med den svenska regeringens försvarspolitiska inriktning för samarbete med länder i Stilla-havsregionen från 2024.³⁰⁸ Dels kan Sverige spela en positiv roll i den filippinska försvarsmaktens omformulering av sina doktriner, där lärdomar från Östersjön kan vara till stor nytta under framtida gemensamma övningar. Stärkta bilaterala relationer med en vågmästarstat som Filippinerna kan också ha en positiv inverkan på Sveriges inflytande inom EU och Nato, inte minst eftersom flera andra europeiska länder också försöker stärka sin närvaro i regionen. En annan möjlighet är att ett eventuellt bilateralt försvarsmaterielsamarbete kan förbättra utsikterna för den svenska försvarsindustrin, samtidigt som det kan stärka Sveriges inflytande inom landet. Ett försvarsmaterielsamarbete kan också indirekt stärka de svensk-amerikanska relationerna eftersom det skulle kunna avlasta USA i upprustningen av allierade inom Nato samt eker- och navsystemet. Försvarssamarbetet kan också bli en utgångspunkt för ytterligare samarbeten i andra sektorer, som handel, tillverkning och demokratiframjande.

För Filippinernas del har det försvarspolitiska samarbetet också flera fördelar. För det första innebär det en diversifiering av landets utrikespolitiska relationer, vilket kan reducera beroendet av USA och öka landets politiska valmöjligheter. På sikt kan detta reducera spänningarna med Kina. Antagandet bör dock vägas upp mot andra indikatorer i de säkerhetspolitiska relationerna mellan USA och Filippinerna, som framtida *Balikatan*-övningar och uppgraderingen av EDCA-baser, men också hur relationerna med Kina artar sig under kommande administrationer. Ett eventuellt försvarsmaterielsamarbete med Sverige skulle helt klart kunna förstärka de filippinska förmågorna, inte minst på sjöområdet, och hjälpa landets försvarsmodernisering framåt.

Vid sidan om fördelarna för Sverige innebär ett försvarspolitiskt samarbete med Filippinerna också flera risker, både mer allmänt men också specifikt för ett möjligt försvarsmaterielsamarbete. Den första gäller de omfattande utrikespolitiska skiften som skett mellan filippinska presidenter de senaste 15–20 åren. Även om den nuvarande regeringen tydligt placerat sig inom det amerikanska allianssystemet är det mycket ovisst om nästa administration kommer att föra samma politik. Om nästa maktskifte liknar tidigare övergångar ter sig en politisk svängning efter 2028 som en realistisk möjlighet.

Ett annat orosmoln gäller den inrikespolitiska situationen i landet, både vad gäller demokratiutveckling och respekt för mänskliga rättigheter, men också interna väpnade grupper. Filippinerna fortsätter att klassas lågt i internationella jämförelser för demokrati och korruption. Givet att den filippinska försvarsmakten vid tidigare tillfällen signalerat sin intention att påverka politiken, och med tanke på att demokratiutvecklingen går bakåt i många delar av världen, så går det inte heller att utesluta att militärer i framtiden försöker påverka politiken genom grundlagsstridiga medel. På samma gång fortsätter interna väpnade grupper att utgöra ett underliggande säkerhets- och stabilitetshot i landet, även om de idag uppfattas som kraftigt försvagade.

Ett möjligt försvarsmaterielsamarbete kan också utgöra flera specifika risker. Den första är att politiska svängningar eller nödvändiga omprioriteringar, exempelvis på grund av naturkatastrofer, kan fördröja eller avbryta pågående samarbeten. Det kan få direkta konsekvenser för den svenska försvarsindustrin och industriella basen då kontrakt bryts och intäkter går förlorade. På sikt kan det utgöra en risk för totalförsvaret. Även om Filippinerna försökt eliminera risken för budgetunderskott för underhåll och upphandling på grund av omprioriteringar genom att placera finansieringen utanför den årliga budgeten så går det inte att helt utesluta. Konsekvenserna för Sverige kan bli omfattande och långvariga eftersom viktig

³⁰⁸ Regeringen, "Försvarspolitisk inriktning för samarbete med länder i den indopacifiska regionen".

inkomst och framtida finansiering kan gå förlorad, men också att Sverige går miste om värdefulla bidrag till upprätthållandet av sin innovations- och motståndskraft. Trots de politiska svängningarna är det dock viktigt att understryka att försvarsmoderniseringen förblivit hög-prioriterad av alla filippinska presidenter de senaste 15 åren, även om deras säkerhetspolitiska fokus har skiftat.

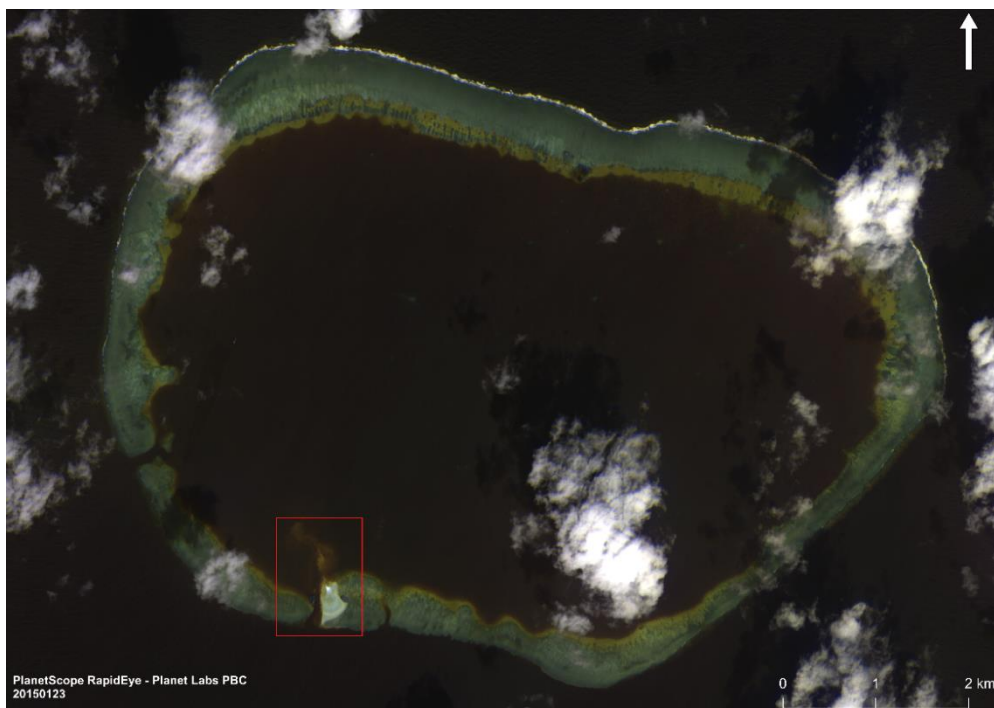
Den andra risken är att försvarsmateriel som upphandlats används på ett sätt som är oförenligt med Sveriges värderingar och krav om demokrati, respekt för mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt. Även om mycket tyder på att den interna säkerhetssituationen håller på att stabiliseras så är det inte garanterat att det fortsätter i samma riktning över de kommande 10–20 åren. Filippinernas problem med svaga institutioner, utbredd korruption, politiska dynastier och starka lokala aktörer som utmanar Manilas suveränitet innebär stora svagheter som kan utnyttjas av externa aktörer. Därför går det inte att utesluta att scenarier som Marawi-krisen åter uppstår och där jaktflygplan som FA-50 används inom asymmetrisk krigföring. En viktig indikator som kan tydliggöra huruvida sådana förmågor sätts in eller inte är moderniseringen av arméns förmågor. Upphandlingen av svensk försvarsmateriel måste därför ses inom en bredare kontext.

Alla typer av samarbeten innebär risker och möjligheter. Det är därför viktigt att fortsätta bygga upp och vidmakthålla robusta processer för omvärldsbevakning och analys, för att i olika stadier kunna identifiera möjliga risker och hot och förstå deras implikationer för Sveriges intressen och totalförsvaret. Vidare forskning och analys om Filippinerna specifikt och Stillahavsregionen mer allmänt är därför av stor vikt. Den här rapporten utgör ett steg i en sådan process men ytterligare studier är nödvändiga för att bättre förstå samband mellan olika aktörer, samt deras motivationer, målsättningar och hotbilder.

Annex 1 – Intervjuer

	Beskrivning av arbetsfunktioner	Tidsperiod
Intervju 1	Professor i internationella relationer och internationell säkerhet	november 2024
Intervju 2	Seniora tjänstemän inom filippinsk säkerhetsmyndighet	november 2024
Intervju 3	Diplomatiska representanter	november 2024
Intervju 4	Forskare och konsult inom filippinsk säkerhets- och utrikespolitik	november 2024
Intervju 5	Diplomatiska representanter	november 2024
Intervju 6	Pensionerad generalmajor från Filippinska flottan	november 2024
Intervju 7	Freds- och konfliktforskare	november 2024
Intervju 8	Säkerhetskonsult och tidigare överbefälhavare för filippinska armén	november 2024
Intervju 8	Universitetslektor inom internationella relationer	november 2024
Intervju 9	Representanter från försvarsmyndighet	november 2024
Intervju 10	Professor inom internationella relationer och konsult för filippinska försvarsmakten	februari 2025
Intervju 11	Diplomatiska representanter	februari 2025
Intervju 12	Diplomatiska representanter	augusti 2025

Annex 2 – Utbyggnad av kinesiska och filippinska installationer i Sydkinesiska havet

Kinas utbyggnad av Mischief-revet 23 januari 2015
Källa: Planet

Kinas utbyggnad av Mischief-revet 1 januari 2025
Källa: Planet

Filippinernas utbyggnad av Thitu-ön mellan april 2016 och mars 2025. Bilderna visar att flera uppgraderingar gjorts under tidsspannet. Den första tydliga förändringen mellan bilderna är landningsbanan. Banans västliga kant, som har kollapsat i bilden från 2016, har reparerats, asfalterats och breddats i bilden från 2025. Den totala landningssträckan är 1 300m. Dessutom har den kringliggande infrastrukturen byggts ut för att kunna ta emot olika typer av militärflygplan, sannolikt upp till C-130 Herkules flygplan. Den andra tydliga förändringen är att ön har rustats med hamnstruktur dit medelstora fartyg har möjlighet att lägga till. Kringliggande rev har muddrats och en kaj och en pir (alternativt en vågbrytare) har byggts. Den tredje tydliga förändringen är att antalet byggnader har ökat markant, inte minst på den västra sidan av ön.

Källa: Pléiades satellitdata med material från CNES och Astrium Services

Källförteckning

- Abinales, Patricio, "Aquino's mixed presidential legacy", 30 december 2015, East Asia Forum, <https://eastasiaforum.org/2015/12/30/aquinos-mixed-presidential-legacy/> [hämtad 11 mars 2025].
- Adriano, Leilanie, "Public urged to stay vigilant as Army, NPA clash anew in Apayao", 7 april 2025, Philippine News Agency, <https://www.pna.gov.ph/articles/1247654> [hämtad 15 april 2025].
- Aglionby, John, "Filipino hostage gains his freedom", 21 juli 2004, The Guardian, <https://www.theguardian.com/world/2004/jul/21/iraq.johnaglionby> [hämtad 26 mars 2025].
- Amador III, Julio m.fl., "National Security Priorities and Agenda of the Philippines: Perceptions from the Filipino Strategic Community", 2020, Konrad Adenauer Stiftung och Amador Research Services, <https://www.amadorresearchservices.com/publications/national-security-priorities-and-agenda-in-the-philippines> [hämtad 1 april 2025].
- Amador III, Julio, Deryk Matthew Baladjay och Sheena Valenzuela, "Modernizing or equalizing? Defence budget and military modernization in the Philippines, 2010–2020", 2022, *Defence Studies*, Vol.22, No.3, s.299–326, <https://doi.org/10.1080/14702436.2022.2030713> [hämtad 1 april 2025].
- Arugay, Aries A. och Herman Joseph S. Kraft (red.), 2020, *Towards an Enhanced Strategic policy in the Philippines*, Quezon City: University of the Philippines Center for Integrative and Development Studies.
- Arugay, Aries, A. (red.), och Encinas-Franco, Jean (red.), 2024, *Games, Changes, and Fears: The Philippines from Duterte to Marcos Jr.*, Singapore: ISEAS Publishing.
- Asia Maritime Transparency Initiative, "Philippines Launches Spratly Runway Repairs", 25 maj 2018, Asia Maritime Transparency Initiative: Center for Strategic and International Studies, <https://amti.csis.org/philippines-launches-spratly-repairs/> [hämtad 6 augusti].
- Asia Maritime Transparency Initiative, "More than meets the eye: Philippine upgrades at EDCA sites", Asia Maritime Transparency Initiative: Center for Strategic and International Studies, 12 oktober 2023, <https://amti.csis.org/more-than-meets-the-eye-philippine-upgrades-at-edca-sites/> [hämtad 26 mars 2025].
- Asia Sentinel, "The POGOs Close in the Philippines: Where Do They Go Next? And where do they bank?", 12 december 2024, <https://www.asiasentinel.com/p/pogo-close-philippines-where-next> [hämtad 21 juli 2025].
- "Japan and Philippines to start talks on 2 defense pacts in the face of China's growing aggression", 29 april 2025, Associated Press/ Courthouse News Service, <https://www.courthousenews.com/japan-and-philippines-to-start-talks-on-2-defense-pacts-in-the-face-of-chinas-growing-aggression/> [hämtad 29 juli 2025].
- Association of Diplomatic Studies and Training, "[Interview with Stephen Bosworth]: Managing the End of the Marcos Regime", <https://adst.org/2016/01/managing-the-end-of-the-marcos-regime/> [hämtad 17 april 2025].
- Baclig, Cristina Eloisa, "The rise and fall of Joseph Estrada: From people's champion to disgraced president", 11 juni 2025, The Inquirer, <https://newsinfo.inquirer.net/2069547/the-rise-and-fall-of-joseph-estrada-from-peoples-champion-to-disgraced-president> [hämtad 23 juni 2025].
- Baldacchino, Godfrey och Anders Wivel, "Chapter 1: Small states: concepts and theories" i *Handbook on the Politics of Small States*, 2020, Cheltenham: Edward Elgar Publishing Ltd.
- Ballera, Angela, Gab Yanzon och Carmela Fonbuena, "71 of 82 Philippine governors belong to political families", 10 december 2024, Rappler, <https://www.rappler.com/philippines/elections/governors-come-from-political-families-2025-polls/> [hämtad 24 mars 2025].
- Basu, Pratinashree och Don McLain Gill, "Strategic Diplomacy in the Indo-Pacific: The Case of Japan and the Philippines", 2025, Issue Brief No.771, Observer Research Foundation,

- <https://www.orfonline.org/research/strategic-diplomacy-in-the-indo-pacific-the-case-of-japan-and-the-philippines> [hämtad 29 juli 2025].
- Bicenio, Byron M., m.fl., "Enhancing the Philippines' defense policy ecosystem: The role of Congress in national security", 2025, Congressional Policy and Budget Research Department, House of Representatives, Discussion Paper No.3, <https://cpbrd.congress.gov/wp-content/uploads/2025/02/DP2025-03-ENHANCING-THE-PHILIPPINES-DEFENSE-POLICY-SYSTEM.pdf> [hämtad 31 juli 2025].
- Bicker, Laura, "Philippines martial law: The fight to remember a decade of arrests and torture", 29 september 2022, BBC News, <https://www.bbc.com/news/world-asia-63056898> [hämtad 7 mars 2025].
- Bonnet, François-Xavier, "Geopolitics of Scarborough Shoal", Irasec Discussion Papers - Irasec, No.14, https://www.irasec.com/IMG/UserFiles/Files/04_Publications/Notes/Geopolitics_of_Scarborough_Shoal.pdf [hämtad 14 mars 2025].
- Buenaventura, Tomas, "The Communist Insurgency in the Philippines", 13 juli 2023, Armed Conflict Location and Events Database (ACLED), <https://acleddata.com/2023/07/13/the-communist-insurgency-in-the-philippines-a-protracted-peoples-war-continues/> [hämtad 19 mars 2025].
- Bueza, Michael, "Enrile's 'ambush': Real or not?", 23 september 2018, Rappler, <https://www.rappler.com/newsbreak/inside-track/212616-juan-ponce-enrile-versions-ambush-1972/> [hämtad 6 mars 2025].
- Bureau of Immigration, "Press Release: All POGO workers to leave", 24 juli 2024, <https://immigration.gov.ph/all-pogo-workers-to-leave/> [hämtad 25 juli 2025].
- Burgess, John (red.), m.fl., "Chapter 10: The South China Sea Tribunal" i *Law of the Sea: A primer*, 2017, The Fletcher School of Law and Diplomacy, <https://sites.tufts.edu/lawofthesea/files/2017/07/LawoftheSeaPrimer.pdf> [hämtad 31 mars 2025].
- Cabural, John Matthew A. m.fl., "Majority of 31 killed in state-related violence in January 2025 attributed to police- Sandatahang dahas monitor", 3 mars 2025, VERA files, <https://verafil.es.org/articles/majority-of-31-killed-in-state-related-violence-in-january-2025-attributed-to-police-sandatahang-dahas-monitor> [hämtad 12 mars 2025].
- Camba, Alvin, "Why did Chinese investment in the Philippines stagnate?", 12 december 2017, East Asia Forum, <https://eastasiaforum.org/2017/12/12/why-did-chinese-investment-in-the-philippines-stagnate/> [hämtad 2 april 2025].
- Camba, Alvin, "From Aquino to Marcos: political survival and Philippine foreign policy towards China", 2023, *Journal of Contemporary East Asia Studies*, Vol.12, No.1, s.9–31, <https://doi.org/10.1080/24761028.2023.2281165> [hämtad 31 mars 2025].
- Center for Media Freedom and Responsibility, "The State of Media Freedom in the Philippines 2025", 3 maj 2025, Philippine Center for Investigative Journalism, <https://pcij.org/2025/05/03/cmfr-state-of-media-freedom-in-the-philippines-2025/> [hämtad 24 juni 2025].
- Constitution of the Republic of the Philippines, 1987, <https://lawphil.net/consti/cons1987.html> [hämtad 24 juni 2025].
- Cruz de Castro, Renato, "Philippine Strategic Culture: Continuity in the Face of Changing Regional Dynamics", 2014, *Contemporary Security Policy*, Vol. 35, No.2, s.249–269, <https://doi.org/10.1080/13523260.2014.927673> [hämtad 3 mars 2025].
- Cruz de Castro, Renato, "21st century Japan-Philippines strategic partnership: Constraining China's expansion in the South China Sea", 2017, *Asian Affairs: An American Review*, Vol.44, No.2, s.31–51 <https://doi.org/10.1080/00927678.2017.1296743> [hämtad 31 juli 2025].
- Cruz de Castro, Renato, "The Philippines-U.S. Alliance and 21st Century U.S. Grand Strategy in the Indo-Pacific region: from the Obama Administration to the Biden Administration", 2022, *Defence*

- Studies*, Vol.22 No.3, s.414–432, <https://doi.org/10.1080/14702436.2022.2073224> [hämtad 25 mars 2025].
- Cruz de Castro, Renato, “Caught between appeasement and limited hard balancing: the Philippines’ changing relations with the eagle and the dragon”, 2022, *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, Vol.41, No.2, s.258–278, <https://doi.org/10.1177/18681034221081143> [hämtad 15 april 2025].
- Cruz de Castro, Renato, “Strategic Shift in the Philippine Defense: From the Aquino to the Marcos Administration”, november 2024, Potsdam-Babelsberg: Friedrich-Naumann-Stiftung für die Freiheit.
- Cruz de Castro, Renato, “Exploring the Philippines’ Evolving Grand Strategy in the Face of China’s Maritime Expansion: From the Aquino administration to the Marcos Administration”, 2024, *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, Vol. 43, No.1, s.94–119, <https://doi.org/10.1177/18681034241234670> [hämtad 15 april 2025].
- Central Intelligence Agency, ”The Philippines: A Year After Lifting Martial Law”, februari 1982, <https://www.cia.gov/readingroom/docs/CIA-RDP83B00227R000100050005-9.pdf> [hämtad 7 mars 2025].
- Chang, Felix K., “Transforming the Philippines’ Defense Architecture: How to create a credible and sustainable maritime deterrent”, 2012, Foreign Policy Research Institute, https://www.fpri.org/wp-content/uploads/2012/05/chang_philippines_full-monograph.pdf [hämtad 2 april 2025].
- Chavez, Leila, ”US approves sale of F-16s to the Philippines in \$5.5bn weapons package”, 2 april 2025, Defense News, https://www.defensenews.com/global/asia-pacific/2025/04/02/us-approves-sale-of-f-16s-to-the-philippines-in-55bn-weapons-package/?utm_source=sailthru&utm_medium=email&utm_campaign=dfn-dnr [hämtad 8 april 2025].
- Cibulka, Frank, “The Philippine foreign policy of the Ramos administration: The quest for security of a weak state”, 1999, *Asian Journal of Political Science*, Vol.7, No.1, s.108–134, <https://doi.org/10.1080/02185379908434139> [10 mars 2025].
- Cook, Richard J., Maximilian Ohle och Zhaoying Han, “Geopolitical Kingmakers: South Korea and the Philippines as Linchpins amid the China–US Competition”, 2024, *The Chinese Journal of International Politics*, Vol. 17, No.4, s.379–403, <https://doi.org/10.1093/cjip/poae019> [hämtad 1 april 2025].
- Council of Foreign Relations, “1895–2024: China’s Maritime Disputes”, <https://www.cfr.org/timeline/chinas-maritime-disputes> [hämtad 31 mars 2025].
- Custer, Samantha m.fl., ”Beijing’s Big Bet on the Philippines: Decoding two decades of China’s financing for development”, 2024, AidData, <https://docs.aiddata.org/reports/beijings-big-bet-on-the-philippines/full-report.html> [hämtad 2 april 2025].
- Daleke (red.), Pia, ”Landguiden: Filippinerna”, 2023, Utrikespolitiska institutet – Landguiden, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/filippinerna/modern-historia/> [hämtad 3 mars 2025].
- Dayant, Alexandre och Grace Stanhope, “Hedging bets: Southeast Asia’s approach to China’s aid”, 26 mars 2025, Lowy Institute, <https://www.loyyinstitute.org/publications/hedging-bets-southeast-asia-s-approach-china-s-aid> [hämtad 1 april 2025].
- Department of Finance, ”Japan is top PHL bilateral ODA partner in 3 administrations”, 10 augusti 2021, <https://www.dof.gov.ph/japan-is-top-phl-bilateral-oda-partner-in-3-administrations/> [hämtad 22 juli 2025].
- Department of National Defense (DND), “National Defense Strategy 2018–2022”, 2018, https://www.globalsecurity.org/military/library/report/2018/philippines-national-defense-strategy_2018-2022_201811.pdf [hämtad 27 februari 2025].

- Department of Tourism of the Philippines, "Visitor Arrivals to the Philippines 2016–19 – Tourism Demand Statistics", <https://tourism.gov.ph/tourism/demand-statistics> [hämtad 4 augusti 2025].
- Derhgawen, Shubhangi, "US vows 'ironclad' support to Philippines, eyes China", 28 mars 2025, DW, <https://www.dw.com/en/us-vows-ironclad-support-to-philippines-eyes-china/a-72065749> [hämtad 8 maj 2025].
- Dizon, Nikko, "It was FA-50 jet in 2nd friendly fire incident in Marawi – military source", 12 juli 2017, Inquirer, <https://newsinfo.inquirer.net/913385/it-was-fa-50-jet-in-2nd-friendly-fire-incident-in-marawi-military-source> [hämtad 16 april 2025].
- Doyle, Gerry och Karen Lema, "Exclusive: US deploys Typhon missile launchers to new location in the Philippines", 23 januari 2025, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/us-deploys-typhon-missile-launchers-new-location-philippines-2025-01-23/> [hämtad 2 april 2025].
- Engelbrecht, Georgi, "The logics of insurgency in the Bangsamoro", 2021, *Small Wars & Insurgencies*, Vol.32, No.6, s.887–912, <https://doi.org/10.1080/09592318.2021.1940424> [hämtad 14 mars 2025].
- Eon Group och Ateneo de Manila University Department of Development Studies, "The Accountability Revolution: Why Filipinos Demand Proof Before Trust", Philippine Trust Study, 5 november 2024 <https://insiderph.com/uploads/files/21/PTS%202024.pdf> [hämtad 24 juni 2025].
- Esguerra, Darryl John, "Marcos Oks Nat'l Security Strategy to address challenges", 22 december 2024, Philippine News Agency, <https://www.pna.gov.ph/articles/1240426> [hämtad 2 april 2025].
- Espesor, Jovanie C., "Chapter 15: Soldiers, Rebels and Overlords" i Steven Ratuva m.fl. (red.) *Guns & Roses: Comparative Civil-Military Relations in the Changing Security Environment*, (2019), Singapore: Palgrave Macmillan, s. 277–299.
- Espesor, Jovanie C., "Declining Adversary or Regenerating Threat? Imperatives for the Reintegration and Deradicalization of Dawlah Islamiyah-Maute Group Militants in Mindanao", februari 2025, Security Blueprint No.3, Makati City: Konrad Adenauer Stiftung, <https://www.kas.de/documents/275121/33828334/Manuskript+24-12-16+Security+Blueprint+No.+3.pdf/> [hämtad 13 mars 2025].
- European Union Election Observation Mission Philippines 2025, "'Voters' commitment to democracy marred by systemic deficiencies'. The EOM presents its Preliminary Statement", 14 maj 2025, https://www.eeas.europa.eu/eom-philippines-2025/voters%E2%80%99-commitment-democracy-marred-systemic-deficiencies-eu-eom-presents-its-preliminary-statement_en?s=410476 [hämtad 27 maj 2025].
- Fan, Zhiying, "The logic of the Marcos Jr Government's South China Sea Policy", 2024, Marine Policy Vol.64, s.1–12, <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2024.106248> [hämtad 15 april 2025].
- FMV, "Samarbete med Filippinerna om försvarsupphandlingar", 5 maj 2024, <https://www.fmv.se/aktuellt--press/aktuella-handelser/samarbete-med-filippinerna-om-forsvarsupphandlingar/> [hämtad 4 augusti 2025].
- FN:s Säkerhetsråd, "Letter dated 6 February 2025 from the President of the Security Council acting in the absence of a Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President of the Security Council", 6 februari 2025, https://digitallibrary.un.org/record/4076001/files/S_2025_71_Rev.1-EN.pdf?ln=ar [hämtad 13 mars 2025].
- Francisco, Katerina, "Martial Law, the dark chapter in Philippine history", 22 september 2018, Rappler, <https://www.rappler.com/newsbreak/iq/146939-martial-law-explainer-victims-stories/> [hämtad 7 mars 2025].
- Freedom House, "Philippines", <https://freedomhouse.org/country/philippines> [hämtad 15 april 2025].

- Freedom House, "Freedom in the World 2024: Philippines", <https://freedomhouse.org/country/philippines/freedom-world/2024> [hämtad 12 mars 2025].
- Fromer, Jacob, "US says Chinese rule that vessels register for South China Sea access threatens freedom of navigation", *South China Morning Post*, 2 september 2021, <https://www.scmp.com/news/china/article/3147229/us-says-new-chinese-rule-vessels-register-south-china-sea-access> [hämtad 26 juni 2025].
- Försvarsdepartementet, "Sverige och Filippinerna undertecknar samarbetsavtal gällande anskaffning av försvarsmateriel", 4 juni 2023, <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/06/sverige-och-filippinerna-undertecknar-samarbetsavtal-gallande-anskaffning-av-forsvarsmateriel/> [hämtad 4 augusti 2025].
- Garceron, Adolf Ian M., "Urban warfare: Lessons learned from the Marawi crisis", juni 2020, Monterey, CA: Naval Postgraduate School, <https://hdl.handle.net/10945/65523> [hämtad 17 mars 2025].
- Gregor, James A., "The Key Role of U.S. Bases in the Philippines", 10 januari 1984, The Heritage Foundation, <https://www.heritage.org/report/the-key-role-us-bases-the-philippines> [hämtad 16 april 2025].
- Gomez, Jim, "US and Philippines sign a pact to secure shared military intelligence and weapons technology", 18 november 2024, Associated Press, <https://apnews.com/article/philippines-us-general-security-of-military-information-agreement-4622f461bde4599a08be8c51d5f4db09> [hämtad 27 mars 2025].
- Gomez, Jim, "Hegseth to fly to the Philippines and Japan in first visit to Asian treaty allies at odds with China", 22 mars 2025, <https://apnews.com/article/defense-secretary-pete-hegseth-philippines-ade74c654157c6f1cbac2c0e7247b6f0> [hämtad 26 mars 2025].
- Gotinga, JC, "Military launches airstrikes on alleged NPA lair in Northern Samar", 29 oktober 2019, Rappler, <https://www.rappler.com/philippines/243607-military-launches-airstrikes-alleged-npa-lair-northern-samar/> [hämtad 19 mars 2025].
- Heydarian, Richard Javad, "Coalition of the unwilling? Resistance to Marcos Jr.'s EDCA deal", 26 april 2023, Asia Maritime Transparency Initiative: Center for Strategic and International Studies, <https://amti.csis.org/coalition-of-the-unwilling-resistance-to-marcos-jr-s-edca-deal/> [hämtad 16 april 2025].
- Hicken, Allen, "Chapter 13: Party and Party System Institutionalization in the Philippines" i Allen Hicken (red.), Ann Arbor (red.) och Erik Martinez Kuhonta (red.) *Party System Institutionalization in Asia*, 2014, Cambridge University Press, s.307–327.
- Human Rights Watch, "Philippines: Dangerous 'Red Tagging' of Labor Leaders", 24 september 2024, <https://www.hrw.org/news/2024/09/25/philippines-dangerous-red-tagging-labor-leaders> [hämtad 18 mars 2025].
- Human Rights Watch, "World Report 2025: Philippines – Events of 2024", januari 2025, <https://www.hrw.org/world-report/2025/country-chapters/philippines> [hämtad 12 mars 2025].
- Ibarra, Edcel John A., "Articulating a Philippine grand strategy: Policy continuities on the South China Sea", 2024, *Asian Politics & Policy*, Vol. 16, s.317–336, <https://doi.org/10.1111/aspp.12753> [hämtad 17 februari 2025].
- Ibarra, Edcel John A., "'Pendulum Swings' in the Philippines' South China Sea Approach?", februari 2024, Strategic Studies Program Discussion Paper Series, Manila: University of the Philippines – Center for Integrative and Development Studies, <https://cids.up.edu.ph/wp-content/uploads/2024/02/Pendulum-Swings-in-the-Philippines-South-China-Sea-Approach-23-February-2024.pdf> [hämtad 26 mars 2025].
- International Crisis Group, "Philippines: Addressing Islamist Militancy after the Battle for Marawi", 17 juli 2018, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-east-asia/philippines/philippines-addressing-islamist-militancy-after-battle-marawi> [hämtad 8 april 2025].

- International Crisis Group, "Addressing Islamist Militancy in Southern Philippines", 18 mars 2022, *Asia Report* N.323, <https://www.crisisgroup.org/sites/default/files/323-southern-philippines-islamist-militancy.pdf> [hämtad 24 juni 2025].
- International Crisis Group, "Calming the Long War in the Philippines Countryside", 19 april 2024, *Asia Report* N.338, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-east-asia/philippines/338-calming-long-war-philippine-countryside> [hämtad 17 mars 2025].
- International Institute for Strategic Studies, "Chapter Five: Asia", 2025, *Military Balance*, Vol.125, No.1, s.206–311, <https://doi.org/10.1080/04597222.2025.2445477> [hämtad 3 april 2025].
- Internationella brottsdomstolen, "Decision on the Prosecutor's request for authorisation of an investigation pursuant Article 15(3) of the Statute", 15 september 2021, ICC-01/21, https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CourtRecords/CR2021_08044.PDF [hämtad 13 mars 2025].
- Iñigo, Liezle Basa, "Gov. Mamba urges Cagayanos to oppose EDCA sites in Cagayan", 11 april 2023, *Manila Bulletin*, <https://mb.com.ph/2023/4/11/gov-mamba-urges-cagayanos-to-oppose-edca-sites-in-cagayan> [hämtad 16 april 2025].
- Jadoon, Amira, Nakissa Jahanbani och Charmaine Willis, "Rising in the East: The evolution of the Islamic State in the Philippines", December 2020, Combating Terrorism Center at West Point: United States Military Academy, <https://ctc.westpoint.edu/wp-content/uploads/2020/12/Rising-in-the-East-Report-2.pdf> [hämtad 13 mars 2025].
- Knight, Charles och Katja Theodorakis, "The Marawi crisis – urban conflict and information operations", 31 juli 2019, Australian Strategic Policy Institute, <https://www.aspi.org.au/report/marawi-crisis-urban-conflict-and-information-operations> [hämtad 3 april 2025].
- Kraft, Herman Joseph S. m.fl., "Defending the West Philippine Sea: Achieving Genuine National Security Against a Backdrop of Global Shifts in Power and Persistent Domestic Security Challenges", mars 2024, Special Working Paper Series No.2024-13, Ateneo de Manila University, <https://ideas.repec.org/p/agy/dpaper/202413.html> [hämtad 2 april 2025].
- Kreuzer, Peter, "Killing Politicians in the Philippines: Who, Where, When, and Why", 2022, Peace Research Institute Frankfurt, <https://www.prif.org/publikationen/publikationssuche/publikation/killing-politicians-in-the-philippines-who-where-when-and-why> [hämtad 24 mars 2025].
- Kuik, Cheng-Chwee, "Getting hedging right: a small-state perspective", 2021 *China International Strategy Review*, Volume 3, s.300–315, <https://doi.org/10.1007/s42533-021-00089-5> [hämtad: 14 februari 2025].
- Körling, Gabriella, "Bortom stormakterna – En forskningsöversikt över mellanstora och regionala makters aktörskap", 2025, FOI-R--5754--SE, Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Lariosa, Aaron-Matthew, "A Look at Naval Group's Philippine Navy Submarine Offer", 26 juni 2023, *Naval News*, <https://www.navalnews.com/naval-news/2023/06/a-look-at-naval-groups-philippine-navy-submarine-offer/> [hämtad 1 april 2025].
- Lariosa, Aaron-Matthew, "Philippines and Japan Finalize Largest Coast Guard Project to Date", 17 maj 2024, *Naval News*, <https://www.navalnews.com/naval-news/2024/05/philippines-and-japan-finalize-largest-coast-guard-project-to-date/> [hämtad 29 juli 2025].
- Latif, Amir, "Philippine army claims killing 'top' rebel commander", 12 februari 2025, Anadolu Agency, <https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific/philippine-army-claims-killing-top-rebel-commander/3480244> [hämtad 15 april 2025].
- LawPhil, "Executive Order No.13: Strengthening the fight against illegal gambling and clarifying the jurisdiction and authority of concerned agencies in the regulation and licensing of gambling and online gaming facilities, and for other purposes", 2 februari 2017, https://lawphil.net/executive/execord/eo2017/eo_13_2017.html [hämtad 1 augusti 2025].

- Lins de Albuquerque, Adriana, "Brinkmanship in the South China Sea: Increasing the odds of an unintentional US-China military clash", juni 2016, FOI Memo 5725, Kista: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), https://www.foi.se/download/18.7fd35d7f166c56ebe0bdf1d/1542369110893/Brinkmanship-in-the-South-China-Sea_FOI-Memo-5725.pdf [hämtad 27 mars 2025].
- Lowy Institute, "Asia Power Index 2024", <https://power.lowyinstitute.org/data/power/> [hämtad 11 februari 2025].
- Manhit, Victor Andres och Angelica Manghas, "EDCA Refocus: Eyes on the AFP's Modernization Program", 5 februari 2016, Asia Maritime Transparency Initiative: Center for Strategic and International Studies, <https://amti.csis.org/edca-refocus-eyes-on-the-afps-modernization-program/> [hämtad 1 april 2025].
- Martindale, William, "The Many Names of Limahong: Remembering a Chinese Pirate in the Philippines", 2024, BYU Asian Studies Journal, Vol.9, No.6, <https://scholarsarchive.byu.edu/asj/vol9/iss1/6> [hämtad 31 mars 2025].
- McLain Gill, Don, "Examining Manila's Contemporary West Philippine Sea Strategy", maj 2024, *ORF Issue Brief No.712*, Observer Research Foundation, <https://www.orfonline.org/research/examining-manila-s-contemporary-west-philippine-sea-strategy> [hämtad 1 april 2025].
- Mendoza, John Eric, "PH, US agree to 63 more projects inside all Edca sites – Brawner", 19 oktober 2023, Inquirer, <https://globalnation.inquirer.net/221038/ph-us-agree-to-63-more-projects-inside-all-edca-sites-brawner> [hämtad 31 mars 2025].
- Mendoza, John Henric "PH Army used airstrikes vs NPA in Abra, spox confirms", 5 april 2024, Inquirer, <https://newsinfo.inquirer.net/1926703/ph-army-used-airstrikes-vs-npa-in-abra-spox-confirms> [hämtad 19 mars 2025].
- Mikalsen Grønning, Bjørn Elias, "Japan's security cooperation with the Philippines and Vietnam", 2018, *The Pacific Review*, Vol. 31, No.4, s.533–552, <https://doi.org/10.1080/09512748.2017.1397730> [hämtad 29 juli 2025].
- Ministry of Foreign Affairs of Japan, "The Three Principles on Transfer of Defense Equipment and Technology", 1 april 2014, https://www.mofa.go.jp/press/release/press22e_000010.html [hämtad 29 juli 2025].
- Ministry of Foreign Affairs of Japan, "First Japan-Philippines Foreign and Defense Ministerial Meeting ('2+2')", 9 april 2022, https://www.mofa.go.jp/press/release/press4e_003111.html [hämtad 29 juli 2025].
- Ministry of Foreign Affairs of Japan, "Japan-Philippines Relations (Archives)", 10 december 2024, <https://www.mofa.go.jp/region/asia-paci/philippine/archives.html> [hämtad 29 juli 2025].
- Ministry of Foreign Affairs of Japan, "Japan's Security Policy: Official Security Assistance", https://www.mofa.go.jp/fp/ipc/page4e_001366.html [hämtad 29 juli 2025].
- Minor, Colin, "Filipino Guerilla Resistance to Japanese Invasion in World War II", 2015, *Legacy*, Vol.15, No.1, <https://opensiuc.lib.siu.edu/legacy/vol15/iss1/5> [hämtad 14 april 2025].
- Misalucha-Willoughby, Charmaine och Robert Joseph Medillo, "The Tragedy of Small Power politics: The Philippines in the South China Sea", 2020, *Bandung: Journal of the Global South*, Vol.7, Issue 1, Leiden: Brill, <https://doi.org/10.1163/21983534-00701002> [hämtad: 14 februari 2025].
- Mogato, Manny, "Philippines' Estrada guilty of plunder, gets life", Reuters, 12 september 2007 <https://www.reuters.com/article/economy/philippines-estrada-guilty-of-plunder-gets-life-idUSMAN85458/> [hämtad 24 juni 2025].
- Mogato, Manny, "Former Philippine president Estrada pardoned", Reuters, 25 oktober 2007 <https://www.reuters.com/article/world/former-philippine-president-estrada-pardoned-idUSMNB00071/> [hämtad 24 juni 2025].

- Montalván, Antonio J., II, "How much did the Marcoses exactly steal?", 10 februari 2023, VERA Files, <https://verafiles.org/articles/how-much-did-the-marcoses-exactly-steal> [hämtad 14 april 2025].
- Mydans, Seth, "Jose Maria Sison, Philippine Communist Party Founder, Dies at 83", The New York Times, 19 december 2022, <https://www.nytimes.com/2022/12/19/world/asia/jose-maria-sison-dead.html> [hämtad 18 mars 2025].
- National Security Council, "National Security Policy 2023–2028", augusti 2023, https://nsc.gov.ph/images/NSS_NSP/National_Security_Policy_2023_2028.pdf [hämtad 11 februari 2025].
- Ng, Kelly och Virma Simonette, "'Chinese spy mayor' wanted by Philippines arrested", BBC, 4 september 2024, <https://www.bbc.com/news/articles/c0mnyrm8739o> [hämtad 21 juli 2025].
- Nord, Marina m.fl., "Democracy Report 2024: Democracy Winning and Losing at the Ballot", 2024, Göteborgs universitet: V-Dem Institute, https://www.v-dem.net/documents/44/v-dem_dr2024_highres.pdf [hämtad 11 mars 2025].
- Official Gazette, "1987 Constitution", <https://www.officialgazette.gov.ph/constitutions/1987-constitution/> [hämtad 4 mars 2025].
- Office of the President of the Philippines, "PBBM admin's adoption of Comprehensive Archipelagic Defense Concept is a move in the right direction, says expert", 9 mars 2024, https://pco.gov.ph/news_releases/pbbm-admins-adoption-of-comprehensive-archipelagic-defense-concept-is-a-move-in-the-right-direction-says-expert/ [hämtad 1 april 2025].
- Overholt, William, "The Rise and Fall of Ferdinand Marcos", 1986, *Asian Survey*, Vol. 26, No.11, <http://www.jstor.org/stable/2644313?origin=JSTOR-pdf> [hämtad 11 juni 2025].
- Palatino, Mong, "Is There Really a New Duterte Coup Plot in the Philippines?", 6 oktober 2018, The Diplomat, <https://thediplomat.com/2018/10/is-there-really-a-new-duterte-coup-plot-in-the-philippines/> [hämtad 11 mars 2025].
- Parada, Vincent Kyle, "Politics, power and private armed groups in the Philippines", 14 april 2023, East Asia Forum, <https://eastasiaforum.org/2023/04/14/politics-power-and-private-armed-groups-in-the-philippines/> [hämtad 24 mars 2025].
- Pedrosa, Merlinda A., "2 NPA leaders killed in Negros clash", 10 mars 2025, Sunstar, <https://www.sunstar.com.ph/bacolod/2-npa-leaders-killed-in-negros-clash> [hämtad 15 april 2025].
- "PHILIPPINES: No to Marcos", 3 november 1980, *TIME*, <https://time.com/archive/6858380/philippines-no-to-marcos/> [hämtad 14 april 2025].
- PhilStar, "Filipinos distrust China amid bullying at West Philippine Sea – survey", 3 oktober 2023, <https://www.philstar.com/headlines/2023/10/03/2300916/filipinos-distrust-china-amid-bullying-west-philippine-sea-survey> [hämtad 31 mars 2025].
- Poling, Gregory B., *On dangerous grounds: America's Century in the South China Sea*, (2022), New York City: Oxford University Press.
- Putra, Bama Andika "The Philippines' acquiescent ascension", 2024, *Frontiers in Political Science*, Vol.6, <https://doi.org/10.3389/fpos.2024.1444748> [hämtad 13 februari 2025].
- Reed, John, "Manila's online gambling boom highlights pivot to China", 5 augusti 2019, Financial Times, <https://www.ft.com/content/a05550ce-a389-11e9-974c-ad1c6ab5efd1> [hämtad 1 augusti 2025].
- Regeringen, "Försvarspolitisk inriktning för samarbete med länder i den indopacifiska regionen", 2024, <https://www.regeringen.se/contentassets/760d8296bed24547a31f738093b913af/forsvarspolitisk-inriktning-for-samarbete-med-lander-i-den-indopacifiska-regionen.pdf> [hämtad 13 februari 2025].
- Reid, Ben, "Historical Blocs and Democratic Impasse in the Philippines: 20 years after 'people power'", *Third World Quarterly*, 2006, Vol. 27, No.6, s.1003–1020, <https://doi.org/10.1080/01436590600850426> [hämtad 11 mars 2025].

- Reuters, "Philippines' Marcos bans offshore gaming operators", Reuters, 22 juli 2024, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/philippines-marcos-orders-closure-offshore-gaming-industry-2024-07-22/> [hämtad 21 juli 2025].
- Roberts, Sam, "Stephen W. Bosworth, U.S. Diplomat Who Helped Oust Ferdinand Marcos, Dies at 76", 8 januari 2016, *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/2016/01/09/world/americas/stephen-w-bosworth-us-diplomat-who-helped-oust-ferdinand-marcos-dies-at-76.html> [hämtad 10 mars 2025].
- Romero, Alexis, "Marcos bullish on new era of shipbuilding in Philippines", 15 maj 2024, *PhilStar*, <https://www.philstar.com/headlines/2024/05/15/2355218/marcos-bullish-new-era-shipbuilding-philippines> [hämtad 14 april 2025].
- Saballa, Joe, "Philippines Oks \$35B 'Re-Horizon 3' Military Modernization Plan", 30 januari 2024, *The Defense Post*, <https://thedefensepost.com/2024/01/30/philippines-military-modernization-plan/> [hämtad 1 april 2025].
- Sanger, David E., "Philippines Orders U.S. to Leave Strategic Navy Base at Subic Bay", 28 december 1991, *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/1991/12/28/world/philippines-orders-us-to-leave-strategic-navy-base-at-subic-bay.html> [hämtad 10 mars 2025].
- Santos, Reynaldo, "Marcos' Martial Law orders", 23 september 2012, *Rappler*, <https://www.rappler.com/philippines/12899-marcos-martial-law-orders/> [hämtad 7 mars 2025].
- Senate of the Philippines, "Senate: EDCA is a prohibited treaty", 10 november 2015, https://legacy.senate.gov.ph/press_release/2015/1110_santiago2.asp [hämtad 16 april 2025].
- Senate of the Philippines, "Senate approves establishment of Special Defense Economic Zone in Bataan", 28 januari 2025, https://web.senate.gov.ph/press_release/2025/0128_prib2.asp [hämtad 31 juli 2025].
- Sheah, Sharon m.fl., "The State of Southeast Asia 2023: Survey Report", 9 februari 2023, *ISEAS-Yusof Ishak Institute*, <https://www.iseas.edu.sg/wp-content/uploads/2025/07/The-State-of-SEA-2023-Final-Digital-V4-09-Feb-2023.pdf> [hämtad 31 mars 2025].
- Shenon, Philip, "Manila Sees China Threat on Coral Reef", 19 februari 1995, *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/1995/02/19/world/manila-sees-china-threat-on-coral-reef.html> [hämtad 16 april 2025].
- Sherwood, Angela, m.fl., "Resolving Post-Disaster Displacement: Insights from the Philippines after Typhoon Haiyan (Yolanda)", 2015, *Brookings Institution och International Organization for Migration*, <https://publications.iom.int/books/resolving-post-disaster-displacement-insights-philippines-after-typhoon-haiyan-yolanda-0> [hämtad 17 april 2025].
- Simonette, Virma och Joel Guinto, "Philippines feud escalates as lawmakers vote to impeach vice-president", 5 februari 2025, *BBC*, <https://www.bbc.com/news/articles/c334l5zn5ero> [hämtad 19 mars 2025].
- Simpson, Kurtis H., Raphael Racicot och Jacob Benjamin, "'Below-the-threshold deterrence, Philippine style'", 5 mars 2025, *War on the Rocks*, <https://warontherocks.com/2025/03/below-the-threshold-deterrence-philippine-style-2/> [hämtad 1 april 2025].
- Sinclair, Major Peter T. II, "Men of Destiny: The American and Filipino Guerillas During the Japanese Occupation of the Philippines", 2011, *School of Advanced Military Studies United States Army Command and General Staff College, Fort Leavenworth*, <https://apps.dtic.mil/sti/citations/ADA558187> [hämtad 14 april 2025].
- Spencer, John, Jayson Geroux och Liam Collins, "Case Study #8 – Marawi", , *Modern War Institute*, 23 maj 2024, <https://mwi.westpoint.edu/urban-warfare-case-study-8-battle-of-marawi/> [hämtad 17 mars 2025].
- Stach, Lukasz, "The Philippines maritime forces and its maritime military power projection capabilities: unfulfilled ambitions?", 2021, *Defense & Security Analysis*, Vol.37, No.4, s.414–434, <https://doi.org/10.1080/14751798.2021.1996096> [hämtad 3 april 2025].

- Strangio, Sebastian, "Philippines Confirms Purchase of BrahMos Supersonic Missile System", 14 januari 2022, *The Diplomat*, <https://thediplomat.com/2022/01/philippines-confirms-purchase-of-brahmos-supersonic-missile-system/> [hämtad 1 april 2025].
- Strangio, Sebastian, "76% of Filipinos View China as Country's 'Greatest Threat': Survey", 7 juni 2024, *The Diplomat*, <https://thediplomat.com/2024/06/76-of-filipinos-view-china-as-countrys-greatest-threat-survey/> [hämtad 31 mars 2025].
- Strangio, Sebastian, "Philippine President Signs Bill to Stimulate Domestic Defence Industry", 9 oktober 2024, *The Diplomat*, <https://thediplomat.com/2024/10/philippine-president-signs-bill-to-stimulate-domestic-defense-industry/> [hämtad 16 april 2025].
- Stratfor, "Rumours of Duterte's Demise Are Greatly Exaggerated", 5 december 2016, <https://worldview.stratfor.com/article/rumors-dutertes-demise-are-greatly-exaggerated> [hämtad 11 mars 2025].
- Sunstar, "30 Dawlah Islamiyah supporters surrender in Lanao", 8 mars 2022, <https://www.sunstar.com.ph/zamboanga/local-news/30-dawlah-islamiyah-supporters-surrender-in-lanao> [hämtad 13 mars 2025].
- Supreme Court E-Library, "Republic Act No. 12024, October 08, 2024: An act revitalizing and strengthening the self-reliant defense posture programme and promoting the development of a national defense industry pursuant thereto and providing funds therefor", 10 oktober 2024, *Manila Bulletin*, <https://elibrary.judiciary.gov.ph/thebookshelf/showdocs/2/97883> [hämtad 5 augusti 2025].
- Sweijds, Tim och Michael J. Mazaar, "Mind the Middle Powers", 4 april 2023, *War on the Rocks*, <https://warontherocks.com/2023/04/mind-the-middle-powers/> [hämtad 17 februari 2025].
- Teehankee, Julio Cabral, "Factional Dynamics in Philippine Party Politics, 1900–2019", 2020, *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, Vol.39, No.1, s.98–123.
- Teehankee, Julio Cabral, "Chapter 22 – An Anarchy of Parties: The Pitfalls of the Presidential-based Party System in the Philippines" i Thomas Poguntke (red.) och Wilhelm Hofmeister (red.) *Political Parties and the Crisis of Democracy: Organization, Resilience, and Reform*, 2024, Oxford: Oxford University Press, s.467–485.
- Theys, Sarina, "Constructivism" i Stephen McGlinchey, Rosie Walters och Dana Gold, *Getting started with international relations theory*, 2017, Bristol: E-International Relations, <https://www.e-ir.info/publication/international-relations-theory/> [hämtad 15 april 2025].
- Thompson, Mark R. (red.) och Vincent C. Batalla (red.) *Routledge Handbook of the Contemporary Philippines*, 2018, Oxon: Routledge.
- Torreampo, Rej Cortez, "A paradigm Shift in the Philippines' Defense Strategy", 3 april 2024, *The Diplomat*, <https://thediplomat.com/2024/04/a-paradigm-shift-in-the-philippines-defense-strategy/> [hämtad 1 april 2025].
- Transparency International, "Corruption Perceptions Index 2024: Philippines", <https://www.transparency.org/en/countries/philippines> [hämtad 24 juni 2025].
- Trinidad, Dennis D., "Japan's Official Development Assistance (ODA) to the Philippines", *Japan's Development Cooperation: A Historical Perspective: Background Paper No.12* (2021), JICA Ogata Sadako Research Institute for Peace and Development, https://www.jica.go.jp/english/jica_ri/publication/other/20230324_01.html [hämtad 25 juli 2025].
- Trota Jose, Ricardo, "July 4, 1946: The Philippines Gained Independence from the United States", *The National WWII Museum*, New Orleans, 2 juli 2021, <https://www.nationalww2museum.org/war/articles/july-4-1946-philippines-independence> [hämtad 5 mars 2025].
- Trung, Nguyen Thanh och Le Ngoc Khanh Ngan, "Codifying waters and reshaping orders: China's strategy for dominating the South China Sea", *Asia Maritime Transparency Initiative: Center for*

- Strategic and International Studies, 27 September 2021, <https://amti.csis.org/codifying-waters-and-reshaping-orders-chinas-strategy-for-dominating-the-south-china-sea/> [hämtad 26 juni 2025].
- Tugade, Ruby Roselle L., "Persistent red-tagging in the Philippines as violation of the principle of distinction in international humanitarian law", September 2022, *Philippine Law Journal*, No.3, s.560–581, https://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/SSRN_ID4410282_code3851285.pdf?abstractid=4410282&mirid=1 [hämtad 18 mars 2025].
- Tupaz, Edsel och Daniel Wagner, "Aquino's Legacy in the Philippines", 3 augusti 2015, HuffPost, https://www.huffpost.com/entry/aquinos-legacy-in-the-phi_b_7922082 [hämtad 14 april 2025].
- Unson, John, "2 soldiers dead, 12 hurt in Basilan ambush", 23 januari 2025, PhilStar, <https://www.philstar.com/nation/2025/01/23/2416331/2-soldiers-dead-12-hurt-basilan-ambush> [hämtad 13 mars 2025].
- U.S. Department of Defense, "Philippines, U.S. Announce Locations of Four New EDCA Sites", 3 april 2023, <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3349257/philippines-us-announce-locations-of-four-new-edca-sites/> [hämtad 25 mars 2025].
- U.S. Department of State, "2024 Investment Climate Statements: Philippines", <https://www.state.gov/reports/2024-investment-climate-statements/philippines> [hämtad 6 augusti 2025].
- U.S. Department of State, "'U.S.-Philippines Relations", 29 juli 2024, <https://2021-2025.state.gov/u-s-philippines-relations-2/> [hämtad 26 mars 2025].
- U.S. Department of State, "U.S. Security Cooperation with the Philippines", 20 januari 2025, <https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with-the-philippines/> [hämtad 23 mars 2025].
- U.S. Department of State, "Major Non-NATO Ally Status", 20 januari 2025, <https://www.state.gov/major-non-nato-ally-status/> [26 mars 2025].
- U.S. Office of the Historian, "The Philippine-American War, 1899–1902", <https://history.state.gov/milestones/1899-1913/war> [hämtad 14 april 2025].
- Villanueva, A. B., "Post-Marcos: The State of Philippine Politics and Democracy during the Aquino Regime, 1986–92", *Contemporary Southeast Asia*, 1992, Vol. 14, No.2, s.174–187, <https://www.jstor.org/stable/25798149> [hämtad 10 mars 2025].
- Världsbanken, "GDP growth (annual %) – Philippines", <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=PH> [hämtad 14 april 2025].
- Wikileaks, "Political Concerns in Ilocos Norte", 19 oktober 2009, https://wikileaks.org/plusd/cables/09MANILA2199_a.html [hämtad 31 mars 2025].
- Wivel, Anders, "Chapter 30: The Grand Strategies of Small States" i Thierry Balzacq (red.) och Ronald R. Krebs (red.) *The Oxford Handbook of Grand Strategy*, 2021, <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780198840299.013.32> [hämtad 18 februari 2025].
- White III, Lynn T., *Philippine Politics: Possibilities and problems in a localist democracy*, 2015, Oxon: Routledge.
- Wong, Andrea Chloe, "Philippine elections and the politics behind it", 7 february 2022, The Interpreter, <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/philippine-elections-politics-behind-it> [hämtad 27 maj 2025].
- Wu, Shang-Su, "Chapter 5: The Philippines" i *Military Modernisation in Southeast Asia after the Cold War*, 2024, s.96–116, Oxon: Routledge.
- Wu, Shang-Su, "The Philippines' Security in the Face of China's Rising Threats", 2024, *The US Army War College Quarterly: Parameters*, Vol.54, No.4, s.53–70, <https://press.armywarcollege.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3318&context=parameters> [hämtad 3 april 2025].

Yamazaki, Amane, “Japan’s Defense Cooperation with the Philippines under the Free and Open Indo-Pacific Initiative: The Emergence of a Quasi-Alliance as a new Chapter in Japan-Philippines Relations”, 2025, *Security & Strategy*, Vol.5, No.1, s.3–24, Tokyo: National Institute for Defense Studies, <https://www.nids.mod.go.jp/english/publication/security/pdf/2025/04.pdf> [hämtad 29 juli 2025].

Yaoren, Kenneth Yeo, “Decapitation, Retaliation, and the Indicators of Escalation in Mindanao”, November 2023, International Centre for Counter-Terrorism Policy Brief, <https://icct.nl/sites/default/files/2023-12/Decapitation%2C%20Retaliation%2C%20and%20the%20Indicators%20of%20Escalation%20in%20Mindanao.pdf> [hämtad 13 mars 2025].

